

73/40

Fornminnesområdevid Bräcke i Lundby församling, Göteborg,
undersökt 1934 - 1937.Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport

Nr 1940:1

Under inventering av Lundby församlings fornminnen för Göteborgs museums räkning år 1916 påträffade dåvarande folkskolläraren Johan Alin norr om Bräcke gård en domarering, en delvis blottad hällkista samt ett antal högar, vilka han antog vara gravhögar. I en grusgrop mitt ibland högarna hittades dessutom flintskärvor och krukbitar, de förra från en bebyggelse på området under yngre stenåldern. I Göteborgs museums fornminnesinventarium finnes en av Alin då upprättad beskrivning av fornminnena jämte en orienteringsskiss. I förteckningen över Lundby församlings fornminnen har fornminnesgruppen n:r 37.

Området med fornminnena förblev orört till år 1934, då en bebyggelse på dess norra del påkallade en undersökning. Innan denna utfördes hade Alin företagit en utredning av ägoförhållandena, vilken jämte en av ingenjör V. Bergman uppmätt karta över områdets norra del med tomtindelning och fornminnena inlagda översändes till riksantikvarieämbetet i sept. 1934. Ett par smärre korrigeringar till Alins denna handling bifogade "Anmärkningar" äro införda i undertecknads redogörelse för 1934 års utgrävning av "domareringen" och en intill denna belägen hög (på Bergmans karta upptagen under n:r 12 och 11, på en senare uppgjord karta betecknade med n:r 18 och 17). På uppdrag av riksantikvarieämbetet uppgjorde undertecknad tillsammans med fil. kand. Sverker Janson 1935 en enhetlig karta över hela fornminnesområdet, varvid fornminnena inmättes på Göteborgs stads nivåkarta i skala 1:1000. (Obs! De på kartan angivna höjdsiffrorna hänföra sig till Göteborgs O-plan, som är beläget 10,17 m under havsytan. För att få den verkliga höjden böra därför de angivna nivåerna reduceras med 10,17 m). Kartan jämte beskrivning översändes till riksantikvarieämbetet i dec. 1935. Den på denna karta införda numreringen av fornminnena har följts vid redogörelsen för undersökningarna 1934, 1936 och 1937. (De äldre numren - på Alins och Bergmans kartor - äro satta inom parentes).

Karta 1.

Karta 2.

1934 utgrävdes "domareringen" 18 (12) och hög 17 (11); -
1936 : hällkistan 10 (5), den förstörda stenkistan 11 (6), samt högar 3 (3), 4 (4), 12 (7), 16 (10), 19 (15), 20 (13) och 21 (14); -
1937: högar 1 (1), 2 (2), 13 (8?), 14 (ej upptagen på Alins karta av 1916), 15 (9) samt 22 och 23 (båda ej tidigare upptagna).

De på 1935 års karta med n:r 5, 6, 7, 8 och 9 betecknade små högar eller rösen undersöktes icke. Ett par stickprov visade, att de utgjordes av löst hopkastade stenar, sannolikt från odlingar i nyare tid.

Undersökningen 1934, som ägde rum den 26 sept., utfördes av undertecknad ensam med hjälp av två vid grundgrävningen på tomt n:r 3154 (se Bergmans karta) sysselsatta arbetare. - 1936 och 1937 deltog studerandena vid Göteborgs Högskola fru Olga Wattsgård-Lindälv,

fröken Brita Svensson och kand. Åke Jönsson, som ledde arbetet 1937; vakten vid Göteborgs museum Per Wahlquist jämte en arbetare från Gatukontoret i Göteborg ombesörjde grävningens arbetet. Under båda åren voro undersökningarna förlagda till maj månad. Samtliga högar lades igen efter undersökningen och återställdes så vitt möjligt i ursprungligt skick.

Meddelanden om undersökningarna vid Bräcke äro införda i Göteborgs museums årstryck 1935, sid. 54, 1937, sid. 84 och 1938, sid. 77.

Läge.

Fornminnesområdet vid Bräcke är beläget ungefär mitt på och på östra delen av den s.k. Bräckeåsen, som i söder begränsas av Bräcke gård och Göteborgs diakonissanstalts park. Bräckeåsen utgör en sydlig utlöpare av ett ganska betydande höjdområde på gränsen mellan Björlanda socken och Lundby församling (se bifogat avsnitt av topografiska kartbladet Göteborg och foto n:r 1). De topografiska förhållandena framträda synnerligen väl på den fotografiska (bättre än på den ekonomiska) kartan över Göteborgs och Bohus län, kartbladen Göteborg NV och SV. Bräckeåsen återfinnes här i det förra bladets sydvästra hörn och når över på det senare. Som orienteringslinje lämpar sig vägen över områdets södra del (se fornminneskartan); på fotografiska bladet Göteborg NV framträder den som en skarpt markerad vit linje. Från åsens krön har man en vidsträckt utsikt: åt sydväst över Älfsborgsfjorden, åt öster över Lundby med dess nyuppförda egnahemsområden och åt sydost över Göteborgs västra och centrala stadsdelar (se foto n:r 3). I en sänka eller ett pass mellan i norr och söder uppstigande bergpartier finnes en grusgrop; omkring denna ligga ett flertal fornlämningar (se fornminneskartan och foto n:r 2).

Fornminnesområdets norra del, den som omfattar högarna 16 - 21, är nu (1940) i sin helhet bebyggt, med undantag av ett par tomter, däribland den på vilken hög 16 (10) ligger; denna kommer, i enlighet med riksantikvariens bestämmelse, att bevaras. Den södra delen, som tillhör Göteborgs stad och omfattar högarna 1 - 15 samt 22 och 23, befinner sig fortfarande i samma skick som 1937; dess iordningställande för bebyggelse är ställt på framtiden.

Tidsställning.

Den närmast liggande uppfattningen, som också Alin i sin beskrivning uttalar, är att högarna äro gravhögar. Undersökningen visade emellertid, att så icke är fallet. Samtliga högar med undantag av stenkistorna 10 (5) och 11 (6) samt domareringen 18 (12) äro odlingshögar eller s.k. odlingsrösen, uppkastade kring eller vid en eller flera större eller mindre jordfasta stenar eller intill en bergvägg såsom fallet var med högarna 2 (2) och 21 (14). Att bestämma tidsskedet för områdets uppodling ställer sig emellertid svårt på grund av fyndens fåtalighet och de funna krukskärvernans föga karakteristiska art. Endast i hög 12 (7) påträffades några skärvor av fint, hårdbränt gods, glättade på ytan och prydda med en enkel våg-

linje nedtill på halsen samt breda, svagt utformade och snett nedåt anbragta hålkälar på skuldran. Några av dessa kunde hopfogas (foto 19 och 20). Den rekonstruerade käriformen jämte våglinjen och den mörka glättade ytan erinrar närmast om käril från förromersk tid, avbildade bl.a. hos Sophus Müller, Jernalderens Kunst, fig. 34 - 43. De i samma hög funna grova krukbitarna (foto 19) torde ej motsäga denna datering; dessa liksom krukskärvarna från övriga högar äro emellertid av sådan beskaffenhet, att de kunna tillhöra snart sagt vilken period av järnåldern som helst.

Små lerkulor, lika dem från högarna 20 och 4 äro bl.a. kända från det stora gravfältet vid Ytter Restad i Håлта s:n (Bohuslän) från tidig folkvandringstid, men de torde näppeligen ha någon betydelse för tidsbestämningen, såvida man ej får antaga, att odlingen på Bräckeåsen pågått under flera århundraden eller under skilda tider. För ett av de senare antagandena talar den omständigheten, att domareringen 18 (12) liksom den intill liggande ev. graven (?) 18 a, från vilka det på foto n:r 5 avbildade kärlet stammar, är från samma tid som gravfältet vid Ytter Restad. I den mån fynden äro daterbara, tillhöra de sålunda dels förromersk järnålder, dels början av folkvandringstiden. Vid fyndens fördelning på de olika slagen av fornminnen, visar det sig, att de förra höra tillsammans med odlingshögarna, de senare med gravarna, en nog så intressant iakttagelse, som dock på grund av det ringa antalet daterbara föremål i odlingshögarna, icke får generaliseras.

Jämte odlingshögarna och gravarna från järnåldern har - förutom hållkistan - på området dels i odlingsrösenas dels utanför dessa även uppsamlats en ej obetydlig mängd flintföremål, huvudsakligen avfall - spånor, knutor och skärvor - men också några redskap, såsom skrapor och den i hög 15 funna flintskäran, vilka ge vid handen, att Bräckeåsen haft en bosättning redan under yngre stenåldern.

Undersökning.

I följande redogörelse för undersökningens förlopp upptagas högarna i den ordning de utgrävdes, således ej i nummerföljd.

1934.

(Se tidigare redogörelse av den 29 sept. 1934).

Inv. n. n 46707.

Domarering, n:r 18. Foto 364 Planritning. Belägen på norra delen av fornminnesområdet. Krets av fem ursprungligen resta klumpstenar, av vilka tre (n:r 2, 3 o. 4) vid tiden för undersökningen ännu voro upprättstående, två (n:r 1 o. 5) kullfallna. Kretsens diameter c:a 5 1/4 m. Mellan stenarna 1 o. 2 fanns ett större jordfast block, vilket ej hade något samband med själva fornminnet. Större och mindre block och klumpstenar, rester av delvis utsköljd morän, voro strödda över hela området. - Sten 1: liggande, höjde sig 45 cm över markytan, storlek 100 x 90 cm. Sten 2: lutade 45°, tjocklek 100 x 50 cm, höjd 80 cm. Sten 3: upprättstående, tjocklek 120 x 70 cm, höjd 85 cm. Sten 4: upprättstående, tjocklek 100 x 45 cm. Sten 5: liggande, höjd

över markytan 35 cm, storlek 120 x 120 cm. - Marken innanför sten-
kretsen var helt plan. Här genomgrävdes en fyrkant, 2 kvm stor. Omedel-
bart under grästorven, knappt 10 cm djupt, påträffades (vid x på grav-
planen) ett krossat mindre lerkärl jämte några brända ben; över kärlet
låg en liten, 3 - 4 cm tjock stenplatta, c:a 25 cm i diam.

Kärlet (foto 4), som restaurerats i Göteborgs museum - med
undantag av en obetydlig del, som tillät rekonstruktionen av profilen,
saknades hela halspartiet jämte en del av ena sidan -, är 9,6 cm högt,
med en största tvärgenomskärning av 13,2 cm; tvärmåttet vid randen är
9,5 cm och vid botten 6,5 cm. Det låga halspartiet är starkt insvängt,
färgen ~~är~~ brun.

Med riksantikvariens medgivande borttog byggherren domare-
ringen; denna har dock i så måtto bevarats, att stenarna placerats
runt huset, som fått namnet "Domareringen".

Invent. n:o 46708-46710. Grav n:r 18 a. Foto 5. Under grundgrävningen för nämnda hus
hade arbetarna några meter n v om domareringen hopsamlat dels några
bitar av underdelen till ett grovt lerkärl innehållande brända ben,
dels skärvor av tunnväggat kärl med öra och ornerat med hålkälar.
Fyndet motsvarar det vanliga innehållet i gravar från tidig folkvand-
ringstid. Graven kan emellertid ej ha varit synlig ovan jord; i annat
fall skulle den ha varit upptagen i Alins beskrivning av området från
1916. De punkter, på vilka enligt arbetarnas utsago fynden gjordes,
äro på kartan angivna med x. Det är inte osannolikt, att stenarna i
den lilla hög som låg på berget omedelbart väster härom och som på
kartan är upptaget som n:r 19 (15) (se sid. 7) härröra från det
jordblandade röse som bör ha täckt graven, men som vid ett tidigare
tillfälle utjämnats. Att innehållet i graven ^{härvid ej} påträffats är lätt för-
klarligt, då gravkärlen i allmänhet äro nedsatta under marknivån.

Fynden utgöras av:

underdelen av ett kärl av grovt, 8 - 10 mm tjockt gods.
Kärlet har varit av samma slag som benbehållarna i de bohuslänska
gravarna från tidig folkvandringstid. Höjden hos den av flera mindre
bitar hopsatta delen är 9,0 cm, med ett tvärmått vid överkanten av
16,2 cm; bottendiametern är 12,0 cm. Ytan brunaktig, inuti svart. Här-
till 19 mindre skärvor av samma grova gods, av vilka ett par stycken
tycks ha tillhört samma kärl, flertalet däremot ett annat, då inner-
ytan hos dessa är ljus brun. Vidare 7 små skärvor av ett kärl av
tunnare gods, däribland 2 bitar av ett öra och en med svagt framträ-
dande låga hålkälar.

Ett kärl av svart, hårdbränt gods och försett med ett 3 cm
brett kraftigt öra (foto 5); yttersidan svartglänsande. Halsen är hög
och utåtsvängd. Höjd 12,5 cm, tvärmåttet vid mynningen 12,2 cm, vid
botten 7,5 cm. På kärlekroppens övre del, i höjd med örat, tre vågräta,
breda och kraftiga hålkälar, genom likadana lodräta hålkälar, uppde-
lade i fem fält. Kärlet är hopsatt av flera mindre bitar och till åt-
minstone en tredjedel rekonstruerat. Formen är dock säker.

Brända ben, ett fåtal bitar.

Inw. n. n 46705-46706 Hög 17. Foto 6. Planritning. Belägen ett par meter söder om domareringen 18 (12). Tvärmått omkring 5 m, höjd c:a 40 cm. Halvcirkelformigt omkring högens södra hälft lågo 4 jordfasta stenar, intill vilka högen uppkastats. I mitten uppgrävdes en 2 kvm stor fyrkant. Härvid påträffades, vid x på planritningen, 7 smärre o⁴⁶⁷⁰⁵ornerade krukbiter, av vilka 6 äro av grovt poröst gods, en av finare hårdbränt gods.

Högen utgjordes av stenskärv och kullerstenar, blandade med jord. Den torde därför få anses som en odlingshög, i likhet med flertalet övriga högar på området och ej såsom grav, vilket antagits i min tidigare redogörelse. Härför talar också saknaden av brända ben och dess läge intill några jordfasta stenar.

1936.

Inw. n. n 46716. Hällkista, n:r 10. Foto 7 - 12. Planritning.

60411 - 12. Belägen i östra delen av den stora grusgropen. Den nuvarande höjden, c:a 1,25 m, är missvisande, då marken runt omkring är bortgrävd. Ursprungligen har den sannolikt ej höjt sig mer än omkring 1/2 m över den omgivande backen. Likaså ger den nuvarande diametern, 9 - 10 m, ej någon verklig föreställning om den ursprungliga omkretsen.

Högen, som till omkring hälften var bortgrävd, utgjordes av ett jordblandat röse (foto 7), täckt av grästörv och vilande på ljus fin sand. Avståndet från högens högsta punkt till sanden inuti graven var 85 cm.

Inuti högen fanns en före undersökningen redan delvis framgrävd kista av resta stenhällar (foto 7). Sedan jorden runt omkring bortgrävts, framkom en relativt väl bibehållen hällkista av sedvanlig typ. Längdriktning NNO-SSV (foto 9). Takhällarna och den åt sydväst vettande gaveln saknades; däremot voro långsidorna och den nordöstra gaveln tillsynes orubbade. Kistans inre längd är 2,60 m; den inre bredden i nordöstra änden 0,96 och i sydvästra änden 0,86 m. Sidohällarnas överkant befinner sig omkring 0,75 m över sandens yta, med ett par centimeters differens på olika punkter. Högens yta har med ett c:a 10 cm mäktigt jordlager täckt övre kanten på vägghällarna; kistan har sålunda varit helt dold av högen (om den även varit det före takhällarnas bortförande kan dock ej numera avgöras). Hur djupt hällarna voro nedgrävda i sanden kunde ej heller fastställas, då härigenom fara för rubbning ur dess läge kunde befaras. Sidohällarna syntes nämligen vara orubbade, då de stodo nästan lodrätt med endast en obetydlig lutning inåt; nordöstra gavelhällen lutade däremot ganska starkt inåt. Gravens västra sida bestod av en 2,30 m lång häll, den östra av två, 2,10 resp. 1,05 m långa hällar (foto 10), c:a 20 cm tjocka vid roten och avsmalnande uppåt. Den norra gavelhällen var några centimeter tunnare. Vid östra sidohällens södra ände stodo på utsidan tre mindre hällar lutade in mot sidohällarna (foto 11). Den västra vägghällen hade vid den norra änden på ömse sidor vardera en mindre stenplatta (foto 9 o. 10); samtliga hällar och plattor voro av gneis. Framför gravens södra gavel, något åt sidan låg, direkt på sanden, en mindre häll (foto 11), 90 cm lång och 40 cm bred. Vart denna ursprungligen hört, kunde ej av-

göras. Sannolikheten talade för, att den stått som gavelhäll framför den öppna södra gaveln; den restes och placerades också där (foto 7 och planritning); den kan naturligtvis också ha tjänstgjort som stödplatta. Med undantag för denna omplacering gjordes inga förändringar eller rubbningar i hällarnas resp. plattornas läge.

Förutom några ⁶⁰⁴¹¹⁻⁶⁰⁴¹² flintskärvor - på hela området runt högen och i grusgropen ha flintskärvor påträffats upprepade gånger; sannolikt ha här funnits en boplats från stenåldern - och 4 ⁴⁶⁷¹⁶ små örnerade krukskärvor, de senare från järnåldern, gjordes inga fynd under utgrävningen.

Sedan undersökningen blivit slutförd lades högfyllningen tillbaka i och omkring graven och jämnades till en hög, varpå lades grästorvor. Hällarnas överkant fick skjutas upp över högens yta för att markera kistans plan (foto 12).

På grund av det relativt goda skick, i vilket graven befann sig, torde det av Alin i skrivelse till riksantikvarieämbetet den 17/9 1934 föreslagna borttagandet av densamma böra uppskjutas tills vidare eller tills stadsplanen för området blir uppgjord, då den möjligen kan inordnas i denna.

Hällkista, n:r 11. Foto 13 - 15. Planritning.

I grusgropens nordöstra hörn var överkanten av en mindre, synbarligen mycket förstörd hällkista blottad. Även här var marken runt omkring omgrävd. Sannolikt ha hällarna kommit fram vid matjordens avskalande. Deras läge i förhållande till den närmast liggande orörda backen tyder på, att kistan varit helt nedsänkt under markytan. Dess orientering var från ONO - VSV. Synliga i markytan voro östra gavelhällen, en häll av norra och två hällar av södra sidoväggen, vilka med undantag av gavelhällen voro rubbade ur sitt läge. Sedan jorden i och omkring kistan bortgrävts framkommo som fortsättning på norra sidoväggen ytterligare två hällar, båda helt omlagda. Huruvida den västligast liggande hällen skall uppfattas som vägghäll eller som takhäll kunde ej avgöras, det förre torde vara det sannolikaste, då kistan, om hällen tänkes upprest, skulle få en normal längd på ungefär 2 m. I förhållande till hällarna hos hällkistan i hög n:r 10 voro dessa små och påfallande tunna. Längden belöpte sig till 50 - 70 cm; tjockleken var endast 6 - 8 cm. Vid östra gavelhällens insida funnos två mindre stödplattor, likaså vid utsidan av södra långväggens hällar vardera ett mindre block eller en större rullsten, möjligen avsiktligt ditlagda.

Kistans inre längd har varit 1,10 resp. 2 m, beroende på huruvida den västligast liggande hällen skall betraktas som vägg- eller takhäll.

Inga fynd påträffades.

På grund av det förstörda skick, i vilket kistan befanns, lades även de stående hällarna om och allt täcktes med jord.

Inr. n:r 46714-15.

Hög, n:r 12. Foto 16 - 20. Planritning.

" " 60413-14

Belägen 12 m NO om grav n:r 11, på n. sidan om vägen, som övertvåras fornminnesområdets södra, Göteborgs stad tillhörande del. Jordblandat röse. Diam. 4,0 - 4,5 m, höjd över den omgivande backen 30 - 35 cm. Gräsbevuxen med enstaka stenar uppstickande i ytan (foto 16). På ett 2 cm brett bälte tvärs över högen från söder till norr

och höjden
till 50-60
cm

avskalades grästorven varefter rösets stenar rengjordes (foto 17), avvägdes och inlades på planritningen. Sedan detta blivit gjort upptogs de en efter en ned till den underliggande ljusa sanden (foto 18), vilken påträffades c:a 60 cm under högsta punkten på högen, d.v.s. c:a 25 cm under den omgivande marknivån. På skilda platser i högfyllningen delvis bland, delvis under stenlagret, mest vid den östra sidan av schaktet, vilket därför utvidgades 50 - 60 cm åt detta håll, påträffades ⁴⁶⁷¹⁴⁻⁴⁶⁷¹⁵ krukskärvor i rätt stort antal, omkring ett 80-tal, jämte några ⁶⁰⁴¹³⁻⁶⁰⁴¹⁴ flintskärvor och ett stycke bränd lerklining, däremot endast ett obetydligt stycke träkol.

Krukbitarna, som äro av två olika slag, härröra sannolikt från endast två skilda kärl, vilka krossats innan de hamnade i högen.

Det ena slaget är av ett 8 - 10 mm tjockt, grovt gods med ojämn, skrovlig yta, med breda refflor, som åstadkommits genom att man dragit fingrarna över den. Halspartiet är något hopträngt med utåtsvängd rundad kant. Kärlets inre yta är svart till färgen och jämn (foto 19). Kärlets form och storlek kan ej bestämmas. Sannolikt har det varit ett stort förrådskärl.

Skärvorna av det andra slaget äro av ett tunt, hårdbränt, klingande gods, c:a 6 mm tjockt; in- och utsidorna äro svarta och glänsande. Skärvorna äro relativt små och det har endast lyckats att foga tillsammans en del av halsen. Med ledning härav kan dock kärlets form och storlek i huvudska bestämmas (foto 20). Orneringen utgöres av en båglinje på halsen. På skärvor tillhörande kärlets skuldra och buk finnas - mycket svagt framträdande - breda, snett nedåt gående refflor eller hålkälar. Mynningskanten är rundad och något utåtsvängd.

Hög, n:r 19. Foto 21.

I min tidigare beskrivning av fornminnesområdet vid Bräcke (daterad den 16 dec. 1935) har denna "hög" angivits som "..... jordblandat röse, gräsbevuxet; diam. 5 - 6 m; h. c:a 40 - 45 cm".

"Högen" utgjordes emellertid såsom undersökningen visade endast av ett enda lager mindre stenar, lagda direkt på berget, vilket här höjde sig som en kalott över omgivningen (foto 21). Av fornfynd - krukskärvor eller dylikt - funnos ej spår.

Tav. n:r 46720. Hög n:r 21. Foto 22 och 23.

Även här gav den yttre formen intrycket av en hög (foto 22), vilken i den tidigare beskrivningen angivits som "..... jordblandat röse, gräsbevuxet; diam. 6 m, h. 0,5 m".

Vid undersökningen framkom emellertid endast en hop relativt stora stenar (foto 23), uppkastade mot en bergvägg, vilken var dold av jord och torvor. De på foto 22 t.v. synliga blocken ligga direkt på berget, vilket sedan sluttade brant i riktning mot stenhögen t.h. Själva bergets sluttning framträder icke på bilden, då jorden jämnat ut vinkeln. Strödda bland stenarna (foto 23) påträffades ett 30-tal ⁴⁶⁷²⁰ grova krukskärvor av samma slag som de förut beskrivna från hög n:r 12 jämte några bitar bränd lerklining.

Inv. n:r 46717-19. Hög, n:r 20. Foto 24 - 27. Planritning.

Diam. c:a 9 m. Till det yttre höjde den sig endast svagt över omgivningen (foto 24). I västra kanten liksom på några ställen i högens mitt stucko några stenar upp ur jorden, den östra kanten övergick i det här i dagen framträdande fasta berget (foto 24).

Sedan det täckande jordlagret bortgrävts framträdde en oregelbunden stenläggning, vilken låg på fasta berget (foto 25 - 27). Jordlagret var i öster c:a 9 - 10, i väster c:a 30 - 35 cm mäktigt. Stenläggningens längd var c:a 4,5 m, dess bredd c:a 3,5 m.

Kringströdda på olika punkter i stenläggningen, mest dock i sydvästra delen, påträffades ett antal ⁴⁶⁷¹⁷ krukskärvor och bitar av lerklining ⁴⁶⁷¹⁸ jämte en ⁴⁶⁷¹⁹ bränd lerkula och en liten starkt vittrad benflisa.

Krukskärvorna äro av samma slag som de från högarna 12 och 21.

Lerkulan, som ej är genomborrad, är 8 - 9 mm i genomskärning.

Hög, n:r 16. Foto 28 - 31. Planritning.

Till det yttre en av de vackraste högarna inom området. Diam. NV - SO 8 m, NO - SV 9,5 m, Höjd från NV 45 cm, från SO 85 cm, från NO 72 cm, från SV 71 cm. I norr och nordost två större jordfasta stenar (foto 28). I mitten ^{en} grop från tidigare utgrävning. På ett 2,5 m brett bälte i högens längdriktning avskalades torven (foto 30). Högens inre utgjordes av en blandning av jord och sten med relativt små stenar och stark jordblandning. Det område där man tidigare grävt sig ned i högen var tämligen stenfritt. 0,75 m under högens högsta punkt påträffades orörd ljus sand. I grävningsschaktets norra hörn låg ett jordfast block, vilket ej helt frilades (foto 31 och planritning). De övriga på planritningen inlagda stenarna äro också sådana, som ej tillhöra röset. På ^{ett} område av 70 - 80 cm genomskärning framför det nämnda blocket voro ^{ett} jorden och gruset starkt kolblandade. Med undantag av en flintskärva påträffades inga spår av fornsaker.

Inv. n:r 46712-13 Hög, n:r 4. Foto 32 o. 33. ~~Planritning.~~

Belägen omedelbart och sydväst intill grustaget. Mindre, låg hög med stenar i ytan. Diam. c:a 5 - 6 m, höjd c:a 35 cm. Sedan torven avskalats på ett område av 2 x 4 m frilades ytan av det jordblandade röset som bildade högens inre (foto 24). Sanden under högen befann sig ungefär i nivå med marken omkring densamma.

Kringströdda bland stenarna påträffades smärre bitar av bränd lera i ganska stort antal - de uppsamlade bitarna fylla ett par cigarrlådor - jämte ett par obetydliga ⁴⁶⁷¹² krukbitar av samma grova slag som blivit omnämnda från ett par andra högar inom undersökningsområdet, vidare en rund, ej genomborrad ^{46712 a} kula av bränd lera, 11 - 12 mm i genomskärning.

Hög, n:r 3.

Belägen c:a 4 m sydväst om hög n:r 4 och av samma slag och utseende som denna. Diam. c:a 4 m; höjd c:a 30 cm. Undersöktes på samma sätt som föregående. Någon bränd lera fanns dock icke här, liksom ej heller något annat spår av fynd med undantag av en flintskärva.

1937.

Inv. n:r 46721. Hög, n:r 1. Foto 34 - 36. Planritning och profiler.
 " " ⁶⁰⁴¹⁷⁻⁶⁰⁴²¹ Diam. 5 - 5,5 m. På grund av markens lutning framträdde högen olika från olika håll och höjden växlade från 20 - 50 cm (se profiler). Ytan gräs- och ljungbevuxen (foto 34). Sedan grässvålen avskalats framträdde ett lager smärre stenar (foto 35), vilka även, jämte jord, bildade högfyllningen; denna var svart, kolblandad, särskilt mellan de stora stenarna i botten. I det 2 m breda och 4,2 m långa schaktet framkommo några mindre block (foto 36), vilka utgjorde högens kärna och omkring vilka det övriga materialet blivit upplagt; de vilade direkt på sanden som påträffades 70 cm under högens högsta punkt.

Kringströdda i högen påträffades några - 17 st. - mindre ⁴⁶⁷²¹ oornerade ⁶⁰⁴¹⁷⁻⁶⁰⁴²¹ krukskärvor av grovt gods jämte ett stort antal flintbitar.

Inv. n:r 46722-24. Hög, n:r 2. Foto 37 - 41. Planritning och profiler.
 60422-24. Diam. 8 - 9 m, höjd 0,5 - 1,5 m. Högen låg på ett mot V sluttande bergparti; den var till det yttre tämligen regelbunden och till övervägande del gräsbevuxen (foto 37 o. 38). Sedan grässvålen avlägsnats framträdde ytan av den starkt stenblandade högfyllningen (foto 39). Omkring 40 cm under ytan nåddes berget mot vilket högen tydligen uppkastats; sanden påträffades på ett djup av 1,25 m (foto 40 o. 41). Högfyllningen var rikligt infiltrerad med kol, i synnerhet nedom ett djup av 30 - 40 cm. ^{46722-46724.}

Mellan 90 och 100 krukskärvar, strödda i högfyllningen från ytan och nästan ned till sanden, hopsamlades. Hos ungefär hälften är godset grovt och tjockt, hos de övriga tunnare och hårdbränt. Ornering saknas hos alla; på ett par större skärvar finnas dock samma breda refflor som på liknande skärvar från hög 12 (se foto 19). Inga bitar kunna hopfogas till större sammanhängande partier, långt mindre till hela kärn. Jämte krukskärvarna förekommo ett par bitar rödbränd lera samt flintskärvar. ⁶⁰⁴²²⁻⁶⁰⁴²⁴

Inv. n:r 46725-26. Hög, n:r 13. Foto 42 - 45. Planritning och profil.
 60425-26. Diam. c:a 9 m, höjd 0,5 m. Gräsbevuxen. I nordöstra kanten 5 större stenar, intill 70 cm i tvärmått, jämte ett par mindre, bildande liksom en fotkedja (foto 8 o. 9), vilket dock beror på en tillfällighet. Högen var uppkastad omkring ett jordfast stenblock, som höjde sig c:a 70 cm över densamma (foto 42 o. 43). På ett 2 m brett bälte tvärs över högen på stenblockets nordvästra sida avskalades grässvålen, varvid här liksom på övriga högar det översta lagret av den stenblandade fyllningen blev synligt (foto 44). Omedelbart intill blocket på ett område av 3,5 X 2 m grävdes ned till den naturliga sanden, som låg c:a 85 cm under högens högsta punkt (foto 45). I fyllningen, som var starkt kolblandad, uppsamlades ett ⁴⁶⁷²⁵⁻⁴⁶⁷²⁶ 50-tal ⁶⁰⁴²⁵⁻⁶⁰⁴³⁶ smärre krukskärvar av huvudsakligen grovt gods samt en mängd flintskärvar. Dessutom påträffades bland stenarna i högens undre del en oval, svagt konkav malplatta av granit, 63,5 cm lång och 28,5 cm bred; denna tillhör sannolikt liksom flintstyckena stenåldersboplatsen på området.

Inv. n: 46727. Hög, n:r 14. Foto 46 o. 47. Planritning och profiler.
Diam. 5 - 6 m, höjd 25 - 30 cm, till formen närmast fyrstidig, ojämn i kanterna; ett flertal stenar i högytan, intill 40 cm stora (foto 46). Grässvålen avskalades på ett 2 m brett bälte tvärs över högen och det översta stenlagret frilades (foto 47). Den naturliga sanden påträffades 35 - 40 cm under mitten. Ett antal - 14 stycken - mindre oornerade krukskärvor och några flintbitar påträffades i fyllningen.

Inv. n: 46728. Hög, n:r 15. Foto 48 - 50. Planritning och profil.
60437-42. Diam. c:a 6 m, höjd c:a 50 cm. Åt öster fortsatte högen i markens naturliga lutning. I östra kanten ett mindre block (foto 48). Fyllningen ej så stenig som i hög 14 (foto 49). Under högen befann sig sanden på grund av markens lutning på ett djup av 50 - 90 cm under högsta punkten (se profil).

I fyllningen påträffades 35 stycken cornerade grova krukskärvor jämte flintbitar, däribland en liten, väl bibehållen flintskära (såg).

Innan undersökningen vid Bräcke avslutades företogs en noggrann rekognoscering på området. Härvid iakttogos i områdets sydöstra del dels en svag upphöjning i marken, som kunde misstänkas vara hög (22), dels två i rad kantställda hållar (23), som vid uppgörandet av kartan blivit förbisedda. Såväl högen som området kring hållarna genomgrävdes.

Hög 22. Foto 51 o. 52. Planritning och profiler.
Diam. c:a 6 m, höjd ungef. 20⁻⁴⁰ cm; åt öster fortsatte högen i markens naturliga lutning (foto 51). Efter grästorvens avlägsnande framkom här liksom hos de tidigare undersökta högarna ett jordblandat stensikt, vilket var 30 cm tjockt och nådde ned till sanden (foto 52; profiler). Den fortsatta grävningen gav som utbyte endast ett par mindre flintbitar.

Inv. n: 46729 23. Foto 53 - 55.
60444-47. Söder om det bergparti som begränsar fornminnesområdet åt öster finnas ett flertal större och mindre stenar uppstickande i marken (foto 53). Bland dessa voro två, som särskilt drogo uppmärksamheten till sig, då båda voro långsträckta och stodo i rad, liksom sidohällar i en stenkista. Vid grävning omkring dem visade det sig emellertid, att så icke kunde vara fallet, utan att de liksom de övriga ha en annan förklaring till sin förekomst (foto 54 o. 55). Sanden vidtog 35 - 40 cm under grästorven. Det utgrävda schaktet (1 x 3 kvm) upptogs av ett 10-tal stora klumpstenar. I den uppkastade jorden hittades emellertid 7 stycken krukskärvor och några flintbitar, vilket visade att marken delvis varit omgrävd.

Göteborg oktober 1940

Nils Ahrens

127/34

ifz 132/54

Karta
över

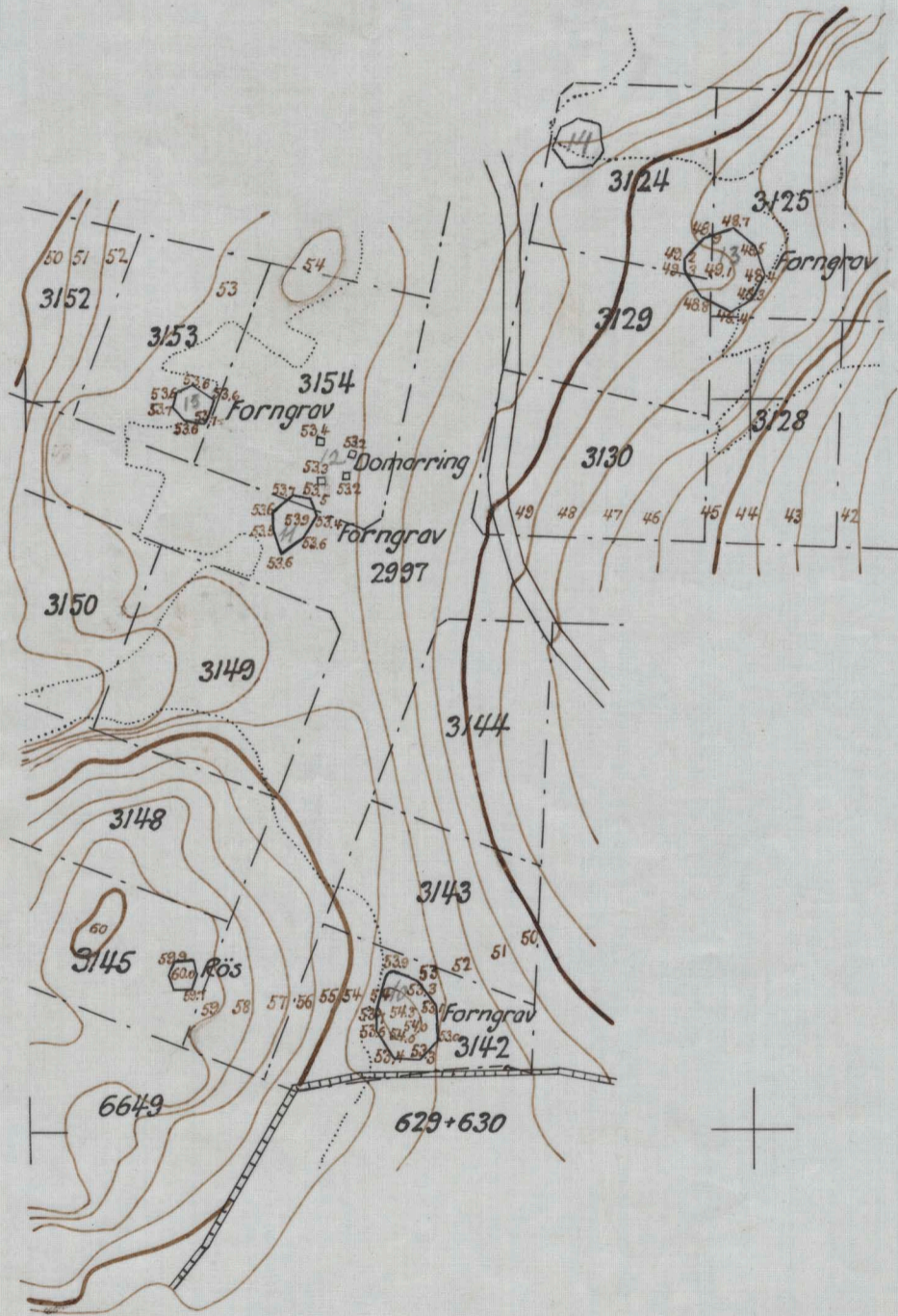
Del av Lundby i Göteborg upptagande
fornlämningar belägna å stadsägorna

n:ris 2997, 3124, 3125, 3129, 3142, 3145, 3153 och 3154

Uppgjord i september 1934 av

V. Bergman

Kontrollingenjör

127/34
jfr 152/34

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

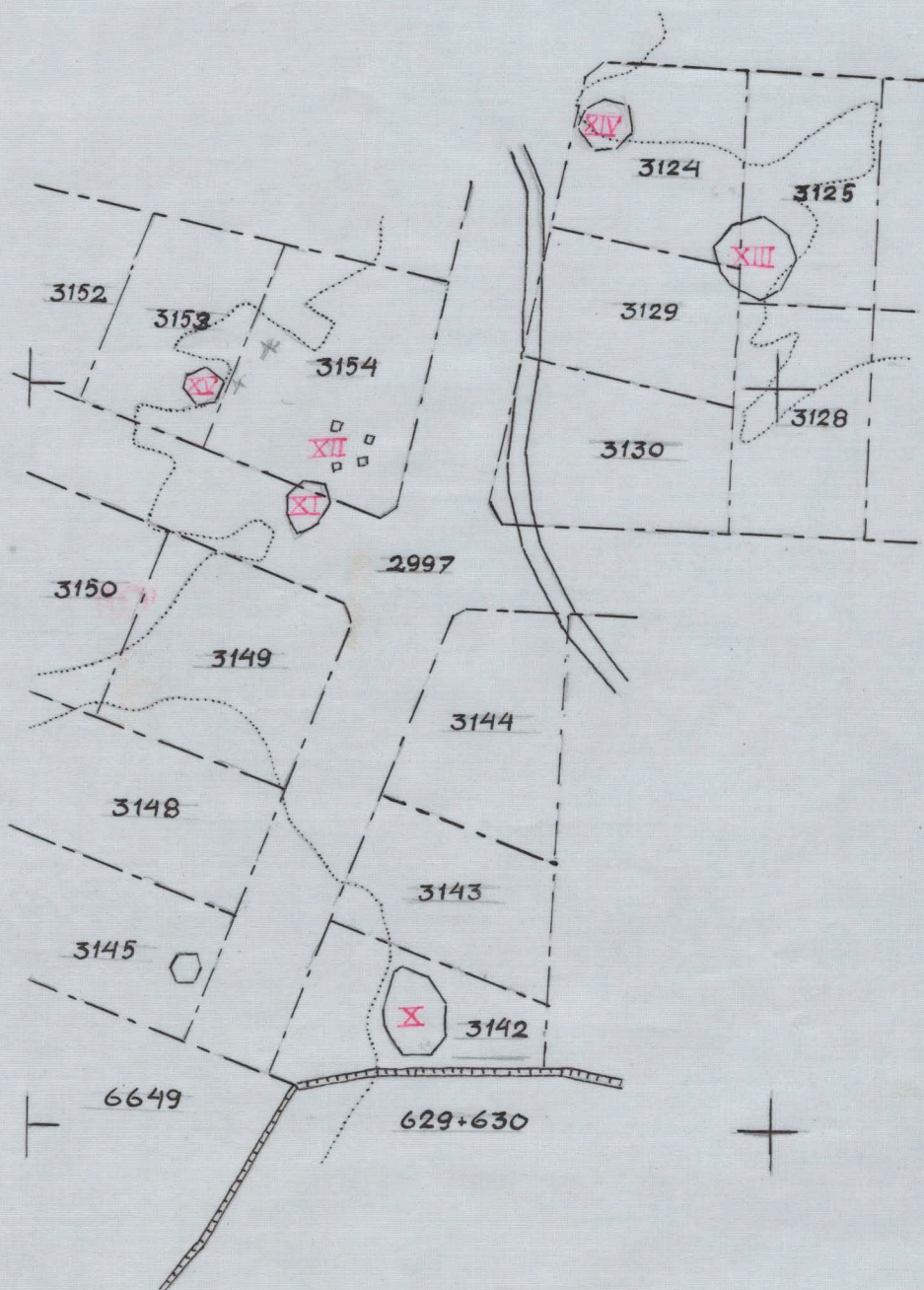
GÖTEBORG

1114/4

15:117-127

4

LUNDBY 113-127

Bräcke, Lundby församling.
Göteborg.

Gravfält, norra Selen.
Gravar 10-15.

1:1000.

Uppgjord i sept. 1934 av
V. Bergman.

127/34

Karta 1.

LUNDBY 117-127

jfr 152/34

Bräcke, Lundby församl.
Göteborg.

Gravfält, norra Selen.
Gravar 10-15.

1:1000.

Uppgjord i sept. 1934 av
V. Bergman.

LUNDBY 117-127

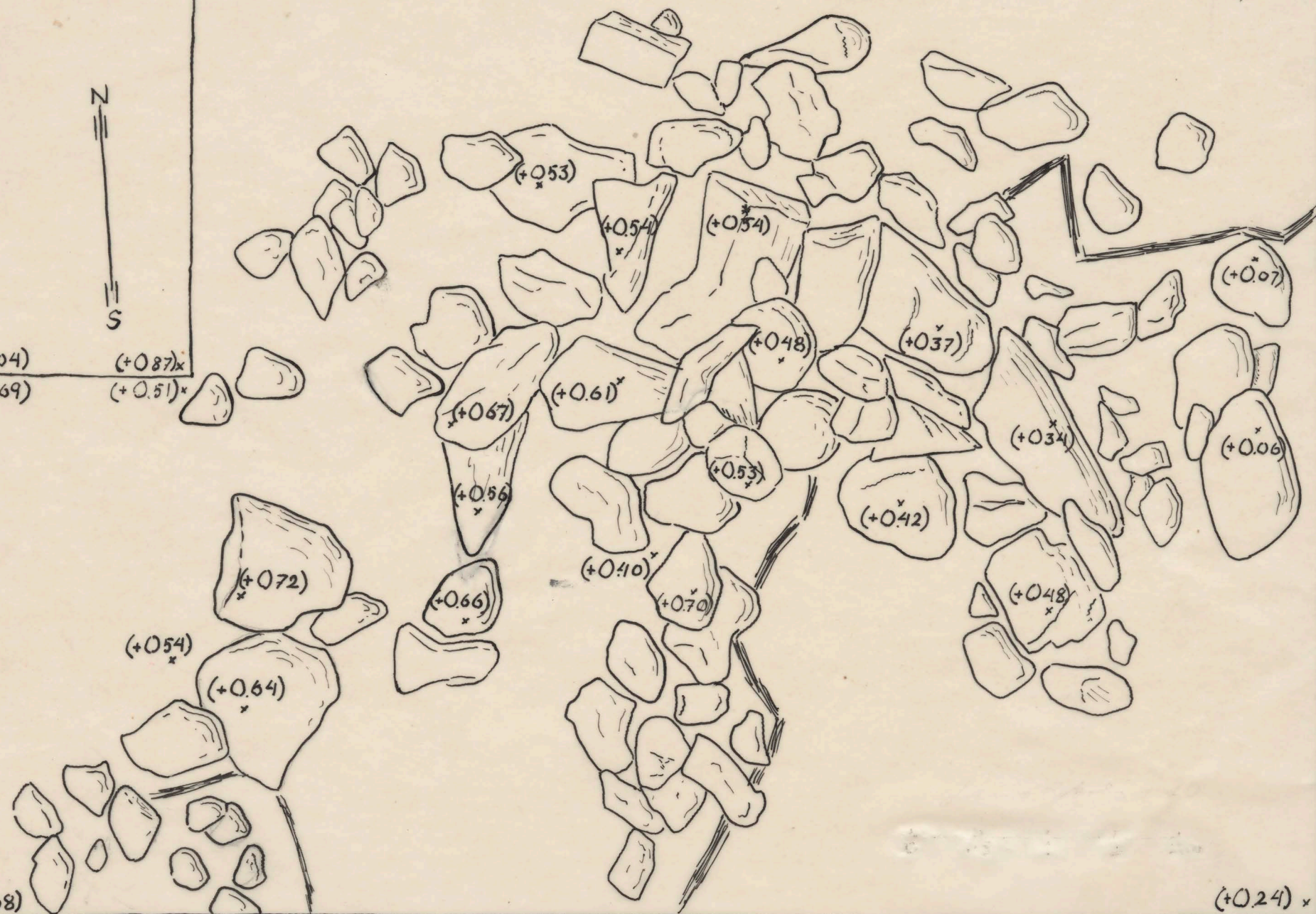
GÖTEBORG 144-15:117-127

(+085) x x(+058)

(+0.13) x (+0.27)

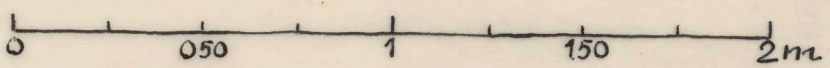

x(+1.04) x(+0.87) x
x(+0.69) x(+0.51) x

x(+0.68) x(x.0.97)

(+0.24) x
(+0.33) x

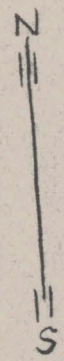
Bräcke, Göteborg
Fornminnesområde
Hög (20). =
maj 1936.
Nils Niklasson.

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

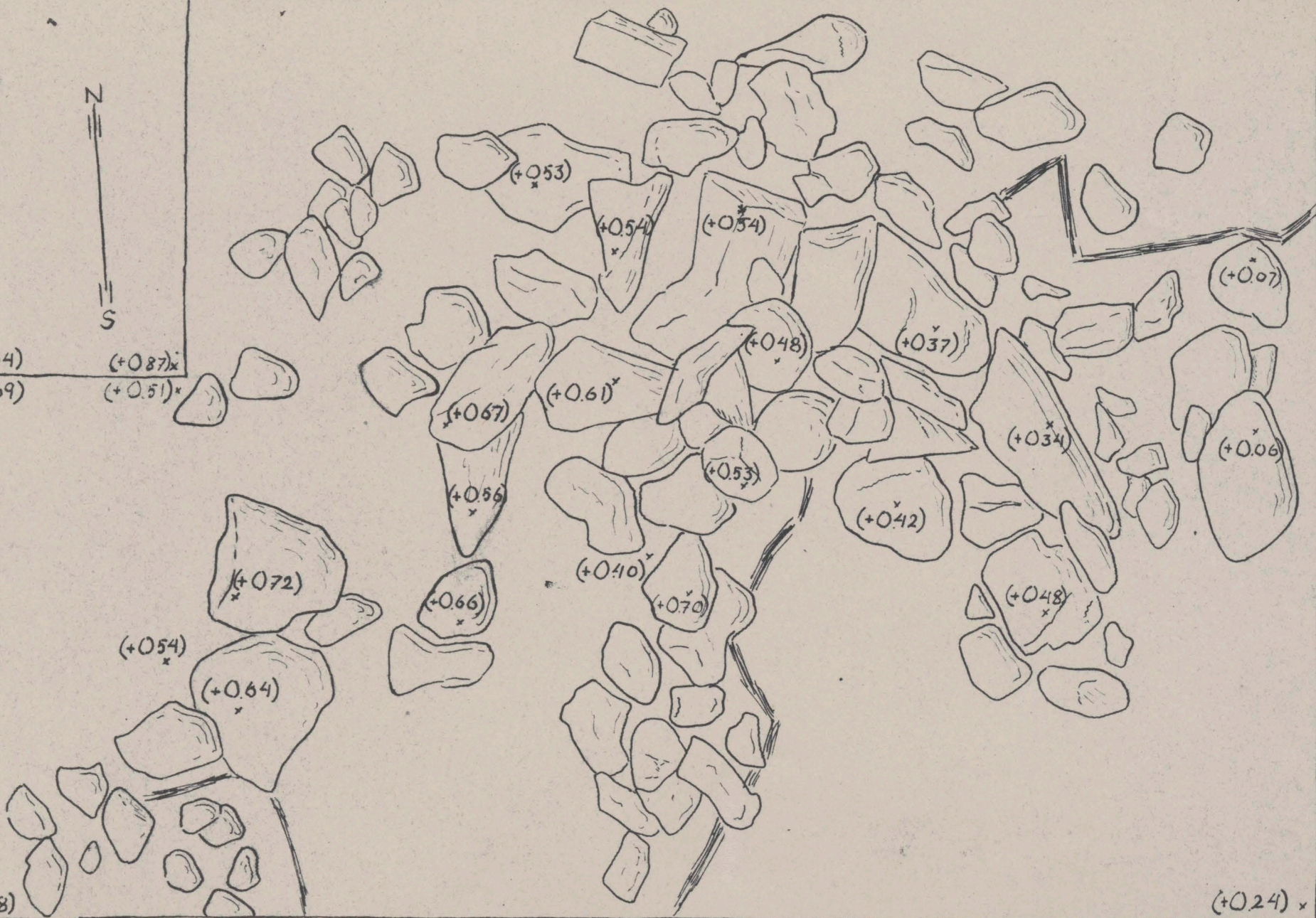
LUNDBY 117-127 5

(+085) x x(+058)

(+013) x x(+027)

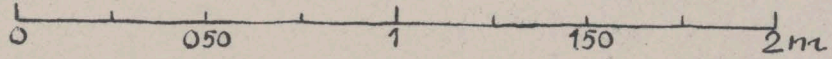
x(+1.04) x(+0.87) x
x(+0.69) x(+0.51) x

GÖTEBORG 144/5 15:117-127

x(+0.68) x(+0.97)

(+0.24) x
(+0.33) x

Bräcke, Göteborg
Fornminnesområde
Hög (20).
maj 1936.
Nils Niklasson.

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

OBS! Fornminnesområde. Se även omslagen för varje undernummer!

Innehållsförteckning:

- 1/ Dnr 504/58:PM angående arkeologiska museets översiktskarta
Se ~~Göt 100/2~~ ~~15:29~~ LUNDBY 29
- 2/ Inventering av vissa fornlämningar 1957
Se ~~Göt 106/1~~ ~~15:17~~ LUNDBY 17
- 3/ Niklassons m.fl:s undersökningar och utredningar. Korrespondens och rapporter
- 4/ " " " " " Kartor och planer. Original.
- 5/ " " " " " " " " " Kopior.
- 6/ " " " " " Mätskisser
- 7/ " " " " " Foto
- 8/ { Dnr 54/60: PM angående Bräckehöjden
Dnr 99/61: PM angående sammanträde med stadsplanekontoret, fastighetskontoret,
och idrottsnämnden
- 9/ Två omgångar inlämnade fynd från området
- 10/ Handlingar till utställningen "Biskopsgården-Boplats 58"
- 11/ Klipp ur GP 29/9 1957
- 12/ Angående utställning i Bräckeskolan, jämte text till skioptikonbilder som överlämnats dit. Dnr 321/57
- 13 Utredning 1962 angående fornminnesområdet. jämte karta och 7 ark foto
+ 1 dubbelst. av utredningen.
- 14 Dnr 391/62: Arbets-PM angående Bräckehöjden
- 15/ 1 ark foto
- 16/ Dnr 26/61: Karta över Bräckehöjden

Foto:

neg.nr. -

C.A.Moberg, 1959 (2 st.)

144/15

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

GÖTEBORG

GÖTEBORG ~~144~~ 14

Lundby 37.

73/40

Jfr 143/37

Västergötland.
Göteborgs stad.
Lundby församling.
Bräcke.

15:117-127

7.

Fotografier.

15:117 - 127

Allm.

(L. 37)

DOMÄRING NR 18

se 15:152/5 = 153

TOP. ARKIVET LUNDBY 153

Västergötland.
Göteborgs stad.
Lundby församling.
Bräcke.

Foto n:r 1. **D 231**

Plåt n:r d 14.

Bräckeåsen sedd från öster. Fornminnesområdet är beläget mellan de med 1 & 2 angivna punkterna. Över skogsdungen s. v. synes taket av Göteborgs diakonissanstalt, betecknad med 3.

Foto J. Alin maj 1917.

Foto n:r 2. **D 232**

Plåt n:r 1119.

Fornminnesområdet på Bräckeåsen, södra delen. Bilden tagen från sydväst. I förgrunden högarna 3 & 4. Person på bildens mitt står vid Pållkistan (10). I förgrunden s. v. högarna 3 & 4.

Foto N. Niklasson
maj 1936.

59/36

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

GÖTEBORG 144/12

15:117-127

LUNDBY

7.

Lundby sockens förm. n:r 37.

Västergötland.

Göteborgs stad.

Lundby församl.

Bräcke gård.

Fot. 21. Köy (19). D 235 Plåt n:o 1134.

Bräcke. Göteborg. Från Ö.

N. Niklasson foto
maj 1936.

Lundby sockens fornminnen n:r 37.

Västergötland.

Göteborgs stad.

Lundby församling.

Bräcke gård.

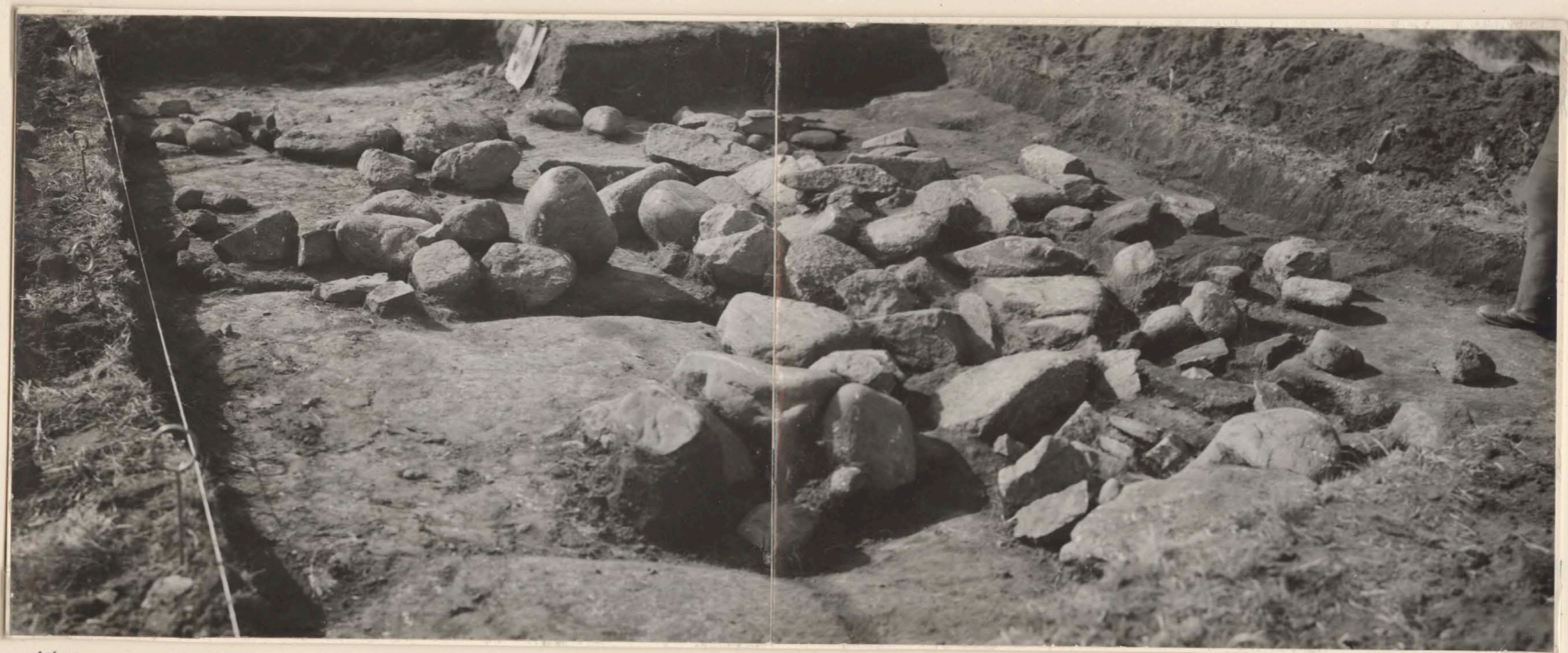
Fot. 24. Hög (20). ^{D 238} Bräcke, Göteborg. Plåt n:r 1135.
 I förgrunden går berget på vilket högen ligger i slagen. I bakgrunden framför skjulet hög n:r 21. Från SV.

Fot. 25. Hög (20). ^{D 239} Bräcke, Göteborg. Plåt n:r 1136.
 Stenlaget blottat. Från SV.

N. Niklasson foto
maj 1936.

Västergötland.
Göteborgs stad.
Lundby församl.
Bräcke gård.

Fot. 26ö.27

Hög (20)

D 240

Plat n:r 1137-1138.

Bräcke, Göteborg.
Stenlagret blottat. Från SO.

N. Niklasson foto
maj 1936.

Västergötland.

Göteborgs stad.

Lundby församl.

Bräcke gård.

Fot. 22. Hög (21) D 236 Plåt n: r 1139.
Bräcke. Göteborg.
"Högen" utgöres av området mellan skjulet A. v.
och stenarna A. h. Blocken framför skjulet
ligger direkt på berget. Från S.

Fot. 23. Hög (21) D 237 Plåt n: r 1140.
Bräcke. Göteborg.
Det täckande jordlagret bortgrävt. Från S.

N. Niklasson foto
maj 1936.

Västergötland.

Göteborgs stad.

Lundby församling.

Bräcke.

Fot. 53.

D 267

Plåt n:o 1260.

Hög (23). Bräcke. Göteborg.
Förmodad hällkista (23). A. h. på bilden.
Från V.

B. Svensson foto ^{maj} 1937.

Västergötland.

Göteborgs stad.

Lundby församling.

Bräcke.

Fot. 54.

D 268

Plåt n:r 1261.

Hög (23). Bräcke. Göteborg.
Förmodad hällkista (23); utgrävd. Från V.

Fot. 55.

D 269

Plåt n:r 1262.

Bräcke. Göteborg.
Förmodad hällkista (23); utgrävd. Från W.

B. Svensson foto^{maj} 1937.

Bräcke höjden

144:1 från V.

144:2

144:3 (till vänster) och
144:4 (till höger) från S.

Bräcke höjden

144:5, 6 och 7 från N.

144:8 från Ö.

144:9 från Ö.

Bräcke höjden

144:10 från N.

144:11 och 12 från NO.

144:13 från NV.

Bräcke höjden

Uppkastade stenar från den förstörda fornlämn. 144:14 från SSV.

Till vänster hög 144:15

144:15 från NV

144:16 från S

Bräcke höjden

144:22 från V.

Den S om 144:22 belägna
högen. Troligen ej forn-
lämning.

144:24 från S.

Bräcke höjden

144:25 från N.

144:26 från N.

GÖTEBORG ~~144/13~~

LUNDBY 117-127

~~15:119/3~~

Bräcke höjden

144:27 från SO.

144: 28 från S.

54/60

P.M. rörande arkitekt Rasins, Fastighetskontoret, Göteborg, besök på Arkeologiska museet med anledning av byggnadsplanering m.m. av Bräckeområdet.

Den 2 februari 1960 besökte arkitekt Rasin, Fastighetskontoret, Arkeologiska museet med anledning av påtänkta byggnadsplaner m.m. för Bräcke-området (huvudsakligen den norra delen av åsen, fram till grustaget), och önskade få veta museets ståndpunkt med hänsyn till de fornlämningar som finns på åsen. Vid diskussionen, som hade karaktären av förhandsorientering, var utom museichefen också intendent Kaelas närvarande. Det omtalades, att ungefär på mitten och på östra delen av åsen förekommer ett antal högar, varav en del är fornlämningar, andra odlingsrösen. Under åren 1934-37 utfördes genom museet en del undersökningar på området. Med hänsyn till det dåliga tillstånd och utsatta läge i vilket de på området befintliga fornlämningarna för närvarande befinner sig, kommer Arkeologiska museet från sin sida att tillstyrka en anhållan om undersökning och borttagning av desamma. Det framhölls särskilt, att undersökningen inte gäller enbart de synliga högarna utan även området demellan, vilket betyder att man får ta upp ett större antal provgropar, resp. provschakt över hela området som byggnadsplanen kommer att omfatta, för att kunna avgöra utsträckningen på det för undersökningen aktuella området. Museet är villigt att åtaga sig undersökningen på villkor att det underrättas därom i tid. Enligt fornminneslagen åligger det markexploatören att bekosta en sådan undersökning. Det är dock inte på förhand möjligt att lämna några säkra kostnadsförslag.

Göteborg den 3 februari 1960

Lili Kaelas
Lili Kaelas

99/61

Göteborg

Bräckeåsen

Anteckning rörande sammanträde på Bräckeåsen.

Den 11 februari 1961 sammanträdde på Bräckeåsen, Biskopsgården, professor C.-A. Moberg och intendent L. Kaelas, (arkeologiska museet), med arkitekterna B. Rasin och S. Granhed, (stadsplanekontoret), ingenjör S. Hasseläng, (fastighetskontoret), idrottsdirektör R. Järneryd och ingenjör N. Johansson, (idrottsnämnden), för att med anledning av stadsplanekontorets planförslag för området på platsen diskutera de problem, som berör på åsen befintliga fornlämningar.

Prof. Moberg gav först en översikt över det sammanhängande fornminnesområdet samt demonstrerade deras nuvarande tillstånd. Vid den därefter följande diskussionen framgick det, att de i sammanträdet deltagande representanterna för stadens olika myndigheter icke var helt klara över, för vilket ändamål området skulle användas. Som museets åsikt framhöll Moberg, att oberoende av för vilket ändamål området än kommer att exploateras, (park, lek- och idrottsplats eller bostadsbygge), bör där befintliga fornlämningar under alla omständigheter först undersökas och borttagas. Likaså bör samtidigt genom provschakt m.m. en kontroll genom museet utföras, huruvida det finns ytterligare, nu icke synliga fornlämningar under markytan. Detta arbete bör utföras under sommarhalvåret. Enligt nuvarande praxis finns det ur fornminnesvårdssynpunkt knappast några möjligheter att bevara och sköta någon av fornlämningarna på området, om detta kommer att tagas i anspråk för något av de nämnda planförslagen. Redan nu är fornlämningarna på åsen i vanvårdat skick och ständiga skadegörelser förekommer. För att hindra ytterligare skadegörelse före undersökningen framhölls det som önskvärt, att fastighetskontoret, under vilket området f.n. sorterar, skulle sätta upp ett staket kring de mest utsatta fornlämningarna.

99/61

- 2 -

Sedan nämndes det, att det vore ur museets synpunkt ytterst önskvärt, om parkavdelningen åtog sig att ta hand om skötseln av det fåtal forn-
lämningar inom staden, som måste bevaras för framtiden. Det har tidigare förekommit kontakt med parkavdelningen i denna fråga. Museet lovade lämna en graderingslista över de mest trängande fallen.

Göteborg som ovan.

Lil. Karlén

90/
33

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

GÖTEBORG

144/9
7

15:117/127

LUNDBY 117-127

Invent. nr 44663.

9

Västergötland.

Göteborgs stad.

Lundby församling.

Bräcke

Värde 1 kr.

~~Gravfynd.~~

Den 14 augusti 1933 inlämnat av herr Axel Stene, Göteborg såsom
gåva

krukskärvor

funna å Bräckä, 300 m. åt V. Odlade delen av till större delen förstörda
järnålders gravfältet. Åskränet. Krukskärvor över hela åsen.

LUNDBY 117-127

Landskap: Västergötland
~~XXXXX~~ Göteborg
Socken: Lundby (nr 37)
Gård/fastighetsbeteckning: Bräckeåsen

Dnr 362/59

Datum: 29/7 1959

Inv.nr 83535

Art, antal: föremål av flinta(4 st), samt ben(1 st).

Gåva. Köp. GAM fältarbete. Inlämnat för registrering.

Inlämnat av fil. stud. Lars Gunnar Fällman, Göteborg.

Boplatssfynd. Gravfynd. Depåfynd. Övrigt.

Fyndomständigheter: funnet på platån Lundby sockens fornminne
nr 37 av L.G. Fällman, vid rekognisering.

Signatur: L. Kls

Göteborgs stad

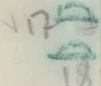
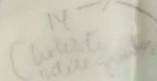
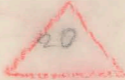
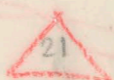
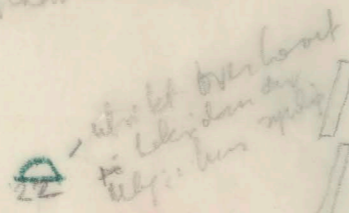
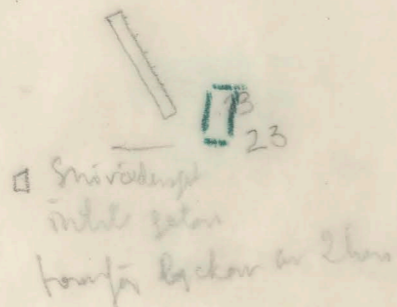
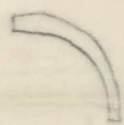
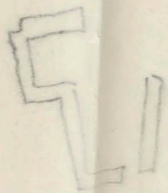
Lundby socken

Biskopsgården

Handlingar i samband med utställningen

"Biskopsgården - Boplats 58"

SPUN

- 12 - intill skogen, under vägen
- 12 - mitt emot skogen
- 12 - (m. stora stenar i till)
- 14 - (löst gräställe o. i staden)
- 15 - bakom panna
- 16 - (löst gräställe o. i staden)
- 17 - utv. l. överland
- 18 - utv. l. överland

(löst gräställe o. i staden)

13-10 kollektivhus

intill grästället

(m. stora stenar)

(intill SHF-byggnaden)

(10 m. stort block)

(11 - intill belysningsplanter)

(12 - intill buskarna)

12, 10, 10

Skat

400/58

GÖTEBORG 144/10

15:117-127

10

LUNDBY 117-127

kommissariatet
för utställningen

biskopsgården - boplats 58

arne fredin reklam- och annonsbyrå

Hagåkersgatan 6 Mölndal
Godsadress Mölndal Nedre
Tel. (växel) 27 47 21, 27 47 22, 27 47 23
Postgiro 45 310

Edert brev

Eder bet.

Vår bet.

Mölndal 1
postfack 27PM BETRÄFFANDE UTSTÄLLNINGSHALLARNA I BISKOPSGÅRDEN

Bifogade planritning över montrarna gäller. (Tidigare preliminära ritningar annulleras därmed)

Skärmväggarna tillverkas av masonit, spikad på läkt. Väggarna uppsätts mot utställningshallarnas permanenta betongväggar.

Färgsättning av väggar och dekorelement bestämmes i samråd med utställningens arkitekter, men med hänsyn tagen till Ert företags önskemål samt till utställningens totalbild. Likaså arrangeras monterväggarnas text och bildmaterial av utställningens arkitekter i samråd med Er.

Ert företags namn anbringas i en för samtliga utställare enhetlig stilsort på en speciellt utformad skylt i monterns främre del. (Se bifogade monterskisser!)

MONTERBESKRIVNINGAR SAMT PRISER

Priserna inkludera nedanstående inredning och gäller för fullt färdig monter.

MONTER TYP 1

Monternummer i hall A, 15
Monternummer i hall B, 31,39
Format: 200 x 900 x 225 cm

För varuexponering, skiva av teak vilande på lackerad stålställning samt hyllor av teak med lackerade ben av trä.

Skivans format, 300 x 50 cm.
Total hyllängd, 800 cm.
Hyllbredd, 40 cm.
Höjd över golv, 72 cm.

Pris: Kr 2.950:-
Pris, utan dekor och inredning: Kr 1.425:-

MONTER TYP 2

Monternummer i hall A, 3,5,6,10
Format: 200 x 700 x 225 cm

För varuexponering, skiva av teak vilande på lackerad stålställning. Skivans format, 300 x 50 cm.

Pris: Kr 2.450:-
Pris, utan dekor och inredning: Kr 1.150:-

MONTER TYP 3

Monternummer i hall A, 2,4,9,16
Monternummer i hall B, 21,30,38,40
Format: 200 x 550 x 225 cm

Arrangörer:

Göteborgs stads bostadsaktiebolag
Göteborgs Bostadsföretag stiftelse
Stiftelsen Samhällsbyggen i Göteborg
Fastighetsaktiebolaget Göteborgsbostäder

För varuexponering, skiva av teak vilande på lackerad stålställning. Skivans format, 300 x 50 cm.

Pris: Kr 2.300:-

Pris, utan dekor och inredning: Kr 945:-

MONTER TYP 4

Monternummer i hall A, 8,11,14

Monternummer i hall B, 18,19,24,27,33,35,41

Format: 200 x 500 x 225 cm

För varuexponering, skiva av teak vilande på lackerad stålställning. Skivans format, 300 x 50 cm.

Pris: Kr 2.225:-

Pris, utan dekor och inredning: Kr 875:-

MONTER TYP 5

Monternummer i hall A, 7,12,13

Monternummer i hall B, 20,22,25,26,29,32,34,37

Format: 200 x 400 x 225 cm

För varuexponering, hyllor av teak med lackerade ben av trä.

Total hyllängd, 800 cm

Hyllbredd, 40 cm

Höjd över golv, 72 cm

Pris: Kr 1.800:-

Pris, utan dekor och inredning: Kr 735:-

MONTER TYP 6

Monternummer i hall B, 17,23,28,36

Format: 200 x 350 x 225 cm

Pris: Kr 1.725:-

Pris, utan dekor och inredning: Kr 675:-

GOLVYTA utan skärmväggar och dekor

Pris: Kr 50:- per kvm

PLAN VÄGGYTA

i hall A eller hall B, målad men utan dekor (höjd 225 cm)

Pris: Kr 80:- per m

(För komplett dekorerad väggyta, inklusive text, bild-, och annat montage lämnar kommissariatet särskild offert efter det Ni informerat om dekorens ungefärliga omfattning. I de fall Ni själv ombesörjer dekoren av plan väggyta förbehåller sig utställningens arkitekter att först granska skiss på den planerade dekoren.)

MARKYTA UTOMHUS

Pris: Kr 25:- per kvm

Speciella monterarrangemang utöver här redovisade kan, i mindre omfattning ordnas efter snar hänvändelse till kommissariatet.

Golven i utställningshallarna består av betong.

Uttag till belysningsnätet anordnas i Er monter efter anmodan och mot särskild avgift.

Telefon installeras i montern mot gällande avgift och efter direkt beställning hos Televerkets abonnemangsavdelning.

Utställande företag upptages i utställningskatalogens utställareförteckning.

Tiden för beställning av monter utgår den 15/8.

Sista manusdag för Er annons i katalogen är den 11/8.

Boka in Er monter snarast! Informera även kommissariatet så snart som möjligt om det material Ni skall exponera i Er monter!

Välkommen till Biskopsgården - boplats 58!

400/58

GÖTEBORG ~~144/10~~ 15:117-127

10

GAKO

LUNDBY 117-127

Göteborgs allmännyttiga och kooperativa bostadsföretag, ekonomisk förening

Telefon 20 03 90 Utger tidningen "Det Nya Göteborg" Dr Sydows gata 30 Postgiro 52 42 71

Göteborgs Museum
Docent C.A. Moberg,
N. Hamngatan 12,
G ö t e b o r g C.

EDER REF

VÅR REF

TL/Bj

Göteborg C

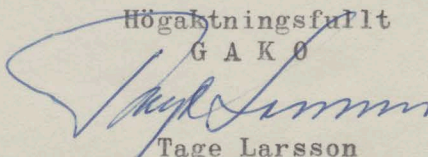
26.8.1958.

Betr. utställningen "Biskopsgården-boplats 58".

Härmed vill vi meddela, att pressvisning av utställningen äger rum lördagen den 30 augusti kl. 15.00.

Vi vore tack samma om personal funnes tillgänglig vid Eder utställning, som kan lämna pressen information vid denna tid.

Högaktningsfullt
G A K O

Tage Larsson

339/58

Till Kulturhistoriska nämnden.

En utställning med namnet "Biskopsgården - boplats 58" kommer att anordnas 31 augusti - 14 september. Arrangörer är Göteborgs Stads Bostads AB, Göteborgs Bostadsföretag, Stiftelsen Samhällsbyggen samt Fastighets AB Göteborgsbostäder. Arkeologiska museet har anmodats delta. Härvid skulle bland annat utställas en del i och vid Biskopsgården funna fornsaker. Detta skulle ske i slutna monter. Lokalerna är bevakade och föremålen skulle genom utställningsledningens försorg försäkras till betryggande belopp.

Då det förefaller angeläget att museet använder detta tillfälle att fästa den nya stadsdelens innevånares uppmärksamhet på områdets relativa fyndriktighet hemställes härmed om Nämndens medgivande till deltagande enligt ovan angivna grunder.

Göteborg den 28 juli 1958.

(Carl-Axel Moberg)

den 16 april 1958

148/58

Västergötland
Göteborgs stad
Lundby socken
Biskopsgården

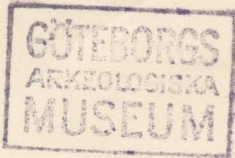
Herr Arne Fredin
Reklam- och annonsbyrå
Hagåkersgatan 6
Mölnadal.

Härmed översändes docent Mobergs manuskript
"Boplats - 5000. De första i Biskopsgården." Samtidigt får
jag meddela att docenten återkommer med illustrationsmaterialet
om ett par dagar.

Enligt uppdrag

(Lili Kaelas)

148/58

kommissariatet
för utställningen

biskopsgården - boplats 58

arne fredin reklam- och annonsbyrå

Hagåkersgatan 6 Mölndal
Godsadress Mölndal Nedre
Tel. (växel) 27 47 21, 27 47 22, 27 47 23
Postgiro 45 310

Docent C.A. Moberg
Göteborgs Museum
Arkeologiska avd.
Norra Hamngatan 12
GÖTEBORG C

Edert brev

Eder bet.

Vår bet.

AF/GB

Mölndal 1 29 mars 1958
postfack 27

Ber få återkomma beträffande utställningen i Biskopsgården vilken vi genom Ert tillmötesgående gavs tillfälle att på ett förberedande stadie få diskutera med Er.

Vi noterar tacksamt Ert visade intresse av att medverka.

Med detta brev följer en preliminär innehållsförteckning över utställningskatalogens artiklar.

Vi vore glada för ett bidrag från Er i form av en artikel till katalogen behandlande forntiden i det aktuella området. Lämpligt omfång är 2 maskinskrivna manussidor i format A:4.

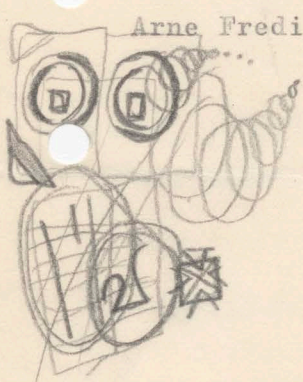
Före det artikeln påbörjas är vi tacksamma för ett telefonmeddelande om tid för artikelns färdigställande samt kostnaden härför.

Beträffande Ert deltagande i utställningshallen ber vi få återkomma så fort disponibelt utrymme fastställts.

Med vänlig hälsning

Arne Fredin

Arne Fredin

*Boplats - 7000
De försk; Biskopsgården
"Mini 7000" betsk 17-19
Larsal menens vecka
Fredin övrigt handskrivet (deserter ska vi ha
här antologier) Karth och bider inom utbyggnad*

Bil.

Arrangörer:
Göteborgs stads bostadsaktieförbund
Göteborgs Bostadsföretag stiftelse
Stiftelsen Samhällsbyggen i Göteborg
Fastighetsaktieförbundet Göteborgsbostäder

kommissariatet
för utställningen

biskopsgården - boplats 58

arne fredin reklam- och annonsbyrå

Hagåkersgatan 6 Mölndal
Godsadress Mölndal Nedre
Tel. (växel) 27 47 21, 27 47 22, 27 47 23
Postgiro 45 310

Mölndal 1
postfack 27

Edert brev

Eder bet.

Vår bet.

BROSCHYR

BISKOPSGÅRDEN - EN NY STAD I STADEN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

INLEDNING

Programförklaring

BISKOPSGÅRDENS HISTORIA

- x { De första boplatserna
- Fynden från stenåldern
- Sommarresidenset
- Svarte Mosse
- Hisingen - en jordbruksbygd

BISKOPSGÅRDEN - EN NY STAD I STADEN

Befolkningsutvecklingen i Göteborg
Stadsbildningens strukturförändring
Stadsplanering av idag
Goda grannar - industri och natur

BISKOPSGÅRDEN OCH KOMMUNIKATIONERNA

Spårvägens transportuppgift
Restider
Tunnel, bro - eller båda?

BISKOPSGÅRDEN PÅ RITBORDET

Arkitekterna planerar
Hustyper, stadsbild, planlösningar
ute och inne
Utkast, modeller, ritningar

VAD KOSTAR BISKOPSGÅRDEN?

Nya konstruktioner - motvikt till
prisutvecklingen
Att bo i Biskopsgården
Vad får jag för pengarna?

ANNONSER

KARTA ÖVER BISKOPSGÅRDEN

Mittuppslaget upptar karta med hän-
visningar och vägledning för utställ-
ningsbesökare

VI MÖBLERAR

Funktion, form och färg
Tips om möblering av barnens rum

BOSTADEN OCH BILEN

Parkering, garage och service

DEN MODERNA BUTIKEN

POST

BANK

SKOLA OCH FRITID I BISKOPSGÅRDEN

Enhetsskola, småskola, lekskola,
barndaghem
Fritidslokaler, föreningsarbete
Studieverksamhet
Bibliotek

SJUKVÅRD

Mödravård, polikliniker, folktandvård

UTSTÄLLNINGSPROGRAM

Invigning
Utställningar
Lägenhetsutställningar
Visningar
Demonstrationer
Föredrag

Arrangörer:

Göteborgs stads bostadsaktiebolag
Göteborgs Bostadsföretag stiftelse
Stiftelsen Samhällsbyggen i Göteborg
Fastighetsaktiebolaget Göteborgsbostäder

Boplats - 5000. De första i Biskopsgården.

Minus 5000 betyder för femtusen år sen, allra minst. Då, 3000 år före vår tideräknings början eller ännu tidigare, kom de första till Biskopsgården - ingalunda som somliga har trott hösten 1956.

Men de första har inte gjort sig påminda med en gång. Redan för flera årtionden sen gick visserligen antikvitetsintresserade göteborgare och räknade in gravrösen, hållkistor, högar och stensättningar i terrängen här ute. Det mesta finns ännu kvar; minst fem forngravar i skogen och på höjderna. Öster om Sömmarvädersgatan; flera på backarna söder om Blidvädersgatan; trasiga, nu helt oansenliga minnesmärken innanför Vårvädersgatans halvrundel samt intill Snövädersgatan.

Med detta kom man emellertid högst 3500 år bakåt i tiden, och det berättade mera om hur man för länge sen burit sig åtvid begravning än om hur man levat. Men Arkeologiska museet fick tillfälle att göra undersökningar i ett av områdena, och då kom det också fram spår av annat. Till exempel berättade travar av skörbränd sten om folk som ungefär vid tiden för Kristi födelse hade kokat på det hederliga indiansättet med heta stenar i soppan. Det låter kanske inte så märkvärdigt, men vardagsiakttagelser av det slaget är fornforskare nu en gång alldeles särskilt tacksamma för.

De fynd från nuvarande Biskopsgården som efter hand samlades i museet hade för det mesta inte varit så iögonfallande märkvärdigheter. Men så började anläggarna och husbyggarna att sätta i gång. Och när vägslingan som svänger upp bakom Södra Biskopsgårdens värmecentral skulle byggas, hade stenarbetarna Erland Svedberg och Verner Hansson ögonen med sig och plockade upp en den finaste gjutform av två tälj-

stenshalvor. Med den hade det gjutits skäror åt bronsåldersbönder för 2500 år sen. Det tycks vara tradition i den backen att syssla med verksamhet som kräver intensiv eldning....

Sist kom turen till de första i Biskopsgården (åtminstone de första vi känner till än så länge). Det var när man schaktade för husen kring den översta och nordvästligaste av gårdarna mellan Blidväders- och Vårvädersgatorna. Allt som hände då vet vi tyvärr inte. Men spåren visar, att man råkade komma igenom resterna av ett tillhåll för fiskare och jägare för femtusen år sen eller mer. De har samlats ihop av många personer - inte minst trädgårdsarbetaren Kurt Karlsson samt en skara entusiastiska ungar med spårsinne för flinta. Dalen som nu delvis fyllts igen, men är synlig där Erik Väderhatts gata går, bör ha varit en havsvik vid den tiden. Så den som har fantasi kan för sitt inre öga fylla upp älvmyningen med vatten till dess stranden når så högt, och se för sig hur rökarna stiger upp från både denna och dussintals andra fiskarbyar i den gamla skärgården, vars stränder nu ligger inne på Hisingen.

Vad skall i längden ske med spåren efter hyddornas folk så långt före höghusens? Somligt har råkatt komma för nära nutidsbebyggelsen, blivit illa medfaret. Där måste det vad det lider skaffas lov nog att gräva ut och ta bort. Men det mesta bör få ligga kvar och hållas i skick. Det har sin funktion, som ett litet säreget drag i Biskopsgårdens profil, något för fantasin att syssla med och för eftertan-ken att vidga perspektivet bakåt med, till omväxling med allt det som pekar framåt här ute. Tycker åtminstone en arkeolog, som alldeles oförvållat råkade hamna med de äldsta biskopsgårdsbornas strandkant nedanför fönstret vid skrivbordet.

2 ex
ej färdig

~~18/12/76~~

~~Biskopsgården~~ Boplats - 5 000. De första i Biskopsgården.

människorna?
kyrkygata?

Minus ~~fem tusen~~ 5 000 betyder för femtusén år sen, allra
,3000 år före vår tideräknings början eller ännu tidigare,
minst. Då kom de första till Biskopsgården - ingal unda som somliga
har
/trött hösten 1956/61

gjort sig påminna med en gång.
Men de första har inte ~~kommit~~ Redan för
antikvitets
~~flera~~ flera årtionden sen gick visserligen ~~folk~~ intresserade
hällkistor/
göteborgare och räknade in gravrösen ~~och~~ högar, och stensättningar
i terrängen här ute. Det mesta finns ännu kvar; minst fem forngravar
i skogen och på höjderna öster om Sommarvädersgatan; ~~flera~~ flera
~~och~~ på ~~flera~~ backarna söder om Blidvädersgatan; trasiga ~~minnesmärken~~,
~~och~~ nu helt oansenliga minnesmärken innanför Värvädersgatans
halvrundel samt intill Snövädersgatan.

Med detta kom man emellertid högst 3500 år bakåt i tiden, och
det berättade mera om ~~hur man levat~~ hur man/burit sig åt ~~om~~
om
vid begravning än hur man levat. Men Arkeologiska museet fick
tillfälle att göra undersökningar i ett av områdena, och då kom det
också fram ~~flera~~ spår av annat. ~~Flora~~ Till exempel berättade
tiden för
travar av skörbränd sten om folk som ungefär vid/Kristi födelse
hade kokat på det hederliga indiansättet med heta stenar i soppan.
vardags-
Det låter kanske inte så märkvärdigt, men iakttagelser av det slaget

H stenarbetar-
na Erlend
Svedberg och
Verner Hansson

är fornforskare nu en gång alldeles särskilt tacksamma för.
från nuvarande Biskopsgården
De fynd/som efter hand samlades in i museet ~~och~~ hade för det
började
mesta inte varit så iögonenfallande märkvärdigheter. Men så ~~och~~
anläggarna och husbyggarna att ~~och~~ sätta i gång. Och när vägslingan
som svänger upp bakom Södra Biskopsgårdens ~~och~~ värmecentral skulle
byggas, ~~och~~ hade ~~H~~ ögonen med sig och plockade
Med
upp en den finaste gjutform av två täljstenshalvor, ~~och~~ den hade
det gjutits skärör åt ~~och~~ i den backen ~~och~~
bronsåldersbönder för 2 500 år sen. Det tycks vara tradition att
~~och~~ syssla med verksamhet som kräver

intensiv eldning ...

Sist kom turen till de första i Biskopsgården (åtminstone de
första vi känner till än så länge). Det var när/ man schaktade för/
och nordvästligaste/ hasen kring den
översta/av gårdarna mellan Blidväderst och Vårvädersgatorna. Allt som

hände då vet vi tyvärr inte. Men spåren visar, att man ~~råkade~~ råkade komma
resterna av ett

igenom ~~xxxxxx~~ tillhåll för ~~xxxxxx~~ fiskare och

De har samlats ihop av många personer - inte minst trädgårdsarbetaren Kurt Karlss
jägare för femtusen år sen eller mer. (Dalen, ~~xxxxxx~~ som nu delvis)

samt ~~ett~~ en skara entusiastiska ungar med spårsinne för flinta.
fyllts igen, men är synlig där Erik Väderhattas gata går, bör ha

varit en havsvik vid den tiden. Så ~~fy~~ den som ~~xxxx~~ har fantasi kan
älvmynningen stranden

~~låt~~ ~~låt~~ för sitt ~~xxxx~~ inte öga fylla upp ~~xxxx~~ till dess/ ~~xxxx~~ när så högt,
med vatten

och se för sig hur rökarna stiger upp från både denna och dussintals

andra fiskarbyar ~~xxxx~~ i den gamla skärgården, vars stränder nu
~~långt~~ inne

ligger ~~xxxxxx~~ ~~xxxx~~ på Hisingen.

i längden ske med (så långt

Vad skall ~~xxxxxx~~ spåren efter hyddornas folk före

höghusens? ~~xxxxxx~~ Somligt har råkade komma för nära

Där det vad det lider

nutidsbebyggelsen, blivit illa medfaret ~~xxxxxx~~ måste ~~xxx~~ ~~xxxxxx~~
~~xxxxxx~~ nog

~~xxxxxx~~ skaffas lov att ~~xxxx~~ gräva

ut och ta bort. Men det mesta bör få ligga kvar och ~~mållas~~ mållas i skick.
som ett litet sär ~~egget~~ drag i

~~xxxxxx~~ Det har sin funktion, ~~xxxxxx~~ Biskopsgårdens

~~xxx~~ ~~xxxxxx~~ profil, ~~xx~~ något för fantasin att syssla med och

för eftertanken att vidga perspektivet bakåt med, till omväxling med

allt det som pekar framåt här ute. Tycker åtminstone en arkeolog, som

alldeles oförvållat råkade hamna ~~xxxxxx~~ med de äldsta biskopsgårds-

bornas ~~xxxxxx~~ strandkant nedanför fönstret vid skrivbordet.

Steffen M. ... om det för ...

400/58

GÖTEBORG

15:117-127

144/10

utställning

10

biskopsgården boplats 58

LUNBY 117-127

katalog

31 aug. - 14 sept.

VAR MED I BISKOPSGÅRDEN BOPLATS 58

HÖSTENS STORA UTSTÄLLNING EVENEMANG I GÖTEBORG 31 AUG-14 SEPT

EN NY STOR KÖPSTARK MARKNAD

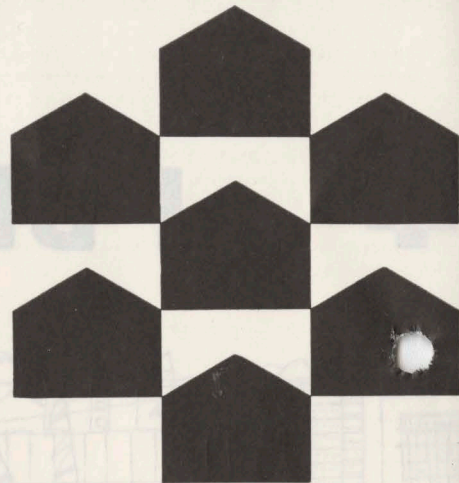
VÄNTAR ER I BISKOPSGÅRDEN

Er marknad växer! Biskopsgården — en ny stad i staden slår upp sina portar. Den jättestora bostadsutställningen gör Biskopsgården till ett festligt centrum under fjorton dagar. Kraftig propaganda inbjuder publiken från när och fjärran att besöka utställningen.

Var först med att vinna den nya marknaden! Massor av nya konsumenter begär orientering om alla de varor de behöver för att utrusta sina nya hem, varor för sitt personliga och för sina barns behov.

Koncentrera Er försäljning till Biskopsgården! Utnyttja den service och de välregisserade utställningsarrangemang som ställs till Ert förfogande! Studera broschyren och använd kontaktkortet på sista sidan!

Välkommen till Biskopsgården — boplats 58!

Biskopsgården boplats 58

ett nytt bostadsområde i randen av storstaden har börjat tas i bruk. Nya moderna bostäder har snabbt vuxit upp på mark som sedan stenalderen inte haft någon egentlig bebyggelse. Storstaden med sitt stigande behov av utrymme för bostäder åt den växande stadsbefolkningen har här tagit vara på ett närbeläget stycke mark upptagande en yta av ca 65 hektar. Sammanlagt ca 7.000 lägenheter bebodda av i runt tal 20.000 personer inrymmas i fastigheterna på området. Närheten till staden och centrum ger Biskopsgården de bästa förutsättningarna att smidigt inlemmas i den övriga stadens gemenskap.

Utställningen Biskopsgården — boplats 58 har tillkommit för att bidra till en lättare förståelse och skapandet av samhörighet mellan randstad och storstad. Utställningen vill presentera för hela Göteborg sin nyaste medlem i familjen och orientera innevånarna i den nya stadsdelen om anordningar av gemensam nytta och trevnad. Utställningens syfte är också att redovisa var vi idag befinner oss på vägen till standardhöjning i avseende till våra bostäder.

Utställningen vill också ge prov på de nya metoder och teknik i bostadsbyggandet som prövas för att motverka de stigande byggnadskostnaderna.

I utställningslägenheter ges tips om praktisk och ändamålsenlig inredning av hemmet. I de möblerade lägenheterna visas bl. a. exempel på hur barnens rum kan möbleras utan att man är bunden till en viss ålder. Följande lägenhetstyper visas fullt möblerade och i olika variationer:

1 rum och kök, 2 rum och kök, 3 rum och kök, rum och kök.

Förenklad fastighetsförvaltning genom maskinella hjälpmedel såsom centraldamsugning av trapphus demonstreras.

Öststugor med helautomatiska tvättmaskiner, fidslokal, barnträdgård, skollokal, gymnastiklokal, barnbespisning samt lekplatser visas.

Värmeverket, som förser hela Biskopsgården med värme och vatten, är en imponerande och sevärd anläggning på utställningsområdet.

I utställningshallarna visas planering, teknik, material, maskiner och inredning, nyttigt och vackert för arbete, vila, fritid och lek.

Under utställningstiden kommer underhållning av olika slag att bjudas besökarna.

Utställningsvärdinnor tar emot besökarna och vägleder dem på området.

Trafiken till och från samt inom området upprätthålles av spårvägens bussar enligt särskild turlista. Parkeringsplatser finns ordnade på utställningsområdet.

Konferenslokal ställs till förfogande för organisationer för vilka föredrag och filmförevisningar ordnas.

Entréavgifter: Vuxna Kr 2:—
Barn (under 15 år) Kr 1:—
Barn under 10 år fritt inträde i målsmans sällskap.
Gruppbiljetter för minimum 10 personer Kr 1:— per person.

Utställningskatalogen försäljes till ett pris av Kr 2:—.

Utställningen inviges söndagen den 31 augusti kl. 12.00.

Utställningen hålles öppen 31 aug.—14 sept. alla dagar mellan kl. 10.00—20.00.

UTVIDGA ER MARKNAD

ANNONSERA I UTSTÄLLNINGSG KATALOGEN! ❁

Utställningskatalogen blir vägledaren för de köpsugna konsumenterna. Gå inte miste om Er varas självklara plats på listan över de nyttiga ting som redovisas där! Låt Er annons sköta försäljningen som ger resultat!

Beställ Er annons i god tid! Fyll i och sänd in kontaktkortet på broschyrens sista sida.

SPECIFIKATION:

Format: 195×195 cm

Omfång: 128 sidor

Klichéaster: 100 linjer

Klichéer levereras monterade

Matriser önskas ej

Placering efter text:

1/1-sida (140×185 mm) Kr 450:—

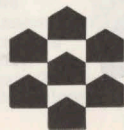
2/3-sida (140×123 mm) Kr 325:—

1/2-sida (140×91 mm) Kr 275:—

1/3-sida (140×60 mm) Kr 190:—

Placering före text: + 10 %

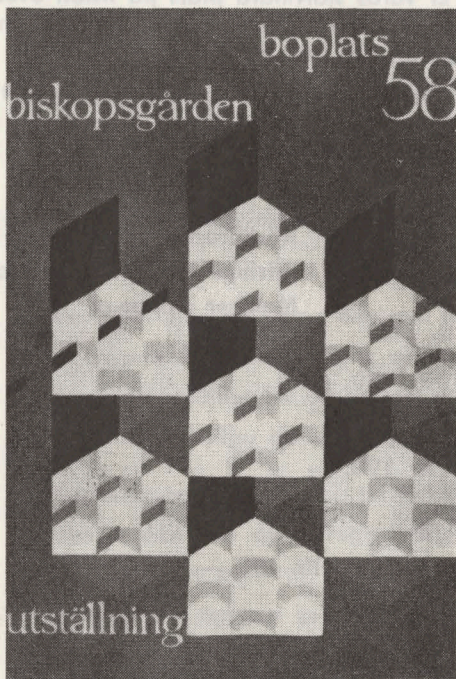
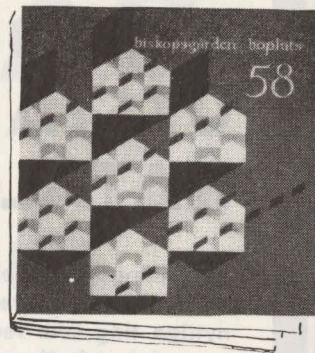
Bilaga: Max. format 190×190 mm Kr 400:—

KRAFTIG PROPAGANDA SÄKRAR SUCCÉN

Annonser

i fackpress. I stadens dagstidningar före och varje dag under hela utställningstiden informeras om aktuellt och sevärt i Biskopsgården

Affischer

i format 70 x 100 cm sättes upp över hela Göteborg.

Jätteskylt

i trafikcentrum uppmanar till besök i Biskopsgården

Butiksskyltar

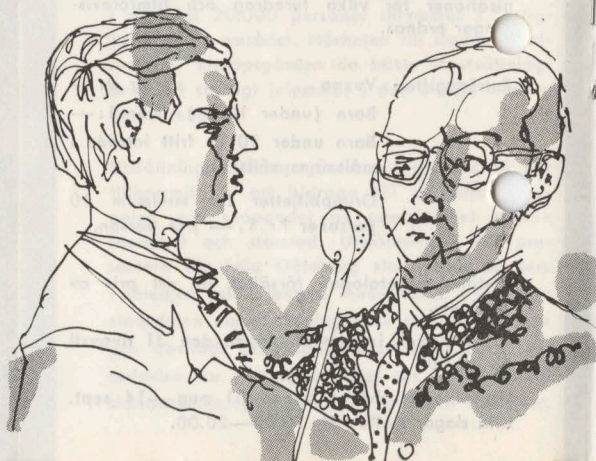
ställs till förfogande för skyltande detaljister och andra företag

Utställningskatalog

med läsvärda artiklar och utställareförteckning försäljes på utställningen

Press och radio

uppmärksammar Biskopsgården — boplatz 58

STÄLL UT ER VARA

Tag vara på publikkoncentrationen i utställningshallarna! De välplanerade, lagom stora hallarna ger Er fina möjligheter till uppmärksammad och säljande exposé för Er vara. Boka plats snarast! Utrymmet är begränsat. Rekvirera "PM och upplysningar beträffande utställningshallarna i Biskopsgården" genom att fylla i och sända in kontaktkortet på sista sidan i broschyren!

FÄRDIGA MONTRAR SPARAR ARBETE OCH PENGAR ÅT ER

Utställningshallarnas monterarrangemang genomförs med enhetlig

design men med rytmisk variation. Förfarandet syftar till

att ge en lugnare och mindre tröttande helhetsbild åt utställningen.

Intimt samarbete med Er och utställningens designers inpassas

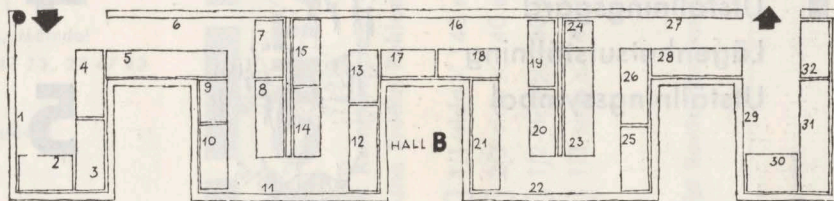
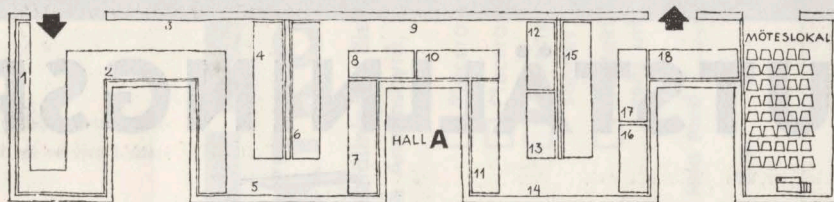
Era speciella önskemål i helheten.

Centraliserad tillverkning av Er

monter innebär dessutom lägre total

kostnad för Ert deltagande och

avlastar Er tid och arbete.

UTSTÄLLAREGRUPPER

HALL A

Tema:

Biskopsgården
— boplatz 58

planering, teknik,
material, maskiner
och inredning

Fornfynd
Stadsplanemodell
Arkitekternas
modeller
Ritningar (hus och
lägenhetsplaner)

Foto från byggnads-
etapperna
Intressanta fakta
(grafiskt fram-
ställd, statistik)

Beslag
Centralantenner
El. installationer
Fläktar
Färger, fernissor,
lacker
Golvbeläggningar
Isoleringsmaterial
Kylskåp
Sanitet
Snickerier
Spisar
Tapeter
Tvättmaskiner

UTSTÄLLAREGRUPPER

HALL B

Tema:

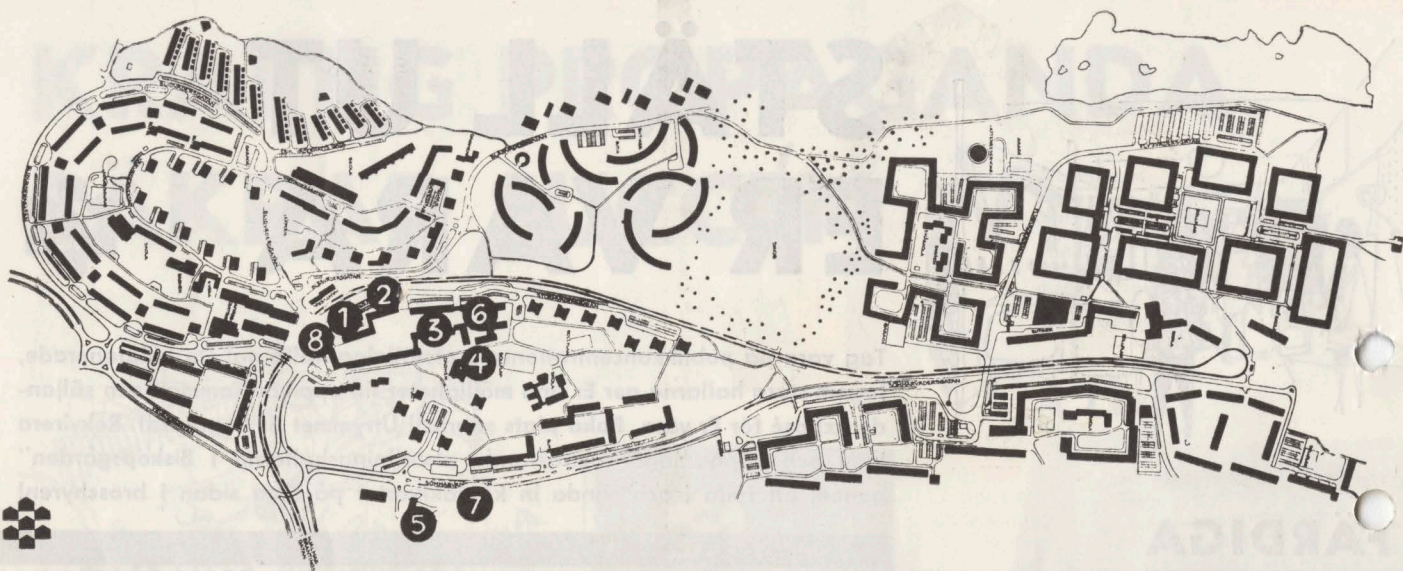
Nyttigt och vackert
för arbete, vila, fritid
och lek

Artikl. för babyvård
Badrumsvägar
Banker,
sparverksamhet
Belysningsarmatur
Blommor
Böcker
Damsugare, golv-
bonare

Elektriska hushålls-
apparater

Försäkringar
Glas och porslin

Grafik
Husgeråd
Keramik
Leksaker
Livsmedel
Mattor o. linnevaror
Musikinstrument
Persienner
Radio, TV
Rengöringsmedel
Studiematerial
Symaskiner
Textilier

UTSTÄLLNINGSPLANEN

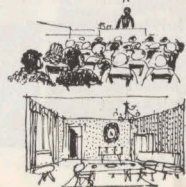
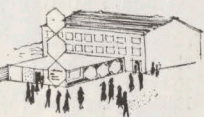
1 Utställningshall A
 Utställningsgård
 Lägenhetsutställning
 Utställningssymbol

2 Utställningshall B
 Konferens- och
 möteslokal
 Lägenhetsutställning
 Tvättstuga

3 Skola

4 Barndaghem

5 Panncentral

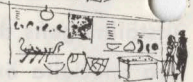
6 Elementbygge

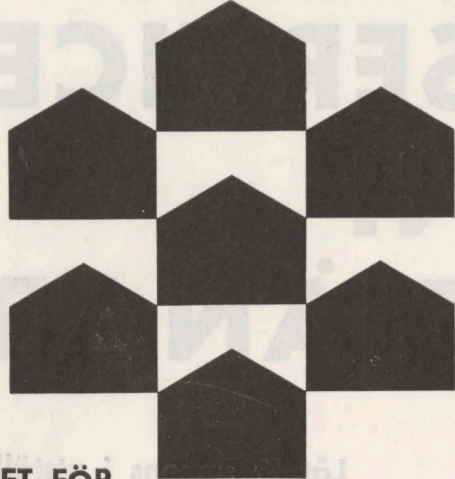

7 Fornfynd

8 Parkeringsplats
 Busshållplats

**KOMMISSARIATET FÖR
UTSTÄLLNINGEN
BISKOPSGÅRDEN — BOPLATS 58**

534242
besvarar alla Era frågor beträffande utställningen och står till Er tjänst med all service i samband med Ert deltagande.

Kommissariatets adress: Arne Fredin Reklam- och Annonnsbyrå
Postadress: Box 27, Mölndal 1
Gatuadress: Hagåkersgatan 6, Mölndal
Telefon: växel 27 47 21, 27 47 22, 27 47 23

Kommissariatet hålles öppet:
Kl. 8.30—16.00 Lördagar stängt

Utsättningskommisssarier: Direktör Arne Fredin
Reklamkonsultent Johnny Anderzon
Reklamkonsultent Per-Vollrath Tham

Arrangörer: Göteborgs stads bostadsaktiebolag
Göteborgs Bostadsföretag stiftelse
Stiftelsen Samhällsbyggen i Göteborg
Fastighetsaktiebolaget Göteborgsbostäder

Adress: GAKO
Göteborgs Allmännyttiga och Kooperativa
Bostadsföretag
Dr Sydows gata 30 Göteborg C
Telefon 16 34 41

KONTAKTKORT

till Kommissariatet för utställningen Biskopsgården — boplats 58
Arne Fredin Reklam- och Annonnsbyrå, Box 27, Mölndal 1

Härmed beställes

**ANNONS i utställnings-
katalogen**

- 1/1-sida × 140 mm
 2/3-sida × 140 mm
 1/2-sida × 140 mm
 1/3-sida × 140 mm

- Placeras före text
 Placeras efter text

- Annonsmaterialet över-
sändes omg. av oss
 Kontakta oss för annon-
sens utformning

- Var god sänd omgäen-
de "PM och upplysnin-
gar beträffande utställ-
ningshallarna i Biskops-
gården".

Vid kontakten med oss, tala med _____

_____ den _____ / 1958

Namn _____

Adress _____

Telefon _____

SERVICE NI TJÄNAR PÅ

Låt Er annons i utställningskatalogen, Era trycksaker och andra reklammedia klart och distinkt föra fram försäljningsargument! Bygg framgången på en idé, en köpstimulerande text och en suggestiv layout.

Drag fördel av den samlade erfarenheten hos de skickliga idémän, copywriters och designers som utställningskommisariatets reklam- och annonsbyrå ställer till Er tjänst.

Fyll i och sänd in kontaktkortet på denna sida!

KLIPP HÄRI

Kommisariatet

för utställningen

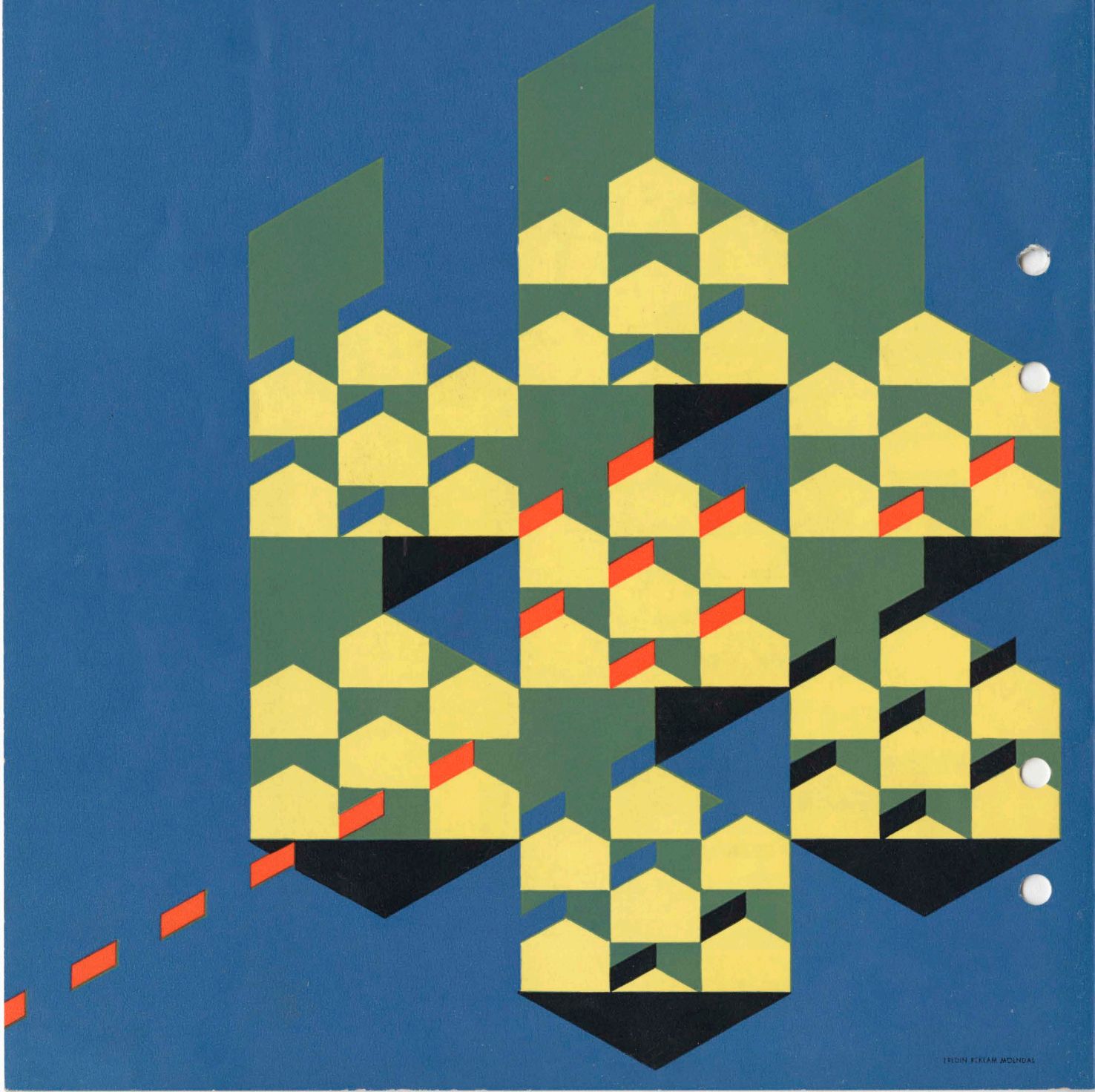
biskopsgården — boplatz 58

arne fredin reklam- och annonsbyrå

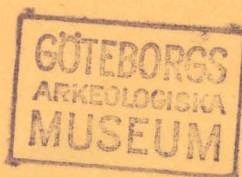
Box 27

Mölnadal 1

110/58

GÖTEBORG 144/10

LUNDBY 117-127

Lånad vid sammanköpte
av Tredin Reklam & Annonser

6.3.58

BROSCHYR

BISKOPSGÅRDEN - EN NY STAD I STADEN

Västergötland
Göteborgs stad
Lundby socken
Biskopsgården

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

INLEDNING

Programförklaring

BISKOPSGÅRDENS HISTORIA

De första boplatserna }
Fynden från stenåldern }
Sommarresidenset
Svarte Messe
Hisingen - en jordbruksbygd

BISKOPSGÅRDEN - EN NY STAD I STADEN

Befolkningsutvecklingen i Göteborg
Stadsbildningens strukturförändring
Stadsplanering av idag
Goda grannar - industri och natur

BISKOPSGÅRDEN OCH KOMMUNIKATIONERNA

Spårvägens transportuppgift
Restider
Tunnel, bro - eller båda?

BISKOPSGÅRDEN PÅ RITBORDET

Arkitekterna planerar
Hustyper, stadsbild, planlösningar ute och inne
Utkast, modeller, ritningar

VAD KOSTAR BISKOPSGÅRDEN?

Nya konstruktioner - motvikt till prisutvecklingen
Att bo i Biskopsgården
Vad får jag för pengarna?

KARTA ÖVER BISKOPSGÅRDEN

Mittuppslaget upptar karta med hänvisningar och
vägledning för utställningsbesökare

VI MÖBLERAR

Funktion, form och färg
Tips om möblering av barnens rum

BOSTADEN OCH BILEN

Parkering, garage och service

DEN MODERNA BUTIKEN

POST

BANK

SKOLA OCH FRITID I BISKOPSGÅRDEN

Enhetsskola, småskola, lekskola, barndaghem
Fritidslokaler, föreningsarbete
Studieverksamhet
Bibliotek

SJUKVÅRD

Mödravård, polikliniker, folktandvård

UTSTÄLLNINGSPROGRAM

Invigning
Utställningar
Lägenhetsutställningar
Visningar
Demonstrationer
Föredrag

ANNONSER

Tretusenårig sovstad

Planen kring hällkistan i Biskopsgården har blivit alla tiders »spedvåbana». Här har pojkarna överraskats av en regnskur.

Å bergig ås där står mitt hus
högt över berg och sjö
där såg jag första dagens ljus
och där vill jag ock dö.

Det kunde ha gällt den odalman, som för mer än tretusen år sedan bodde på höjdstreckningen strax öster om nuvarande Blidvädersgatan i Biskopsgården. Därifrån såg han ut över »Sjumilaskogen» och den stora älvens utlopp i havet. Och där fick han också sin grav. Respektfulla efterlevande byggde en kista åt honom av stora, flata hållar, och täckte den med grus och jord. Liknande vårdar uppfördes säkerligen över många av hans samtida, ytterligare tre s. k. hållkistor finns bevarade i närheten. Över andra, representerande senare släktled, kastade man upp en stenhög, vars fot markerades med en ring av små runda stenar. Sådana s. k. bronsåldersrösen, som Bohuslän är ytterligt rikt på, finns det också flera stycken på åsen. Men samhället däruppe gick småningom under eller övergavs av någon anledning, de gamla boplatserna glömdes bort, myllades ner och kringväxtes av skog.

Flera tusen år senare, då ett annat släkte drar ut för att röja i bergen, därtill nött av den växande bostadsbristen i staden Göteborg, återupptäcktes gravarna. Grävskoporna sätts i marken och man finner flera spår, jorden är full av flintverktyg, en bronsgjutarverkstad avslöjas där den nya värmecentralen skall resas, asfaltgatorna dras fram över en uråldrig, långvarig bebyggelse.

Så har det gått överallt där stadens expansion nått till höjderna som omger den. I Kortedala, Järnbrott, Vidkärr, Slätta Damm, Kyrkbyn, överallt finner man spår efter människor som fått sin utkomst av jakt och fiske med sten- och benredskap eller som brukat jorden med primitiva verktyg av brons och järn, som bränt sina döda för att de inte skulle gå igen och ristat sina besvärjelser i hälleberget.

Särskilt värdefulla för vår kunskap om den forntida bebyggelsen inom nuvarande Göteborgs gränser har gravarna på åsen i Hjalmar Selanderгатans fortsättning i Härlanda visat sig vara. De var kända sedan lång tid och man ansåg dem vara från 400-talet efter Kristus, i likhet med flera andra av samma typ. Men de grävningar som utfördes 1951 av dåvarande intendenten vid Göteborgs arkeologiska museum, nuvarande landsantikvarien i Uddevalla dr Ake Fredsjö, gav vittnebörd — i form av bronsföremål och urnor — om att de delvis var mycket äldre, några från 400-talet före Kristus. Därmed var en bebyggelse belagd som tidigare inte var mycket känd i dessa trakter.

— Det skulle vara ytterst intressant, på pekar chefen för arkeologiska museet, docent Karl-Axel Moberg, att söka få fram en sammanhängande bild av hur bebyggelsen gått fram i Göteborgstrakten under stenålder,

bronsålder och järnålder, från Sandarnas kanske tiotusenåriga stenverktyg till Vidkärrs järnrüstning från femhundralet efter Kristus. Genom koncentrerad forskning i fynden i samarbete med ortsnamnsforskning och andra vetenskaper skulle man säkert nå ett enastående resultat. Där finns ingen stad i landet där fornyfynden är så rika som i Göteborg. I motsats till andra städer ökar här fynden ju längre åt utkanterna man kommer. Förklaringen är att stadens nuvarande centrum i fortiden

länge låg under vatten. Där svallade havet, medan befolkningen bosatte sig vid de dåvarande kusterna, som nu utgör randberg kring ortens kärna. Fynden ökar också västerut. De är relativt sparsamma i Backa och Kortedala, rika i Biskopsgården och ännu rikare i Arendal. Vi väntar oss nu en del när nybyggandet inom Västra Frölunda sätter igång.

Ett urval av de fynd som hittills gjorts i samband med modern sovstadsbebyggelse i staden visas f. n. på en utställning på arkeologiska museet på Norra Hamngatan. Den är illustrativt upplagd och ger fantasiegående glimtar av hur våra föregångare hade det, han som hanterade den skickligt tillslagna stendolken från Bräcke, han som göt bronsskärar i Biskopsgården och han som svingade järnsvärdet i Härlanda.

Men inte var det någon trängsel på utställningen. Och när vi kom till odalmannens grav i Biskopsgården, så visade det sig, att ingen av de pojkar som lekte »spedvåj» kring den hade ägnat en tanke åt möjligheten, att stenarna var resta av människohand.

Jag gick hem för att i tid väcka intresset hos den där kommande generationen. Då min son visat en viss respekt för vikingar, förmedlad genom tidningsserier, gjorde jag i pedagogikens namn en smula våld på den historiska sanningen och sade:

— Vet du vad jag har sett i

dag? En vikingagrav. Den ligger här ute på backen.

Repliken kom snabbt, andrungen av oförställd entusiasm:

— Men vet du vad jag har sett i dag? En riktig racer-motorcykel. Med nummer på! Den står i cykelaffären, R. A.

321/
157

GÖTEBORG ~~114/12~~

~~15:117-127~~

LUNDBY 117-127 / 12

den 7 november 1957

Västergötland
Göteborgs stad
Lundby socken
Bräcke

Överläraren Birger Dahlström
Bräckeskolan, Göteborg.

I samband med att Arkeologiska museet fick tillfälle att i skolan ställa ut föremål funna i Bräcke, nämnde adjunkt Oscar Jonsson att det vore bra om skolan kunde erhålla några skioptikonbilder av de utställda fynden.

Härmed får museet utan kostnad för skolan sända 7 bilder med text och hoppas att de kan komma till användning.

På musei vägnar

(Carl-Axel Moberg)

Text till skioptikonbilderna med förhistoriska fyndfrån Bräcke.

1-2. På olika platser mellan Bräcke och Biskopsgården har man under årens lopp hittat föremål, som utgör spår efter forntidsmänniskornas verksamhet. På sina håll är fynden så talrika att man kan tala om boplatser, som t.ex. vid Vårvädersgatan och Inärogatan-Bräckevägen. Fynden, som påträffats där, består bl.a. av skrapor, fragment av yxa, skärvor (allt av flinta) och visar att traktens äldsta invånare varit jägare och fiskare, som bott där någon gång för ca mellan 10 000 - 4000 år sedan. Men de bevarade fynden ger oss endast ensidiga glimtar av dessa människors dagliga liv. Redskap och föremål av organiska ämnen, såsom trä, ben osv., som de också använde i sitt dagliga arbete, har i allmänhet inte bevarats till vår tid.

3. Under slutet av stenåldern, för ca 2700 - 2400 år sedan når det urgamla flinthantverket sin fulländning i skedets förnämsta vapen - flintdolken. Ett utmärkt exempel till det sagda utgör dolken, som har hittats i en dalsänka 600-800 m norr om Bräckö gård. Dylika flintdolkar efterbildar likartade utomskandinaviska vapen i metall, som vid denna tid hade nått Sverige.

4-5. Vid byggnadsarbeten vid värmecentralen i Biskopsgården påträffades en gjutform av täljsten för skärvor. Den härrör från bronsåldern för ca 2500 år sedan och visar tydligt, att i trakten har bronsgjutning förekommit, liksom att folk som på den tiden bodde här idkat jordbruk. Om dylika gjutformar av sten har använts för att gjuta skärnor av brons eller för att gjuta vaxmodeller, som sedan skulle användas vid tillverkningen av lerformar, är ännu en öppen fråga. Man måste dock räkna med båda möjligheterna.

7. Ungefär mitt på och på östra delen av den s.k. Bräckeåsen, ej långt från skolan, fanns förr en s.k. "domarering". Namnet domarering är en folklig benämning på järnåldersgravar, som är omgivna av en rund stensättning av resta, resp. stora klumpstenar. 1934 blev stensättningen borttagen och graven undersökt, varvid man påträffade en mindre, krossad lerurna nedsatt under markytan jämte ett fåtal brända ben.

Västergötland
Göteborgs stad
Landsby socken
Bräcke
Text till arkivkommissionen med förslag till

GÖTEBORG 11/12 5:17-17

31/12

6. Inte långt från "domareringen" påträffades samma år vid grundgrävning för hus en annan grav, där också urnan med brända ben var nedsatt under markytan. Denna urna har svartglänsande yta och är ornerad med hålkälar. Den påträffades liksom den föregående krossad och är hopsatt samt till tredjedelen rekonstruerad. Denna grav har anlagts för ca 1600 år sedan och tillhör den delen av äldre järnålder, som kallas yngre romersk järnålder. Även andra slags fynd gjordes vid undersökningen på Bräckeåsen.

3. Under grävt av stenåldern för ca 2700 - 2400 år sedan när det utgilla flintverkets en tillhörande i en hölje tillhörande vapen - flintdolken. Det utgör exempel till det som utgör dolken, som har hittats i en dalskäla 600-800 m norr om Bräcke gård. Dylka flintdolken återfinns i liknande utomlandsutvisade vapen i norra, som vid denna tid hade nått Sverige.

4-5. Vid byggnadsarbeten vid värmscentralen i Biskopsgården påträffades en gjutorn av järn för skärer. Den skärer från bronsåldern för ca 2500 år sedan och visar tydligt att i skäret har bronsgjutning förekommit, liksom att folk som på den tiden bodde här läst järnbruk. De dylka gjutorna av stål har använts för att gjuta skärer av bronze eller för att gjuta voxmedel, som sedan skulle användas vid tillverkningen av järn, är som en typen fråga. Man måste dock tänka på både möjligheterna.

7. Högst sett på och på detta delar av den s.k. "domareringen" även ett stort järn skolan, liksom för en s.k. "domarering" liksom domarering är en tydlig beaktning på järnåldersvapen, som är utgående av en tydlig stensättning av stål, liksom stora skärer. 1955 blev stensättningens betydelse och grovare undergrävt, vilket kan påträffas en stads, liksom järnålders vapen under markytan liksom ett stort brända ben.

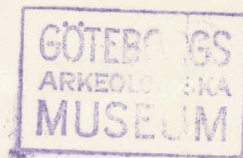
321/57

GÖTEBORG 114/12

15:117-127

12

ENHETSSKOLAN
Bräckedistriktet
GÖTEBORG

Göteborg den 9/11 1957

Museichefen

Doc. Carl-Axel Moberg

Göteborg.

Västergötland
Göteborgs stad
Lundby socken
Bräcke

Jag vill på det hjärtligaste tacka för gåvan
av 7 skioptikonbilder med text över fynden från Bräcke, som
Bräckedistriktet haft glädjen i dag mottaga.

Högaktningsfullt

Björger Dahlström

överlärare.

Arbets-PM angående Bräckehöjden

Göteborgs arkeologiska museum skall till de myndigheter, som var berörda vid sammanträde i februari 1961, samt till riksantikvarieämbetet och landsantikvarien skicka den nya beskrivningen av fornminnesområdet Göt 144. I samband härmed en P.M. av följande innehåll:

Kort redogörelse för överenskommelsen februari 1961.

Beklagande av att museets arbetsförhållanden omöjliggjort tidigare handläggning i ärendet.

Meddelande att ny genomgång av området nu gjorts och att redogörelse härför nu översändes.

Museets uppfattning är att oavsett hur området skall utnyttjas bör fornlämningarna slutundersökas, vilket kan ske summariskt; i samband härmed bör avsevärda områden med fornlämningar avskalats maskinellt under kontroll; det är mycket sannolikt att härvid hittills icke iakttagna fornlämningar påträffas och fynd görs, vilket nödvändiggör fortsatta undersökningar.

Särskilt nämnes hällkistan nr 10; beträffande denna framhålls att det icke torde ha varit meningen när riksantikvarieämbetet gav fullmakt för tidigare undersökning att den skulle kvarlämnas i det skick, som fallet blev; det är angeläget att även denna borttages.

Arbetena måste bli förhållandevis omfattande; museet är berett att söka utföra dem, men förutsättningen härför är att de kan inpassas i museets arbetsplan på tillräckligt lång sikt; kostnaderna måste komma att belasta områdets exploatering.

18.6.62

4

GÖTEBORG ~~114~~ / 15 15-117-127

LUNDBY 117-127 15

GÖTEBORGS
ARKEOLOGISKA
MUSEUM

Lundby sockens fornminne nr 37

Västergötland
Göteborg
Lundby församling
Bräcke

Foto C.A.Moberg jan. 1959

Göteborg den 21/1 1975

Dnr 51/051/75

Riksantikvarieämbetet
Vårdsektionen
Ingvar Jansson
Storgatan 41
114 55 STOCKHOLM

Ang. vårdplanerna 0 70 - 0 72 b

Återsänder härmed ovannämnda granskade vårdplaner. Förutom ändring av landskapsbeteckning, vårdareal etc har följande justeringar gjorts beträffande de olika objekten:

0 70

Bräckeåsen

- Obs det nya fornlämningsnumret som står för boplats och gäller hela området (från Raä:s nya inventering). De enskilda fornlämningarna har emellertid kvar sina gamla nummer.
- Mindre justering av vårdgränsen.
- Parkeringsmöjlighet finns i norr, varför detta kan strykas.

0 71

Tors slott

- Justering av vårdgränsen, dalgången öster om bör tas in för att få en vettig anslutning till borgberget.
- P-platsfrågan troligen känslig, då vägen underhålls enskilt.

0 72 a

Bolsten

- Området nu helt avbränt genom skogsbrand.
- Vårdgränsen justerad mot väster för att få med platån och därmed få en anpassning till topografien.
- Var skall P-plats anläggas?

0 72 b

Grimås (obs namnet)

- Vegetationsmålsättningen borde vara densamma som för 0 61 (= Angered 12). Området väster om gårdsgården och delvis öster om är avbränt genom skogsbrand.
- P-plats, var?

Allmän kommentar: Frågan om P-plats är besvärlig. Jag håller med om att det kan vara bra att det finns antecknat som målsättning, men samtidigt

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

GÖTEBORG ~~144~~ / 3

~~15:117-127~~

3

Lundby 37

Västergötland
Göteborgs stad
Lundby församling
Bräcke

LUNDBY 117-127

73/40
Jr. 143/37

Korrespondens m.m.

Dnr 293/72/0915 27 SEP. 1972

F 4926/72

Göteborgs arkeologiska museum

befullmäktigas härmed att — efter skedd tillsägelse till jordens ägare eller innehavare — under loppet av år 1972 företaga undersökning av fornlämningarna nr 15:117-127 f d Lundby socken, Göteborg, Västergötland, utan kostnader för ämbetet.

med åliggande för fullmaktens innehavare

att före förrättningens påbörjande träffa överenskommelse, skriftlig eller i vittnens närvaro, med jordens ägare eller innehavare huruvida och till vilket belopp ersättning för skada i följd av förrättningen må utgå,

att omedelbart efter förrättningen

~~återställa fornlämningen i dess förutvarande~~
~~skick~~
borttaga fornlämningen,

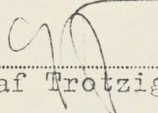
att till riksantikvarieämbetet dels omedelbart insända skriftligt meddelande, när förrättningen är utförd, dels ock *senast en månad* efter förrättningens avslutande, om icke annorlunda överenskommes, inlämna såväl rapport över verkställd förrättning som fynd och övrigt material, samt

att i övrigt ställa sig till efterrättelse bestämmelserna i lagen den 12 juni 1942 om fornminnen; och rekommenderas fullmaktens innehavare härmed hos alla vederbörande till det bästa.

Denna fullmakt bör medhavas vid förrättningen för att vid behov företes för vederbörande.

OBS.! Fynd, som kräva skyndsamma konserveringsåtgärder, böra omedelbart insändas till ämbetet, väl emballerade samt försedda med fyndförteckning.

Stockholm den 25 september 1972

Gustaf Trotzig

Folke Hallberg

Fullmaktens innehavare bör, innan förrättningen påbörjas, om möjligt sätta sig i förbindelse med

Ämbetets ombud i orten är

RIKSANTIKVARIÉÄMBETET

1972-09-25

F 4926/72

Antikvarie M Forsström, GDM

Dnr 293/72/0915
27 SEP. 1972

Göteborgs kommuns fastighetskontor
Ö Hamngatan 21
411 09 GÖTEBORG

Angående tillstånd till undersökning av fornlämningarna
15:117-127 f d Lundby socken, Göteborg, Västergötland

Med anledning av en skrivelse till riksantikvarieämbetet
den 3 augusti 1972 i rubricerade ärende får ämbetet här-
med anföra följande.

Inom ett livligt besökt strövområde på Bräckeåsen ligger
fornlämningarna nr 15:117-127 enligt Göteborgs arkeologis-
ka museums fornlämningsregister, bestående bl av en häll-
kista, två stensättningar, ett flertal kokstens- och od-
lingsrösen. Då detta område, som kan betraktas som ett
sammenhängande fornlämningsområde, är starkt skadat och
delvis undersökt tidigare har ämbetet intet att erinra
mot att fornlämningarna undersökes och borttages. Kost-
naderna härför skall jämlikt 6 och 9 §§ lagen den 12
juni 1942 om forminnen åvila markägaren/exploatören.

Då fastighetskontoret enligt uppgift från Göteborgs
arkeologiska museum förbundit sig att stå för samtliga
med undersökningen förenade kostnader lämnar ämbetet här-
med tillstånd till densamma.

För riksantikvarieämbetet

Gustaf Trotzig

Folke Hallberg

Bilaga: tillståndsbevis

Avskrift till: Göteborgs arkeologiska museum

Dnr 293/72

Handläggare: Berit Sandberg

Riksantikvarieämbetet

Box 5405

114 84 STOCKHOLM

Angående tillstånd till undersökning av fornlämningarna 15:117-127,
i f d Lundby sn, Göteborg.

Göteborgs arkeologiska museum ansöker härmed om tillstånd att undersöka
och borttaga fornlämningarna 15:117-127 i f d Lundby sn, Göteborg.

Fornlämningsområdet 15:117-127, beläget på Bräckeåsen, kan betraktas
som ett sammanhängande fornlämningsområde bestående av en hällkista,
två stensättningar, ett flertal kokstens- och odlingsrösen mm, genom
fynden daterat till senneolitikum/bronsålder. Området är starkt skadat
och har delvis undersökts i flera etapper. Det vore ur museets synpunkt
mycket bra om detta föga representativa fornlämningsområde, som ligger
i ett livligt besökt strövområde, kunde undersökas och borttagas.

Göteborgs kommun fastighetskontor har förbundit sig att bekosta under-
sökningen.

Göteborg den 3 augusti 1972

På musei vägnar

Lili

Lili Kaelas

1 B 59
Berit Sandberg

RIKSANTIKVARIEN

STOCKHOLM C

LUNDBY 117-127

F 3489/34

Vid svar torde ovanstående bokstav och nummer återopas.

Till Herr Intendenten Nils Niklasson, Göteborgs museum,
G ö t e b o r g .

Riksantikvarieämbetet får härmed skriftligen bekräfta vid telefonsamtal med Eder denna dag lämnat förordnande för Eder att företaga undersökning av ett antal fornlämningar på ett gravfält, delvis beläget å Göteborgs stad tillhörig mark vid Bräckö gård på Hisingen, delvis å mark tillhörig Gropgårdens Tomt A/B N om Bräckö gård, i enlighet med det förslag den 17 sept. 1934, som överlärare J. Alin tillställt Riksantikvarieämbetet och vilket förslag Ni tagit del av genom överlärare Alin direkt.

Vid undersökningen av domarringen på verkmästare Hilding Rundins tomt bör denne ställa fri arbetskraft till Edert förfogande. Herr Rundin har anmodats härtill av Riksantikvarieämbetet.

För ärendets expeditionella behandling vore Riksantikvarieämbetet tacksamt att snarast möjligt genom Eder försorg erhålla en enhetlig karta över hela gravfältsområdet med samtliga fornlämningar och tomtgränser angivna. Stockholm den 21 september 1934.

På Riksantikvarieämbetets vägnar:

K. A. Gustavsson

*gäller således under-
sökning o. borttagande
högarne 7.2 o. 16 bevaras
enl. Alins förslag*

152/34

RIKSANTIKVARIEN

STOCKHOLM C

153/34, 127/34

F 3633,3782/34

Vid svar torde ovanstående bokstav och nummer återopas.

GÖTEBORG 144/3

15:117-127

3

Herr Intendenten Nils Niklasson, Göteborgs museum,

G ö t e b o r g .

Riksantikvarieämbetet förordnar Eder härmed att under 1935 företaga fortsatt undersökning av sådana fornlämningar vid Bräckö i Lundby församling av Göteborgs stad, som oundgängligen måste borttagas i samband med tomtplanering.

Samtidigt bekräftar Ämbetet tidigare muntligen meddelat förordnande för Eder att besiktiga, eventuellt undersöka vid Hunnebostrand i Tossene socken anträffat skelettfynd. Stockholm den 16 oktober 1934.

På Riksantikvarieämbetets vägnar:

K.A. Gustavsson

Avskrift

Till

Riksantikvarien.

Stockholm.

Hänvisande till min föregående skrivelse rörande gravfältet på Bräcköasen får jag härmed lämna ytterligare utredning i ärendet.

Gravfältet i fråga, som så vitt jag vet, var okänt för allmänheten, påträffades av mig år 1916, varvid jag över detsamma upprättade bifogade beskrivning med planskiss och fotografier. Gravfältet har i min dagbok över Lundby s:n n:r 37. Gravfältets södra del är beläget på Gården Bräckös ägor, tillhörande Göteborgs stad, dess norra del med högarna 10, 11 och 14 samt domareringen 12 och halvkretsen 13 ligga på privat mark, som 1916 tillhörde Alfred Johansson, Lundby, och som numera tillhör Gropegårdens tomtaktiebolag, vars huvudmän äro B. Barney, handlande, Norra Allégatan 6, Göteborg, telefon 15565 samt fru Gertrud Gallander, Linnégatan 12, tel. 41029.

Detta område är tomtindelad och en del tomter äro försälda, bland andra en tomt, 3154, omfattande platsen domareringen, d.v.s. n:r 12 på planskissen, som i beskrivningen kallas "fyra resta stenar." (En femte sten ligger kullfallen, så att det hela troligen bildat en liten krets). ~~och 14, både troligen förstörda högar.~~ Tomten i fråga ~~tangerar~~ dessutom hög 11. Den äges av verkmästare Hilding Rundin, ^{Alisbro} Albogatan 18, Göteborg. Herr Rundin har köpt tomten utan vetskap om att platsen hyst fornminnen. Han har nu satt igång grundgrävningsarbetet, som delvis måst avstanna, tills det blivit bestämt hur det skall förfaras med fornminnena på platsen.

Gravfältet i fråga är som ovan nämnts mycket förstört.

Lundby Smedjegård

Endast högarna 1, 2 och 10 äro något så när bevarade. Des-
sa högar föreslår jag att de bevaras för framtiden. Av de
övriga högarna är 6 helt förstörd, 5 till hälften bortgrävd
samt alla övriga överplöjda så att endast röset i högens bot-
ten ligger kvar. Samtliga synes mig böra undersökas och sedan
borttagas, så att de ej hindra bebyggelsen. Som de nu ligga
utgöra de bara en tråkig erinran om den vandalisering som
övergått platsen.

Halvkretsen, som troligen utgör resterna av en fotkedja
till gravhög anger jag även böra få borttagas.

Beträffande domareringen, så synes det mig lämpligast,
att den ävenledes borttages. Den skulle ju kunna förflyttas
till platsen för högarna 1 och 2 på stadens mark och där be-
varas för framtiden. Denna förflyttning skulle draga en kost-
nad av omkr. 100 kronor. Emellertid synes det mig utgöra en
onödig forminnesförfalskning att så förfara.

Med hänsyn till föreliggande omständigheter får jag be-
träffande gravfältet Lundby 37 på Bräcköåsen föreslå följande
åtgärder:

1. Högarna 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14 undersökas
och utjämnas.
2. Domareringen borttages.
3. Högarna 1, 2 och 10 bevaras för framtiden.
4. Tomtägaren verkställare Rundin meddelas tillstånd att
borttaga domareringen, 12 på platsen.
5. Markägarna herr B. Barney och fru Gallander meddelas,
att hög 10 ej får borttagas eller bebyggas.
6. Göteborgs stads drätselkammare erhåller meddelande
om att högarna 1 och 2 böra för framtiden bevaras.

Beträffande punkt 6 åtager sig stadsfullmäktiges bered-
ning för ärenden rörande natur- och kulturminnen att se till
att dessa fornminnen inarbetas i stadsplanen på lämpligt sätt.
Ordförande i beredningen är herr Hjalmar Wijk, Göteborg.

Tisdagen den 12 sept. lät stadsingenjörskontoret under
min ledning uppmäta en karta över området med fornminnena 10 -
14 på planskissen. Denna mätning skedde med utgångspunkt
från en av stadens pylogonpunkter och utfördes av en av

stadens mättingsingenjörer, varför den är fullt användbar som juridisk handling.

Herr Barney har av mig underrättats om att fornminnena finnas på platsen.

Göteborg den 17 sept. 1934.

Julian Flin

Anmärkningar till kartan.

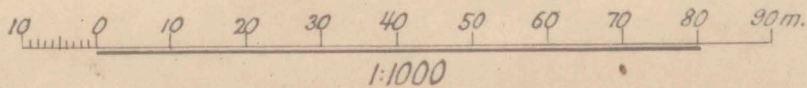
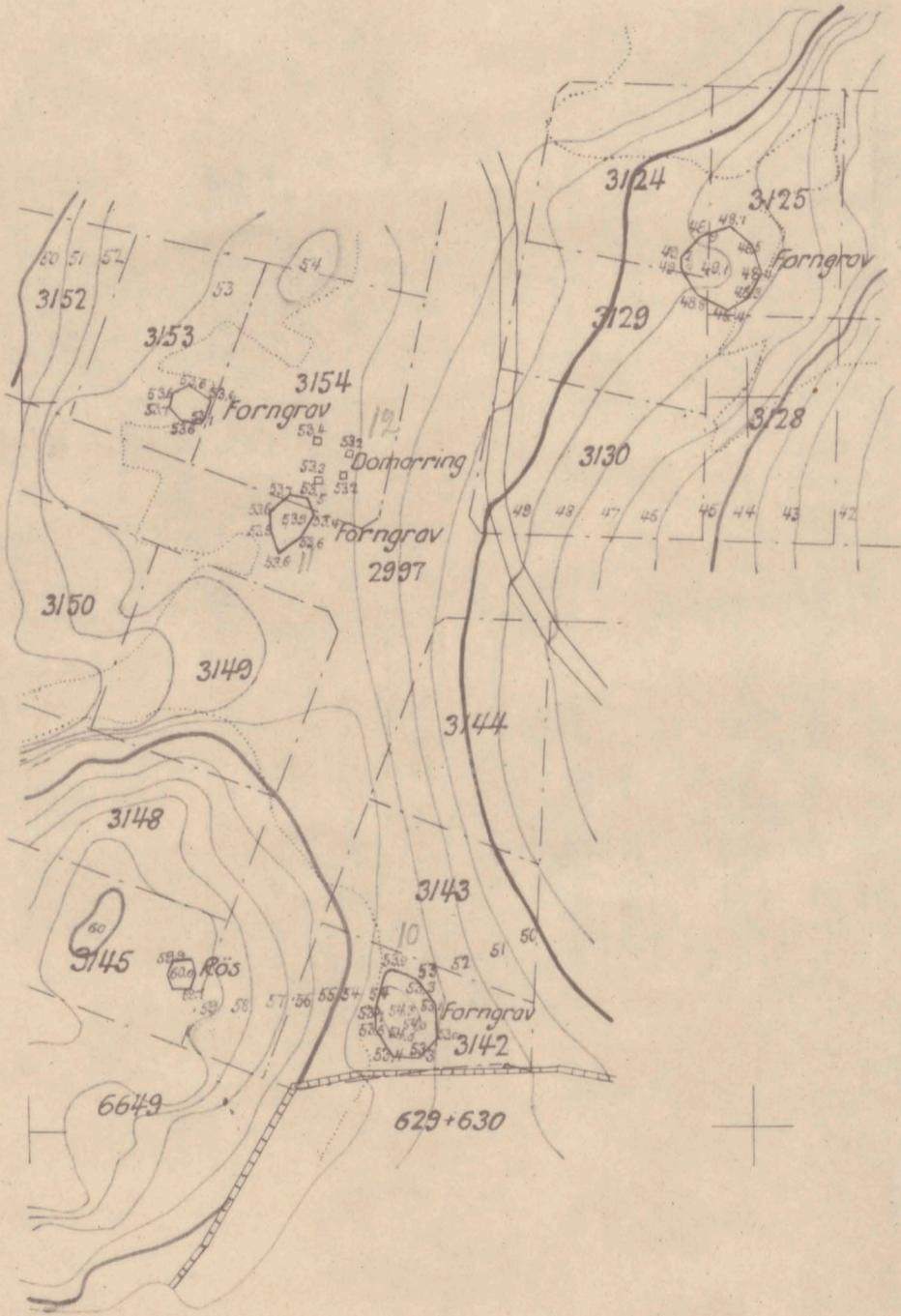
1. På kartan ha ej 13, 14 inmätts, då de vid mätningen täcktes av en jordhög.
2. Högen inom tomt 3153 finnes ej på skissen av 1916. Jag var då tveksam om det verkligen var ett fornminne. Är så förhållandet utgör den en brandgrav lagd på nakna berget och täckt av ett lag jordtorvor.
3. Högen som ligger i tomterna 3124-3125-312~~6~~9 finnes ej på planskissen. Den är tvivelaktig som fornminne. Endast en krets stenar finnas kvar. Dessa kunna ha utgjort fotkedja till en hög, som borttagits.
4. Högen i söder intill gärdesgården, på tomt 3142, n:r 10 på planskissen, föreslås att bevaras. Den kommer emellertid att spoliära en hel tomt.
5. Höjdkurvorna utmärka höjden över Göteborgs O-plan beläget 10,17 m. under havsytan.
6. Prickade linjer utmärka bergkonturer.

Johan J. W.

Karta
över

Del av Lundby i Göteborg upptagande
fornlämningar belägna på stadsägorna
n:r:is 2997, 3124, 3125, 3129, 3142, 3145, 3153 och 3154
Uppgjord i september 1934 av

V. Bergman
Kontrollingenjör

Till

Riksantikvarien.

I skrivelse den 31 ds. (F 3489/34) anmodades undertecknad att undersöka några angivna gravar på ett större gravfält, beläget på åsen n. om Bräcke gård i Lundby förs., Göteborg. Ärendet hade tidigare förbeetts av överläraren Johan Alin. Undersökningen utfördes den 26 ds.

I de till Alins redogörelse fogade "Anmärkningat till kartan" förekommer en felaktighet beträffande identifieringen av ett par gravhögar från Alins äldre kartskiss från 1917 och den av ing. Bergman uppmätta nivåkartan från 1934; Båda kartorna voro bifogade Alins redogörelse:

I punkt 1 anger Alin att högarna 13 o. 14 på kartskissen 1917 ej inmätts på Bergmans karta, då de vid mätningen täcktes av en jordhög. Hög 13 är emellertid densamma, som på Bergmans karta berör tomterna 3124-3125-3129; härigenom förlorar sålunda även första meningen i punkt 3 sin innebörd. Den av Alin omnämnda jordhögen, som uppkastats vid schaktningen på Rundins tomt (3154) täcker icke någon gravhög.

På bifogade karta, som är en kopia av Bergmans ~~karta~~ nivåkarta, ha Alins nummer på de olika gravhögarna blivit införda. Dessutom har på denna karta den förut ej inmätta högen blivit införd. Den på tomt nr. 3153 på Bergmans karta inlagda högen, som ej är upptagen på Alins kartskiss, har erhållit nr. 15.

Gravfältets s. del, d. v. s. den del, som ligger s. om gärdesgården och omfattar högarna 1-9, är beläget på ett Göteborgs stad ~~till-~~
~~hörande område~~ tillhörande område, som ännu ej är stadsplanerat och sålunda ej heller tomtindelat. Frågan om dess bebyggande är ej heller aktuell för den närmaste framtiden.

Vid undersökningen den 26 ds. undersöktes endast domareringen

(nr.12) och högen nr. 11, d.v.s. de gravar, som ligga inom eller tangera den tomt (nr.3154) på vilken schaktningsarbete pågår. Förutom denna tomt kommer även tomt nr. 3130 att bebyggas under instundande vinter, de övriga först under nästa eller följande år. Någon omedelbar fara för förstörelse av hägarna nr. 10, 13, 14 o. 15 föreligger sålunda icke.

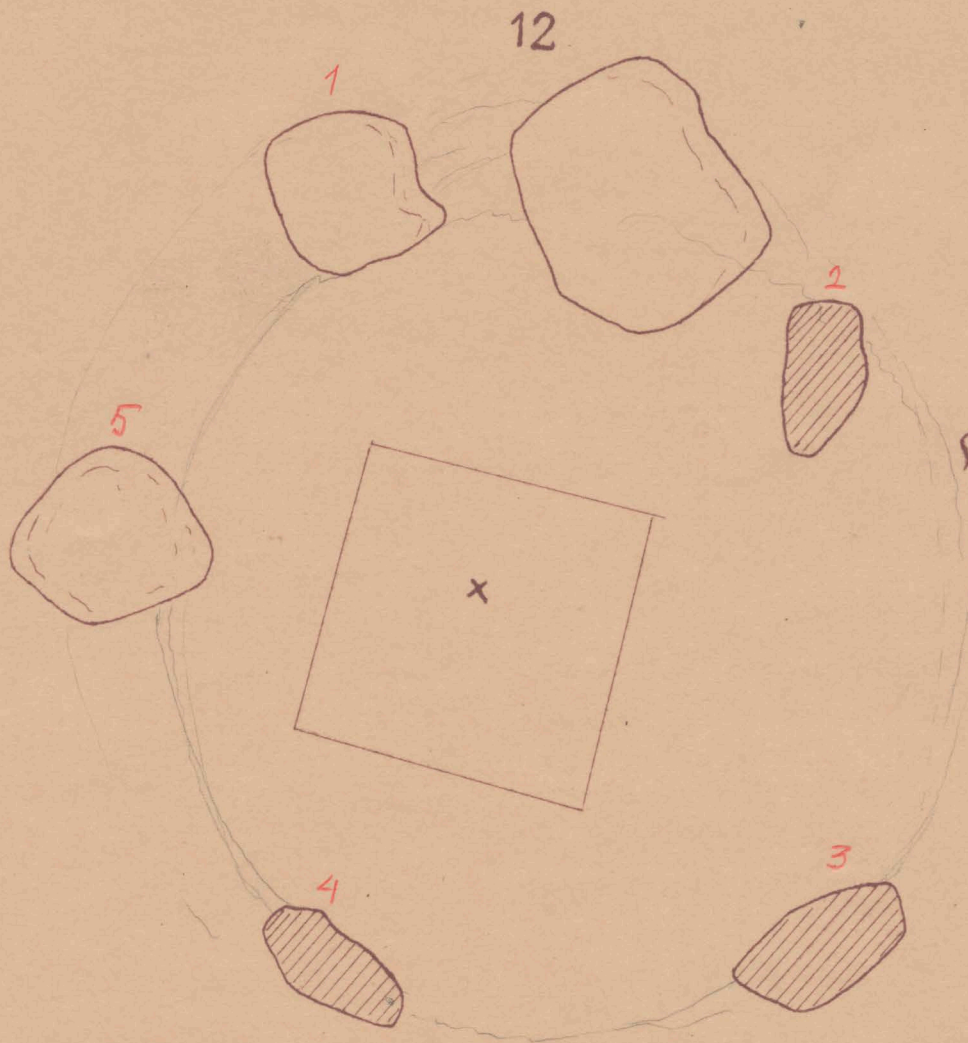
46707. ^{18/} Grav (12) (domarering). Krets av fem större klumpstenar, av vilka tre (nr. 2, 3 o. 4) ännu äro upprättstående, nr. 1 o. 5 liggande. Mellan stenarna 1 o. 2 finnes ett större liggande block, vilket dock ej har med fornminnet att göra. Större och mindre block, rester av en delvis utsköljd morän, äro strödda över hela området (se bifogad bild av domareringen). - Sten 1, liggande, höjer sig 45 cm över markytan, storlek 100 × 90 cm; sten 2, lutar 45°, tjocklek 100 × 50 cm, höjd 80 cm; sten 3, upprättstående, tjocklek 120 × 70 cm, höjd 85 cm; sten 4, upprättstående, tjocklek 100 × 45 cm, höjd 65 cm; sten 5, liggande, höjd över markytan 35 cm, storlek 120 × 120 cm. Marken innanför stenarna fullständigt plan. Här genomgrävdes en fyrkant, 2 kvm stor. Omedelbart under grästorven, knappt ^{10 cm} djupt, påträffades (vid × på gravplanen) resterna av ett fullständigt krossat lerkärl jämte några brända ben. Över kärlet låg en mindre sten eller större stenskarva, omkring 25 cm i diameter och 3-4 cm tjock.

46705-46706. ^{17/} Grav (11) (hög). Genomskärning omkring 5 m, höjd c:a 40 cm. Halvcirkelformigt omkring högens södra hälft lågo 4 stenblock, vilkas läge dock säkerligen är ursprungligt och intet har med högen att göra. I högens mitt genomgrävdes en 2, kvm stor fyrkant. Härvid påträffades endast några cornerade grova lerkärlsbitar, vid × på gravplanen. Högens inre bestod huvudsakligen av krossad stenskarv och kullerstenar, blandade med jord.

Beträffande övriga till undersökning och borttagande föreslagna gravar jämte upprättande av en enhetlig karta över hela gravfältet hemställes, att detta arbete får uppskjutas till nästa vår, då gravfältet på grund av sitt läge i närheten av Göteborg är mycket lämpligt för de praktiska övningarna i arkeologi för studerande vid Göteborgs Högskola.

De vid undersökningen funna lerkärlsbitarna äro under rengöring och hopsättning på Göteborgs museum. När detta arbete slutförts kommer beskrivning jämte hemställan om dess införlivande med museets samlingar att insändas.

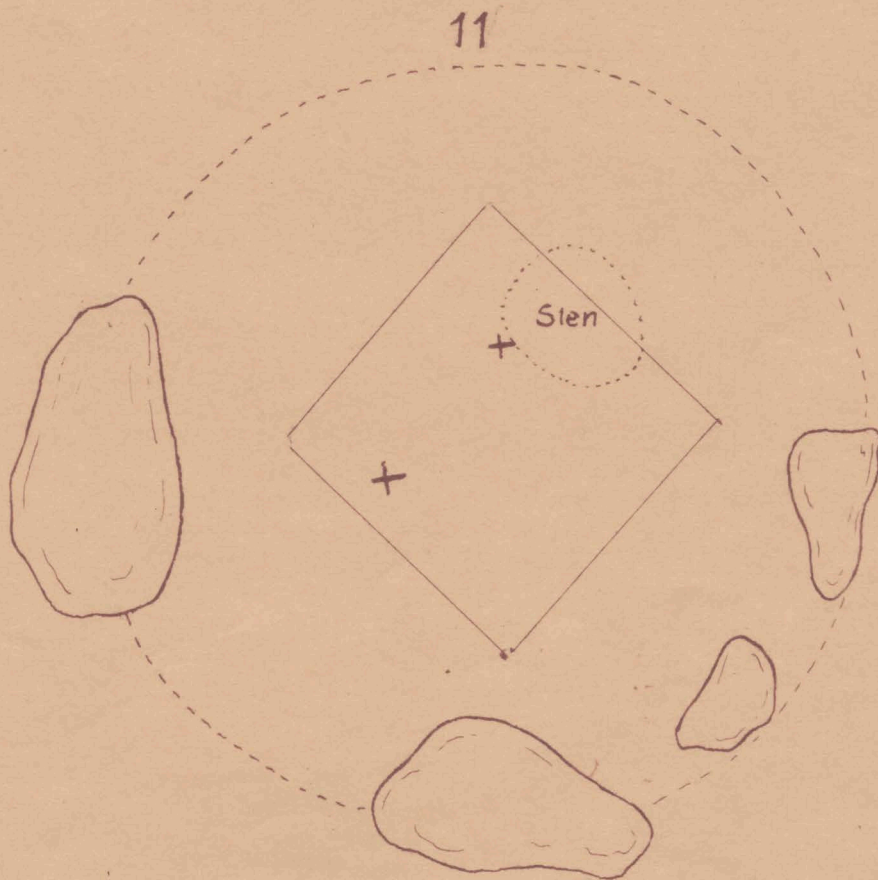
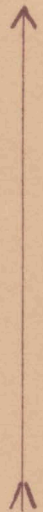
Göteborg den 29 september 1934.

Bräcke
Lundby församling
Göteborg.

Domarring (12).
Gravhög (11).

0 1 2 3 4m

Utg. d. 26/9 1934
Liss Nilsson

A v s k r i f t

ur J. Alins dagbok över fornminnen inom Lundby församl., Göteborg.

36. Inv. n:r 12596-12603, 29128-29130, 30660-30661, 32033-32034.
Stenåldersboplats, belägen å sydöstra sluttningen av Bräcköåsen, strax norr om Bräckö gård, invid det stora grustaget på åsen.

Material.

Lerkärlsskärvor utanörnering - några - .

Flintskärvor - några - .

Materialet insamlat från kanterna av grustäkten.

Det är naturligtvis ovisst huruvida lerkärlsskärvorna härröra från järnåldersgravfältet på platsen eller från boplatsen.

37. Inv. n:r 30668.

Gravfält å åsen vid Bräckö gård. Gravfältet ligger norr om gården.

Å detsamma finnas 10 högar, en blottad stenkista av flata hållar, resta stenar (möjligen en domarering) samt en halvcirkel av tämligen stora klumpstenar.

Åsens olika järnålders fornminnen.

I. Hög, belägen på västra sidan av åsen, nära dess krön.

Diam. 6 m., höjd 0.5 m.

Ljungbevuxen, oskadad.

II. Hög, belägen 15 m. norr om föregående.

Diam. 7 m., höjd 1 m.

Gräsbeväxt, oskadad, ligger i kanten av ett busksnår.

III. Hög, belägen 40 m. NO från II.

Diam. 4 m., höjd 0.3 m.

Gräsbeväxt, mycket utjämnad.

IV. Hög, belägen 4 m. NO om III.

Diam. 5 m., höjd 0.4 m.

Gräsbeväxt. Ligger nära grustagets södra kant.

V. Hög, belägen 40 m. NO om IV, i nordöstra delen av den norra grusgropen.

Diam. 6 m., höjd 0.5 m.

Skadad i kanterna, där röset i högen blottats.

VI. Gravkista av flata hällar, belägen 8 m. norr om föregående. Gravkistan, som är 1.2 m. lång och 0.65 m. bred är orienterad med längdriktningen i Ö-V.

Å södra sidan stå 2 hällar, å norra endast en; västra gavelhällen är borta.

Kistan står i norra kanten av det norra grustaget. Den har troligen blottats vid matjordens avskalande kring detta. Den är fylld med jord, så att endast hällarnas överkanter äro synliga.

VII. Hög, belägen 4 m. norr om den norra grustäktens norra kant.

Diam. 4 m., höjd 0.3 m.

Gräsbeväxt; en mängd stenar sticka upp ur dess yta.

VIII. Hög, belägen på östra sluttningen av åsen.

Diam. 10 m., höjd 0.5 m.

Ljungbeväxt, tämligen oskadad.

IX. Hög, belägen å åsens östra sluttning, omkr. 100 m. norr om det norra grustaget, invid gränsen mellan Bräckö ägor och Alfred Johanssons, Lundby ägor.

Diam. 8 m., höjd 0.6 m.

Gräsbeväxt, oskadad.

Anmärkning. Högarna I-IX ligga å Bräckö ägor.

X. Hög, belägen omkr. 30 m. VNV om föregående.

Högens diam. 8 m., höjd 0.8 m.

Gräsbeväxt, har hål i toppen.

XI. Hög, belägen omkring 50 m. norr om föregående.

Diam. 5 m., höjd 0.4 m.

Gräsbeväxt; några stora stenar synliga i högens kant.

XII. Grupp av resta stenar, belägen 3 m. norr om föregående.

Gruppen utgöres av fyra på ände ställda stora klumpstenar, som bilda en tämligen regelbunden fyrkant med storlek 4 x 4 m. Stenen i nordvästra hörnet ligger omkullfallen. Mellan de två norra stenarna ligger ett rätt stort block. De olika stenarna ha en höjd, som varierar mellan 0.90 - 0.70 m.

XIII. Halvcirkel av klumpstenar, belägen omkr. 50 m. nordost om föregående.

Diam. 9 m.

XIV. Hög, belägen omkr. 25 m. nordväst om föregående.

Diam. 8 m., höjd 0.5 m.

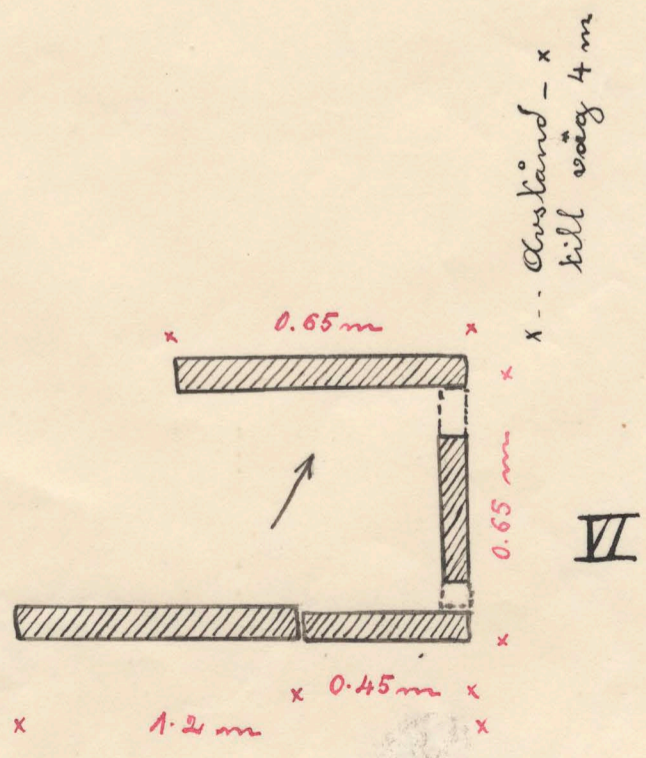
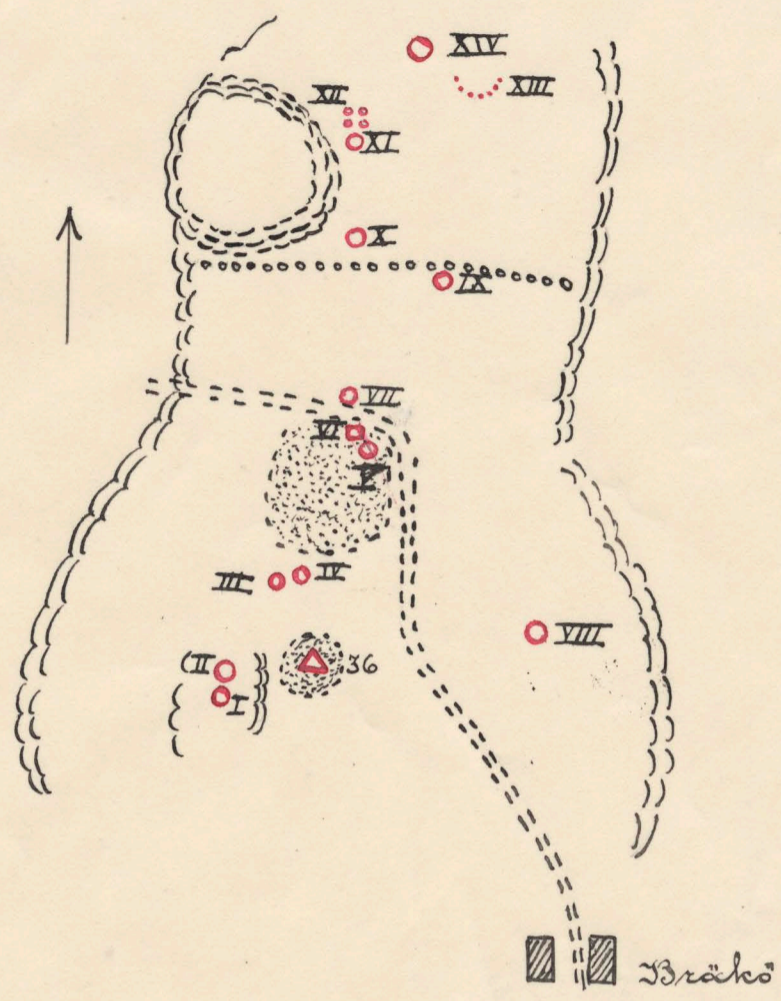
Gräsbeväxt; tre stora stenar synliga i nordvästra kanten av högen.

X - XIV ligga å Alfred Johanssons, Lundby ägor.

Anmärkning. Omkr. 200 m. norr om gravfältet, där Bräcköåsen skäres av en från Lundby kommande väg, finnes ett grustag. I dettas kant påträffades en gammal eldstadsgrop.

Orienteringskiss över Bräcköasen med gravarna och beplatsen n:r 36.

Sandstakt.

142/35

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

GÖTEBORG 144/3

15:117-127

3

LUNDBY 117-127

Till

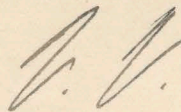
Riksantikvarien.

I skrivelse den 21 sept. 1934 (dnr F 3489/34) har Riksantikvarien anhållit om en enhetlig karta över hela fornminnesområdet vid Bräcke i Lundby förs., Göteborg.

Kartan har under året uppmätts och översändes härmed. Därmed ^{emot} har den för innevarande år planerade undersökningen icke kunnat utföras, varför hemställes att förordnandet härom förlänges till 1936.

Området befinner sig i samma skick som hösten 1934, med undantag av att ett par tomter på den norra delen blivit bebyggda, dock inga som beröra där befintliga fornlämningar.

Göteborg den 16 december 1935.

Beskrivning. Sånaldens gravfält
Bräcke. Gbg. Hfr. Dnr 197/34.

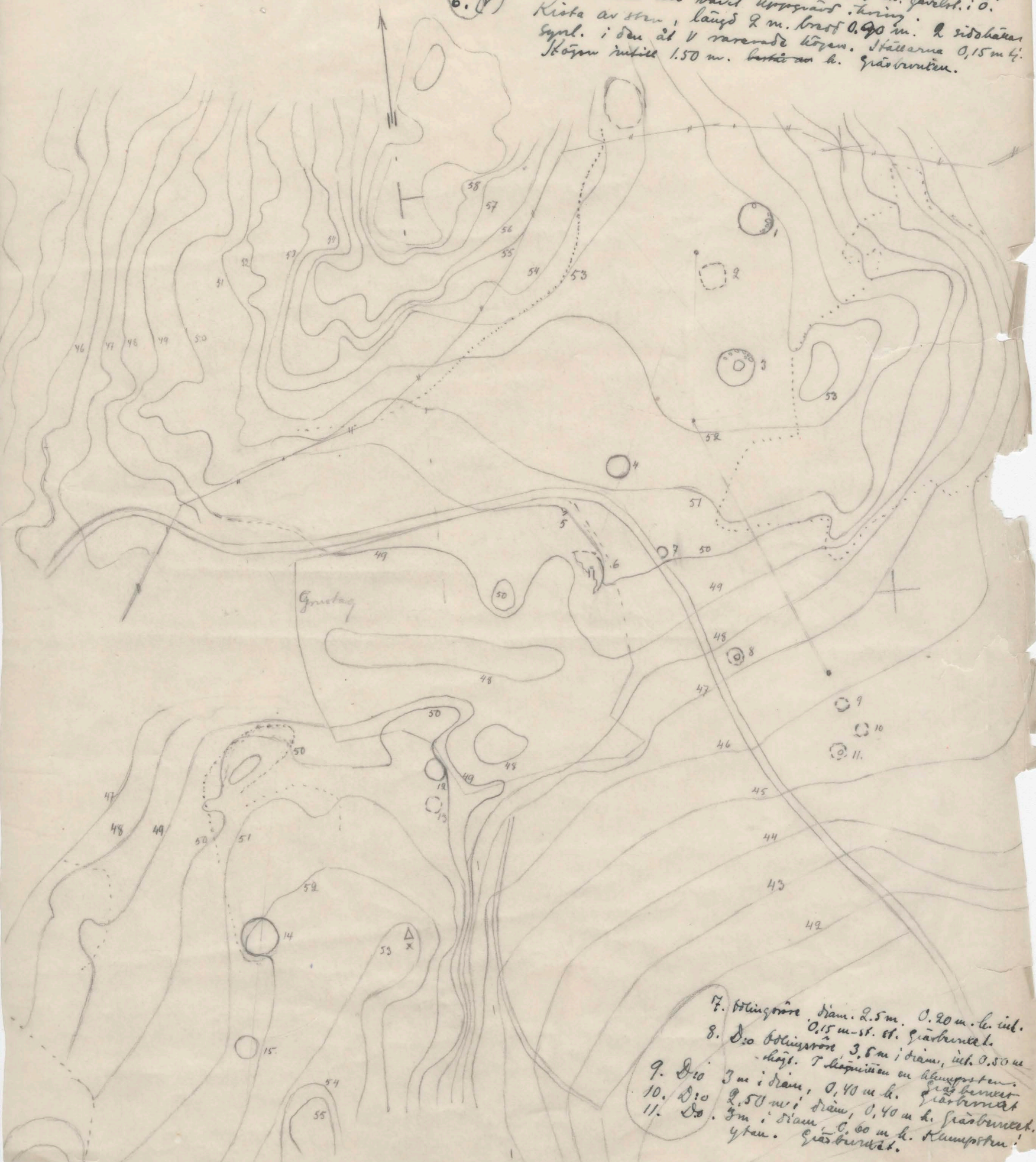
GÖTEBORG 144/3
15:117-127

Skala 1/1000.

3

- 12. (V) Höj. jordbl. rösa. Diam 5 m. 0,40 m. h. mindre stenar i höjytan. Gräsbranten
- 13. (III) Dio omkrets otygl. Diam 7 m. Gräsb. 0,30 m h. i höjytan. Gräsbranten
- 14. (II) Dio Diam 8,50, int. 1,30 m. h. int. 0,30 m. St. st. i ytan. Gräsb.
- 15. (I) Dio 5,50 i diam, 0,50 m. h. Gräsbranten.

- 1. (IX) Höj. jordbl. rösa, rest av fothedja i Ö, int. 1,60 m. St. stenar. Gräsbranten, diam. 9 m.
- 2. Höj. jordbl. rösa, skadat i kanterna, närmast V-sidig for. m. 5 x 5 m. 0,30 m h, int. 0,40 m St. st. i ytan Gräsbranten
- 3. Höj. jordbl. rösa. 0,60 m h. int. 0,70 m St. st. möjl. rest av fothedja. I mitten en int. 0,70 m. höj. block. Diam 9 m. Gräsbranten.
- 4. (VII) Hållhåla. Höj. jordbl. rösa, int. 0,30 m h. Luric 0,70 m. St. stenar i ytan. Gräsbranten.
- 5. (VI) Kista av sten. 3 st. synl. i markytan som gån ursprungl. längd 1,20, bredd 0,65. rikt. Ö-V m. gavelst. i Ö. Marken har varit uppsväms. höj. Kista av sten, längd 2 m. bredd 0,90 m. 2 sidobänkar synl. i den ad V riktade höj. Ställarna 0,15 m h. Höj. intill 1,50 m. best. av h. Gräsbranten.
- 6. (V) Kista av sten, längd 2 m. bredd 0,90 m. 2 sidobänkar synl. i den ad V riktade höj. Ställarna 0,15 m h. Höj. intill 1,50 m. best. av h. Gräsbranten.

- 7. Höj. rösa Diam 2,5 m. 0,20 m. h. int. 0,15 m. St. st. Gräsbranten.
- 8. Dio höj. rösa 3,8 m i diam, int. 0,50 m. höj. I höjytan en klumpsten.
- 9. Dio 3 m i diam, 0,40 m h. Gräsbranten
- 10. Dio 2,50 m i diam, 0,40 m h. Gräsbranten
- 11. Dio 3 m i diam, 0,60 m h. Klumpsten i ytan. Gräsbranten.

142/35

GÖTEBORG 144/3 15:117-127

3

Jfr RIKSANTIKVARIEN

STOCKHOLM, C

127/34, 152/34

F 4703/35

Vid svar torde ovanstående bokstav och nummer återopas.

Till Herr Intendenten Nils Niklasson, Göteborgs museum,
G ö t e b o r g .

Riksantikvarieämbetet erkänner härmed tacksamt den genom skrivelse den 16 december 1935 insända kartan över fornlämningsområdet vid Bräcke i Lundby församling, Göteborg, och får samtidigt meddela, att Edert förordnande att företaga ytterligare undersökning inom området förlänges att gälla år 1936.
Stockholm den 19 december 1935.

På Riksantikvarieämbetets vägnar:

K. A. Gustavsson

142/35

GÖTEBORG

144/3

15:117-127

LUNDBY 117-127 3

Jfr 127/34

152/34

Beskrivning

till

Karta över fornminnesområdet vid
Bräcke, Lundby församling, Göteborg.

Kartan är uppgjord på underlag av Göteborgs stads nivåkarta i skalan 1: 1000. Höjdsiffrorna hänföra sig till Göteborgs stads 0-plan, som ligger 10,17 m under normalvattenståndet.

Vissa beteckningar, såsom för gärdesgård och grusgrop, äro ändrade i överensstämmelse med dem för fornminneskartor vedertagna. Bergkonturer äro angivna med streckad linje.

Norra delen av det område, som kartan omfattar, och som är i privat ägo, är tomtindelad och delvis bebyggd; södra delen, som tillhör Göteborgs stad, är ännu ej tomtindelad.

1. Hög, jordblandat röse, gräs- och ljungbevuxen. Diam. 5,5-6 m, h. c:a 0,5 m.
2. Hög, som föreg. Diam. 8-10 m; h. 0,5-1,5 m. Högen ligger på en åt v. sluttande bergkulle, varför exakta mått ej kunna angivas. Stenar i högytan, intill 30 cm stora. (Foto 1).
3. Hög, som föreg.; omkrets otydlig; diam. c:a 4 m; h. c:a 0,3 m; stenar i högytan, intill 40 cm stora.
4. Hög, som föreg.; diam. 5-5,5 m; h. c:a 0,4 m; mindre stenar i högytan.
- 5-9. Smärre högar; ^{diam. 2,5-3,5 m} och 20-60 cm höga, gräsbevuxna; större och mindre stenar i högytan.
10. Hög, gräsbevuxen, till hälften förstörd; diam. 8-9 m, h. c:a 1,25 m (denna höjd är dock ej den ursprungliga, som varit lägre; marken runt omkring är nämligen bortgrävd). I högen finnes en av ett röse omgiven hällkista, orienterad i sv-nv.; två sidohällar äro synliga, den nordvästra 1,50, den sydöstra 0,95 m lång; kistans bredd är 0,80-0,90 m; hällarnas tjocklek c:a 15 cm; sydvästra gavelhällen saknas, den nordöstra är dold i högen. (Foto 2).

11. Mindre hållkista; delvis förstörd; orienterad i ö-v; östra gavelhällen samt två sidohällar i söder och en i norr bevarade, de övriga saknas; nuvarande längd 12 m, bredd 0,65-0,70 m. Kistan är till större delen fylld med jord, så att endast hållarnas överkant är synlig i markytan; den har troligen blottats vid matjordens avskalande för grustagningen.
12. Hög, jordblandat röse, gräsbevuxen; diam. 4-4,5 m, h. 0,30 m; stenar i högytan, intill 50 cm stora.
13. Hög, som föreg.; diam. 9 m, h. 0,60 m; i nordöstra kanten 5 stenar, intill 70 cm stora, möjligen rest av en fotkedja; i högens mitt ett 70 cm högt stenblock.
14. Hög, som föreg., skadad i kanterna; till formen närmast fyr-sidig; 5 x 5 m i diam.; h. 0,30 m; ett flertal stenar i högytan, intill 40 cm stora.
15. Hög, som föreg.; diam. 8 m, h. 0,50 m (i öster betydligt större); i östra kanten ett par mindre block, möjligen rest av en fotkedja.
16. Hög, som föreg.; diam 8-9 m; h. 0,80 m; grop i mitten.
17. Hög, undersökt 1934 och borttagen.
18. "Domarering", undersökt 1934 och borttagen.
19. Hög, jordblandat röse, gräsbevuxen; diam. 5-6 m; h. c:a 40-45 cm.
20. Hög, på östra sluttningen av åsen, gräsbevuxen; diam. 9 m; högen höjer sig endast svagt över omgivningen; i västra kanten några ur jorden uppstickande stenar, som möjligen kunna uppfattas som fotkedja, men sannolikt tillhöra det flata röse, som troligen utgör högens kärna.
21. Hög, jordblandat röse, gräsbevuxen; diam. 6 m, h. 0,5 m; i nordvästra kanten tre större stenar.

Göteborg den 16 december 1935.

Nils Ekström

GÖTEBORG 144/3 15:117-127

3

LUNDBY 117-127

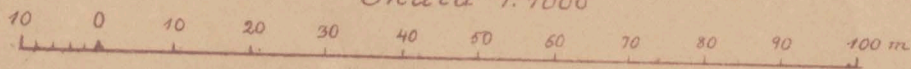
Karta
över
forminnesområdet vid Bräcke,
Lundby församling, Göteborg.

Uppgjord i nov. 1935

av

N. Niklasson och S. Janson.

Skala 1:1000

Betr. lerkärl från hög 12, Bräcke, Lundby sns fornm. nr 37.

I Märta Strömbergs uppsats, *Bronzezeitliche Wohnplätze in Schonen*, Medd. LUHM, 1954, finns inget kärl som direkt motsvarar Bräcke-kärlet men heller ingenting som motsäger att det kan vara från Bronsåldern.

Den form, som närmast motsvarar Bräckekärlet hos Albrechtsen, Fynske jernaldergrave I är tavle 1:f, från Grønnekovs mark. Det dateras på sid 80 till äldsta järnåldern, formen tyder på bronsålder.

I grävningsrapporten finns en hänvisning till Müller, *Jernalderens Kunst*, Fig 34 - 43. Dessa kärl är snarast bronsåldersformer men tillhör enl. Müller även älsta järnåldern.

I Müller, *Bopladsfund fra Bronzealderen* liknar Bräckekärlet närmast fig. 4.

Det verkar dock som om Bräckekärlet har kortare hals och är större än de här uppräknade lerkärlen. Någon exakt motsvarighet till Bräckekärlet har jag inte kunnat finna.

Betr. flintmaterialet från samma plats påminner det om det material Märta redovisar både vad beträffar föremålsformerna (runda skrapor etc.) och att man använt dålig flinta.

7.5.

73/40
Jfr 143/37

Till

Riksantikvarieämbetet,

S t o c k h o l m .

Härmed översändes redogörelse för en 1934 - 1937 på riksantikvariens förordnande utförd undersökning på ett fornminnesområde vid Bräcke i Lundby förs., Göteborg. I föreliggande handling har, i kompletterad form infogats den till ämbetet i dec. 1934 insända berättelsen över 1934 års utgrävning, varjämte såväl en av doktor Johan Alin och ingenjör V. Bergman 1934 upprättad karta över områdets norra del som en av undertecknad och fil. kand. Sverker Janson 1935 uppgjord karta över hela området bifogas; båda kartorna ha tidigare tillställts ämbetet.

Fornminnesområdets norra del, alltså den del som Alins och Bergmans karta omfattar och som tillhör enskilda ägare, är nu (1940) så gott som i sin helhet bebyggd och samtliga här befintliga forn lämningar äro borttagna med undantag av hög n:r 16, som på grund av ämbetets beslut kommer att bevaras.

Områdets södra del, som äges av Göteborgs stad, befinner sig fortfarande i samma skick som 1937 och tidigare. Stadsplan är ännu icke uppgjord och dess iordningsställande för bebyggelse är ställt på framtiden. Frågan om forn lämningarnas framtida öde är därför icke heller f.n. aktuell. När så blir bör hällkistan i hög n:r 10 bevaras och inarbetas i stadsplanen; t.v. är högen och graven provisoriskt iordningställda; däremot äro de övriga högarna i egenskap av fornminnen ej av den art, att ett ev. exploaterande av området för bebyggelse bör eller kan förhindras. Såvida icke hela området kan utläggas som park eller allmän plats och inordnas i raden av "Göteborgs föregångare", en onekligen både originell och lycklig lösning. Den av Göteborgs stadsfullmäktige tillsatta "beredningen för ärenden rörande natur- och kulturskydd", vars ordf. är herr Hjalmar Wijk, har blivit uppmärksamgjord på saken. På en av stadsingenjörskontoret i dagarna utgiven karta över Göteborgs stad i skalan 1:10.000 äro högarna inlagda som gravhögar, vilket innebär, att ^{de om} området planering skall behandlas, icke komma att förbises. För närvarande torde därför från riksantikvarieämbetets sida någon åtgärd icke vara erforderlig.

Beträffande fynden hemställes att de få tillföras Göteborgs museums samlingar.

Undersökningen har helt bekostats av Göteborgs museum.

Göteborg den 16 oktober 1940.

Nils Nilsson

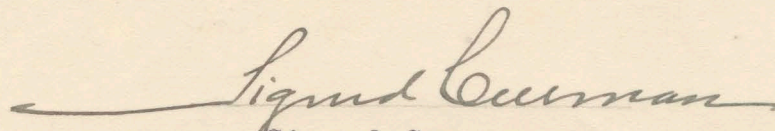
- Bilagor: 1 avsnitt av topografiska kartbladet Göteborg
2 kartkopior.
115 blad kopior av planer och profiler
55 fotografier.
räkning å kr. 41:25.

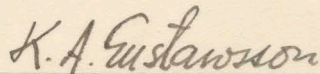
2904/40.

Till Herr Intendenten Nils Niklasson, G ö t e b o r g.

I skrivelse till riksantikvarieämbetet den 16 oktober 1940 har Ni översänt rapport över undersökning under tiden 1934-1937 av fornminnesområdet vid Bräcke, Lundby församling, Göteborg, samt anhållit att fynden från ovanstående undersökning måtte få tillföras Göteborgs museum. Fynden utgöres bl.a. av krukskärvor och flintbitar.

Riksantikvarieämbetet har vid föredragning denna dag beslutit bifalla denna Eder anhållan. Stockholm den 7 december 1940.

Sigurd Curman.

K.A. Gustawsson.

73/40

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

GÖTEBORG

~~144~~ / 3 15:117-127

3

Jfr 143/37

16 oktober 1940

R Ä K N I N G
=====

Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien,
S t o c k h o l m.

till Göteborgs museum, Arkeologiska avdelningen

å kartor, fotografier och planritningar rörande undersökning av
forntminnesområde vid Bräcke, Göteborg.

An	1 topograf.kartblad	Kr.	1:--
	55 fotografier å 50 öre	"	27:50
	1 kartkopia	"	1:--
	1 "	"	0:75
	15 kopior av planritningar å 75 öre	"	11:25

Summa kronor 41:50
=====

Kupong.

(Frånskiljes av adressaten.)

Anvisningsbeloppet:

41 kr. 50 öre

Avsändarens namn och adress:

K. VITTERHETS HISTORIE
OCH ANTIKVITETSAKADEMIEN
STOCKHOLM O.
Tjänsteförb.

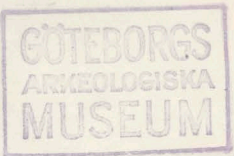
Avsändningsdag: 28/10

Meddelande till adressaten.

Göteborg den 16 oktober 1940

Intendent vid Göteborgs museum.

7/55

GÖTEBORG 114/3 15:117-127

3

Västergötland
Göteborgs stad
Lundby
Bräcke

LUNDBY 117-127

Fornminnesområdet vid Bräcke, Lundby församling, Göteborg.

Högarna nr 1 - 9, 12 - 15, 22 och 23 är s.k. odlingsrösen. De har uppkastats, då området uppodlades. När detta skett är ovisst. Fornfynd i högarna ger datering dels till förromersk järnålder (500 f. Kr. - Kr. f.), dels till början av folkvandringstiden (omkr. 400 e. Kr.).

Högarna nr 10 och 11 är gravhögar. De innehåller var sin hällkista. Den i hög nr 10 visade sig vid undersökningen vara väl byggd och i gott skick. Hällkistan i hög nr 11 var mycket förstörd.

Göteborg den 20 januari 1955.

Jämte kartorna över forminnes-
området vid Bräcke sänd till
byråassistent E. Rydberg, Högskolan,
Hörsmanng. 20.^{III}

Fornminnesområdet vid Bräcke, Lundby församling, Göteborg.

Högarna nr 1 - 9, 12 - 15, 22 och 23 är s.k. odlingsrösen. De har uppkastats, då området uppodlades. När detta skett är ovisst. Fornfynd i högarna ger datering dels till förromersk järnålder (500 f. Kr. - Kr. f.), dels till början av folkvandringstiden (omkr. 400 e. Kr.).

Högarna nr 10 och 11 är gravhögar. De innehåller var sin hällkista. Den i hög nr 10 visade sig vid undersökningen vara väl byggd och i gott skick. Hällkistan i hög nr 11 var mycket förstörd.

Platserna utskärningarna på detta är
är kända utskärningarna till utred-
ningen 144/13 (Någon är endast
arbetsnummer.)

15:117 001
Bostadsbyrå

Beskrivning över fornminnesområdet Göt 144, Bräcke höjden.

1. Hög, 6 m diam och 1 m h. Övertorvad med i ytan talrika stenar, 0,05-0,2 m stora. Omedelbart N om högen är ett duvslag vars ena stängselpåle står på högen.
Undersökt 1937. Fynd: 17 krukskärvor samt flintskärvor.
2. Hög, 10 m diam och 1,8 m h. Övertorvad. Strax S om högen är ett duvslag
Undersökt 1937. Fynd: Ca 100 krukskärvor samt flinta
8 m åt NO är en hög, oregelbunden, 5 m diam och 1,5 m h. I Ö delen skadad genom grävning. Troligen ej fornlämning.
3. Fornlämning, (kokstenshög ?), 4 m diam och 0,1 m h. Delvis övertorvad med i ytan talrika stenar, 0,05-0,2 m stora. I S delen är stenarna upp till 0,4 m stora. Belägen i vägen.
Undersökt 1936. Fynd: 1 flintskärva.
4. Fornlämning, (kokstenshög?), 5 m diam och 0,3 m h. Delvis övertorvad med i ytan talrika stenar 0,05-0,1 m stora. I N delen är fornlämningen skadad av grustäkt.
Undersökt 1936. Fynd: Bitar av bränd lera, ett par krukskärvor samt 1 rund kula av bränd lera.
5. Fornlämning, (kokstenshög?) 4 m diam och 0,5 m h. invid jordfast block
Övertorvad med i ytan enstaka stenar 0,05-0,1 m stora.
Ej undersökt. Stickprov 1937 visade hopkastade stenar, som ansågs tyda på odlingsrös.
6. Fornlämning, (kokstenshög?) 4 m diam. och 0,5 m h. Invid jordfast block.
Övertorvad med i ytan enstaka stenar, 0,05-0,1 m st.
Ej undersökt. Stickprov 1937 visade hopkastade stenar, som ansågs tyda på odlingsrös.
7. Fornlämning, (kokstenshög?) 4 m diam och 0,5 m h. Invid jordfast block.
Övertorvad med i ytan enstaka stenar 0,05-0,1 m stora.
Ej undersökt. Stickprov 1937 visade hopkastade stenar, som ansågs tyda på odlingsrös.

8. Fornlämning, (kokstenshögg) 3 m diam och 0,5 m h. belägen intill och N om ett jordfast block. Övertorvad med i ytan enstaka stenar 0,05-0,1 m stora. Ej undersökt. Stickprov 1937 visade hopkastade stenar, som ansågs tyda på odlingsrös.
9. Fornlämning (kokstenshögg?). Knappast mer urskiljbar. På båda sidor om vägen ligger en liten anhopning av smärre stenar. Möjligen skär vägen igenom den tidigare urskiljbara högen. Ej undersökt. Stickprov 1937 visade hopkastade stenar, som ansågs tyda på odlingsrös.
10. Hällkista i omgivande hög. Högen starkt skadad av väg, särskilt i V kanten. Undersökt och restaurerad 1936. Fynd: krukskärvor och flintskärvor.
11. Hällkista, eventuellt i omgivande hög. Undersökt 1936 varvid inga fynd påträffades. Efter undersökningen lades hällarna och hela graven täcktes med jord. Gravens läge går numera ej att fastställa. Inläggning på kartan har skett uteslutande med hjälp av 1935 års karta.
12. Fornlämning (kokstenshögg?). 5 m diam och 0,3 m hög. Övertorvad med i ytan enstaka stenar, 0,05-0,3 m stora. Belägen omedelbart intill vägen. Undersökt 1936. Fynd: bränd lerklining jämte krukskärvor.
13. Kokstenshögg, kring jordfast block. Högen är ca 10 m diam och 0,8 m h. Övertorvad, med i ytan talrika stenar 0,05-0,4 m stora. Högen är starkt skadad särskilt i V kanten. Undersökt 1937. Fynd: ca 50 krukskärvor samt flintskärvor. Vidare undersökt 1959: Fynd: Skörbränd sten samt krukskärvor.
14. Fornlämning, förstörd. Enligt undersökning 1937 skall fornlämningen ha haft en diameter av 5-6 m och en höjd av 0,25-0,30 m. Vid undersökningen påträffades 14 krukskärvor samt flintbitar. Fornlämningen är numera ej urskiljbar. Den torde ha varit belägen inom det område som nu utgöres av en fotbollsplan. Några meter Ö om den plats där fornlämningen bör ha legat, syns nu stenar, ca 0,4-0,5 m stora, ligga uppkastade. Dessa härrör sannolikt från den förstörda fornlämningen.

15. Hög (koksten?) 10 m diam och 1 m hög. Övertorvad. I NÖ kanten ett större jordfast block och S därom 4 större stenar i högens kant.
Undersökt 1937. Fynd: 35 krukskärvor, 1 flintskära samt flintskärvor.
16. Hög (koksten?) 10 m diam och 1 m h. Övertorvad med i V delen talrika stenar i ytan 0,05-0,2 m stora. I V delen två jordfasta block (möjligen utgörande del av berggrunden)
Undersökt 1936. Fynd: 1 flintskärva.
17. Fornlämning, borttagen (redovisas således icke å bifogade karta)
Enligt undersökning 1934 skall fornlämningen ha haft en diam av 5 m och en höjd av 0,4 m. Vid undersökningen påträffades 7 krukskärvor. Fornlämningen är borttagen och platsen för densamma ingår nu i tomt och gata.
18. Domarring, undersökt och flyttad (redovisas icke å bifogade karta)
Enligt undersökning 1934 bestod domarringen av 5 klumpstenar.
Fynd: 1 lerkärl, brända ben.
18 a: Intill domarringen hittades vid husbygget 2 lerkärl jämte brända ben. Enl. grävningssrapporten troligen härrörande från grav, ej synlig ovan jord.
Stenarna i domarringen nu borttagna och placerade runt huset.
19. Fornlämning ? Borttagen (redovisas icke å bifogade karta)
Enligt undersökning 1936 hade högen en diam av 5-6 m och en höjd av 0,40-0,45 m. Den utgjordes endast av ett lager mindre stenar lagda direkt på berget. Inga fynd. Borttagen.
20. Fornlämning, borttagen. (redovisas icke å bifogade karta)
Enligt undersökning 1936 skall fornlämningen ha haft en diam. av 9 m och höjde sig "endast svagt över omgivningen". Fynd: krukskärvor, bränd lerklining, 1 bränd lerkula samt 1 benfragment. Platsen för fornlämningen ingår numera delvis i tomtmark.
21. Fornlämning, borttagen (redovisas icke å bifogade karta).
Enligt undersökning 1936 skall fornlämningen ha haft en diam av 6 m och en höjd av 0,5 m. Fynd: krukskärvor och lerklining. Platsen för fornlämningen ingår i tomtmark.

22. Hög, 10 m diam och 1 m hög. Övertorvad. I högens kanter syns enstaka stenar.
Undersökt 1937. Fynd: ett par flintbitar
20 m S om högen finns en hög 4 m diam och 0,6 m h. Övertorvad. Troligen ej fornlämning.
23. Förmodad hällkista (redovisas icke å bifogade karta)
Undersökt 1937. Naturbildning.
24. Stensättning, (stenjordsamling), närmast rund, 5 m diam och 0,3 m h. Övertorvad med i ytan talrika stenar 0,2-0,4 m stora. I V delen går berget i dagen.
25. Stensättning (stenjordsamling) närmast rektangulär (formen troligen på grund av skada), 5 m diam (N-S), 2 m diam (Ö-V) och 0,2 m h. Övertorvad med i ytan enstaka stenar. 0,2-0,4 m stora.
26. Fornlämning ? Ca 0,4 m stora stenar upplagda invid och på SV sidan av jordfast block.
27. Stensättning (stenjordsamling), oregelbunden, 4 m diam och 0,1 m h. Övertorvad, med i ytan enstaka stenar, 0,05 -0,4 m stora. I mitten en större sten, 0,6 m stor.
28. Fornlämning? Två stenrader av 0,4 - 1 m stora stenar.

Anm: Inom det å kartskissen längst i N redovisade området (dvs N om bebyggelsegruppen) har iakttagits dels ett större antal klumpstenar, dels en anhopning av smärre stenar (möjligen en stensättning). Med tanke på de inom bebyggelsegruppen förut befintliga fornlämningarna bör alltså även detta nordliga område kontrolleras i samband med eventuell planering av området.

Likaså bör hela sänkan mellan bebyggelsegruppen i N och grustaget i S nog kontrolleras med tanke på att förutom ovan angivna fornlämningar även ett större antal klumpstenar är synliga i markytan. Dessa är ofta omgivna av en mindre upphöjning som skulle kunna vara rester efter fornlämningar.

Göteborg den 15 juni 1962

Gösta Öberg

27 - 28/10 1964.

Kollationering av "gravfynd" fr. Bräckeåsen; Lundby sn, Ö. Hi. hd, Vg.

—— = mtrl återfunnet och kontrollerat

- - - - = mtrl återfunnet, men ej närmare kontrollerat

Domarring (18), helt lerkärl (rekonstr.)

br. ben 46707

Förstörd grav (18 a_x), helt lerkärl (rekonstr.)delar av andra kärl (delvis rekonstr.)

br. ben 46708 ä 46710

Hög (17), oorn. krukskärvor 46705Hällkista (10), 4 oorn. krukskärvorflinta 46716, 60411 - 60412Hällkista (11), inga fyndHög (12), lerkärlsfragm. (delvis rekonstr.)av 2 slag (en orn.),flinta,lerklining

46714 - 46715, 60413 - 60414

(46715: delvis dep., Bräckeskolan,
dnr 166/64)Hög (19), inga fynd.Hög (21), oorn. krukskärvor,

lerklining 46720

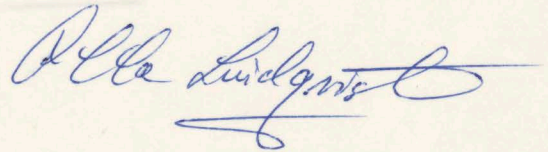
Hög (20), oorn. krukskärvor,lerklining,lerkula,1 br. ben (osign.) 46717 - 46719Hög (16), inga fynd.Hög (4), br. lera,grova krukskärvor,lerkula 46712 - 46713Hög (3), inga fynd.Hög (1), 17 grova, oorn. krukskärvor,flinta,1 br. ben (osign. o. ej nämnt i ATA-arkiv) 46721, 60417 - 60421Hög (2), 100-tal krukskärvor (olika gods),flinta 46722 - 46724, 60422 - 60424Hög (13), 50-tal grova krukskärvor,flinta

46725 - 46726, 60425 - 60436

(46726: delvis dep., Bräckeskolan,
dnr 166/64)/Hög 13: se även bplmagasin, Lundby nr 37!/
/

Bräckeåsen (forts.)Hög (14), 14 oorn. krukskärvor,flinta 46727Hög (15), 35 grova, oorn. krukskärvor,flinta (bl.a. en skära) 46728, 60437 - 60442 ✓
/60438, 60441/Anl. (23; oviss art), 7 krukskärvor,flinta 46729, 60444 - 60447Framkommet vid odling, krukskärvor 44663/härtill äv. d:o 30668, ej nämnt i ATA-arkiv/Hög (14) (insamlat efter skadegörelse), krukskärvor,flinta 83610 (återf. i bplmag./Ströfynd, krukskärvor

46711 (ej nämnt i ATA-arkiv)

Västergötland
Göteborgs stad
Lundby församling
Bräcke

Förlagor

73/40
Jfr 143/37

GÖTEBORG ~~111~~ 6

15:117-127

Præbe 11/3

LUNDBY 117-127 6

Fixl.

117 15

+	M.	-	P.M.	
~~2.88~~				
2.88	2.88	1.18	1.70	M. = 1936 Høj 15 H.P.

2.80	2.80	1.46	1.34	1.
		1.57	1.29	2.
		1.43	1.37	3.
		1.39	1.41	4.
		1.36	1.44	5.
		1.86	0.94	6.
		1.35	1.45	7.
		1.86	0.94	8.
		1.34	1.46	9.
		1.96	0.84	10.
		1.16	1.64	11.
		2.03	0.77	12.
		1.19	1.61	13.
		2.06	0.74	14.
		1.23	1.57	
		2.14	0.66	
		1.33	1.47	
		1.66	1.14	
		2.42	0.38	
		1.60	1.20	

Rög 15

Fixl.	280	1.52	1.28	0 = 2 ^o skissen
		148	1.32	1
		133	1.47	2
		125	1.53	3
		117	1.63	4
		125	1.53	5
		145	1.35	6
		128	1.12	7 = 12 ^o skissen
		205	0.75	8
		235	0.45	9 = 13 ^o skissen

1 m mellan
baryphl.

May 14.

3

+	S. h.	-	P.	
Fixl. 2.50	2.80	1.05	1.75	Hp.
			0	
2.90	2.90	1.57	1.33	1.
		1.43	1.47	}
		1.66	1.34.	} 2
		1.28	1.62	} 3
		1.63	1.27.	} 3
		1.27	1.63	} 4
		1.61	1.29.	} 4
		1.27	1.63	} 5
		1.59	1.31.	} 5
		1.38	1.52	} 6
		1.59	1.31	} 6
		1.47	1.43	} 7
		1.46	1.44	} 8
		1.29	1.61	} 9
		1.60	1.30	} 9
		1.27	1.63	} 10
		1.57	1.31	} 10
		1.25	1.65	} 11
		1.63	1.27	} 11
		1.27	1.63	} 12
		1.68	1.22	} 12
		1.39	1.51	} 13
		1.72	1.18	} 13
		1.49	1.41	} 14

12-13 maj Höj-13

4

+	S.H.	-	F.H	
Fixl.			0.	
2.90	2.90	0.89	2.01	H. P. 1.
		0.89		1
2.78	2.78	1.41	1.37	1
		1.36	1.42	2
		1.09	1.69	3
		0.95	1.83	4
		0.96	1.82	5
		1.02	1.76	6
		1.18	1.60	7
		1.72	1.66	8 " på sten!
		1.46	1.32	9
		-0.05	2.83	" bergets topp"
		1.53	1.25	10
		0.96	1.82	11
		1.65	1.13	11
		0.84	1.94	12
		1.40	1.38	13

Nög 13.

5

Panden börjar 0,84 m. under
gräs torven!

Profil 1-9, den norra, skars av
en rad stora stenar, vilka omöjligt
uppmätande.

Del av kornsten. 1 malsten.

Jord starkt kolblandad

13 maj

Hög 22.

6

+	J.H.	-	P.H.
Fix. 2.			0
2.11	2.11	1.02	1.09
2.61	2.61	1.71	0.90
		1.68	0.93
		1.92	0.69
		1.25	0.86
		2.02	0.59
		1.90	0.71
		2.17	0.44
		2.12	0.49
		2.41	0.20
		2.64	-0.03
		3.09	-0.48
		3.13	-0.52
		2.72	-0.11
		2.07	0.54
		2.36	0.25
		1.85	0.76
		2.20	0.41
		1.73	0.88
		1.97	0.64
		1.62	0.98
		1.99	0.62
		1.71	0.90
		1.83	0.78
		1.79	0.82

H. P. som ligger utanför högens mit

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

Aug 22 :

7

Fate kol agastaus. Jorden över-
känds till samma önd samt.

Huvägning av fixpunkterna.

Pkt.	F. +	J. -h.	B. -	Pkt.	
Fix 1.	0,20	0,20	3,66	-3,46	-10,73
	0,02	-3,44	3,91	-7,35	+ 2,48
	2,26	-5,09	3,16	-8,25 = <u>Fix 2.</u>	- 8,25
	<u>2,48</u>		<u>10,73</u>		

Fix 1.   2,09   2,09   1,93   0,16 = Fix 3.

Fix 1.   2,12   2,12   1,93   Fix 3.

3,72

1,57 = Fix 1.

Hög 1.   forts.

1,60	0,5	9			20
1,66	0,5	3			21
1,82	0,3	7			22
2,10	0,0	9			23

Hög. I

Hög 1: Jorden svart (kolblått)
 sårskilt mellan stavarna.

Fixpkt.	+	Zh.	-	Pkt.	Beteckn.
Fix 1.	2.09	2.09	1.24	0,85	H.p.
Fix 3	2,19	2,19	1,58	0,61	1
			1,85	0,37	2
			1,96	0,23	3
			1,58	0,61	4
			1,81	0,38	5
			1,72	0,47	6
			1,68	0,51	7
			2,33	-0,14	
			1,66	0,53	8
			2,35	-0,16	
			1,72	0,47	9
			1,75	0,44	10
			1,95	0,24	11
			1,86	0,33	12
			1,61	0,58	13!
			2,45	-0,26	14
			1,50	0,69	15
			1,44	0,75	16
			1,53	0,66	17
			1,70	0,49	18
			2,39	-0,20	19
			2,26	-0,07	13!

Høj 2,

10

+ F43	JH	-	PH	
2.19	2.19	0.47	1.72	H.P.
		~~2.35~~		#
2.35	2.35	0.94	1.41	1
		1.26	1.09	
		0.75	1.60	2
		1.48	0.87	
		0.72	1.63	3
		1.43	0.92	
		0.77	1.58	4
		1.52	0.83	
		0.93	1.42	5
		1.55	0.80	
		0.96	1.39	6
		2.06	0.29	
		0.83	1.52	7
		2.50	0.35	
		0.76	1.59	8
		1.94	0.41	
		0.76	1.59	9
		1.88	0.47	
		1.27	1.08	10
		1.14	1.21	
		0.73	1.62	11
		1.20	1.15	12
		1.51	0.84	13
		1.27	1.11	14
		1.55	0.80	15

heng!

+	Σ +1	-	P. H.	
2,35	2,35	0,88	1,47	16
		1,18	1,17	17
		1,47	0,88	18
		1,59	0,76	19
		1,59	0,76	20
		1,20	2,15	21
		1,56	0,79	22
		1,77	0,58	23
2,35	2,35	0,87	1,48	24
		1,08	1,27	25
		1,29	1,06	26
		0,84	1,51	27
		1,01	1,34	28
		1,17	1,18	29

Höj 2: Jorden mycket starkt kol-
blandad nedom cca djup av 20-40 cm.

I schaktets nordvästra hörn påträffades
en del keramisk varav de flesta bitarna
tycktes tillhöra samma kruka. Dessa
bitar frampeaslades försiktigt. De ligo-
mte så samlade, så man kunde påstå, att
en kruka (eller del därav) nedlagt hel.
Djup 30-40 cm.

Hög 23.

12

Möjl. en raserad källkista.

^{Läng.}
Eua sidan bildades av två inåt
flata hällar. Någon andra långida
fanns knappast. Hela schaktet (c:a
1 x 3 km.) myllrats av ett 10-tal stora
kullerstenar. Sanden vidtog 35-40 cm
under grästorvau.

Nög 8.

13

En proögrävning visade varken kol-
blandad jord eller ngt som tydde på
"forntiden". På en $\frac{1}{2}$ halometers djup en
halv tegelsten. Sand på 80. cm:s djup.

GÖTEBORG ~~144~~ ¹⁴⁶~~15417-127~~

6

Brücke 4/5 1936

1

Kurs 10.

LUNDBY 117-127

+	Jh.	-	0.9	
0.90	0.90	1.30	-0.30	közem körös
		2.02	-1.12	1.
		2.05	-1.15	2.
		2.26	-1.36	3.
		1.50	-0.60	4.
		1.30	-0.40	5.
		1.29	-0.39	6.
		2.06	-1.16	7.
		2.13	-1.23	8.
		2.19	-1.29	9.
		1.99	-1.09	10.
		1.46	-0.56	11.
		1.31	-0.41	12.
		2.03	-1.13	13.
		2.03	-1.13	14.
				2.15 - 1.25 15.
				1.28 - 0.38 16.
				1.22 - 0.32 17.
				1.51 - 0.61 18.
				2.32 - 1.42 19.
				1.56 - 0.66 20.
				1.52 - 0.62 21.
				2.21 - 1.31 22.

Brüche 5/5 1932

Nov 11.

2

+	m.	-	PH	
	1.49	2.80	-1.31	1.
		2.47	-0.98	2.
		2.05	-1.06	3.
		2.79	-1.30	4.
		2.45	-0.96	5.
		2.33	-0.84	6.
		2.50	-1.01	7.
		2.20	-0.71	8.
		2.70	-1.21	9.
		2.00	-0.51	10.
		2.60	-1.11	11.
		2.05	-0.56	12.
		2.63	-1.14	13.
		2.00	-0.51	14.
		2.60	-1.11	15.
		1.75	-0.26	Weghaken n. d. raven

} 70

} 60

Brücke am 5/5 1936

Nov 12

3

+	Zu	-	94	
			0.	Fp.
1.49	1.49	1.02	0.47	Wärmep.
	+	1.40	0.09	L.p. i. s.
		1.12	0.37	L.p. i. m.
		1.20	0.39	L.p. 2.0.
		1.33	0.16	L.p. 2.0.
		1.23	0.26	Wärmep.
		1.07	0.42	1
		1.02	0.42	2
		1.10	0.39	3
		1.03	0.46	4
		1.03	0.46	5
		1.36	0.13	6
		1.25	0.24	7
		1.43	0.06	8
		1.18	0.51	9
1.73	1.73	1.40	0.33	10
		1.51	0.22	11
		1.40	0.33	12
		1.43	0.30	13
		1.86	-0.13	14
		1.82	-0.09	15
		1.85	-0.12	16

Brüche der $\frac{7}{5}$

4

Körper der 20.

229	229	222	+0,07	1	
		223	+0,06	2	
		195	+0,34	3	
		181	+0,48	4	
		187	+0,42	5	
		192	+0,37	6	
		175	+0,54	7	
		181	0,48	8	
		176	-0,53	9	
		159	0,70	10	
		189	0,40	11	
		168	0,61	12	
		175	0,54	~~13~~	
		177	0,52	14	
		176	0,53	15	
		162	0,67	16	
		157	0,72	17	
		173	0,56	18	
		163	0,66	19	
		165	0,64	20	
		175	0,54	21	
		161	0,68	22 a)	
		132	0,97	22 b)	
		160	0,69	23 a)	
		125	1,04	23 b)	
		178	0,51	24 a)	
		142	0,87	24 b)	
		171	0,58	25 a)	
		144	0,85	25 b)	
		216	0,43	26 a)	
		202	0,37	26 b)	
		203	0,24	27 a)	
		196	0,33	27 b)	

Prüfung 8/5

Mar 16

5

74.		Ph.	
226	2.33	-0.07	1
	2.17	-0.01	2
	1.99	+0.26	3
	1.46	+0.80	4
	2.13	+0.13	5
	2.20	+0.06	6
	1.80	+0.46	7
	2.13	+0.03	8
	1.80	+0.46	9
	2.20	-0.04	10
	2.14	+0.08	11
	1.58	+0.68	12
	1.43	+0.83	13
	1.75	+0.51	14
	2.35	-0.09	15
	1.71	+0.55	16
	1.58	+0.68	17
166	1.43	+0.23	18
	1.25	+0.41	19
	1.83	-0.17	20
	1.69	-0.03	21

Wache 7/5
Kno 4.

6

24			
1.96	1.64	+ 0.32	1
	1.78	+ 0.18	2
	1.60	+ 0.36	3
	1.77	+ 0.19	4
	1.47	+ 0.49	5
	1.69	+ 0.27	6
	1.38	+ 0.58	7
	1.68	+ 0.28	8
	1.57	+ 0.39	9
	1.77	+ 0.19	10
	1.79	+ 0.17	11
	1.72	+ 0.24	12
	1.40	+ 0.56	13
	1.69	+ 0.27	14
	1.51	+ 0.45	15
	1.73	+ 0.23	16
	1.28	+ 0.68	17
	1.65	+ 0.31	18
	1.39	+ 0.57	19
	1.74	+ 0.22	20
	1.70	+ 0.26	21
	1.46	+ 0.50	22

12

11

Gr. 4

7

7

13

9

8

14

10

150

160

Len. 17-18

20

19

21

130

N

↑

↑

5

5 6

16

4

15

3

Len. 2

Len. 2

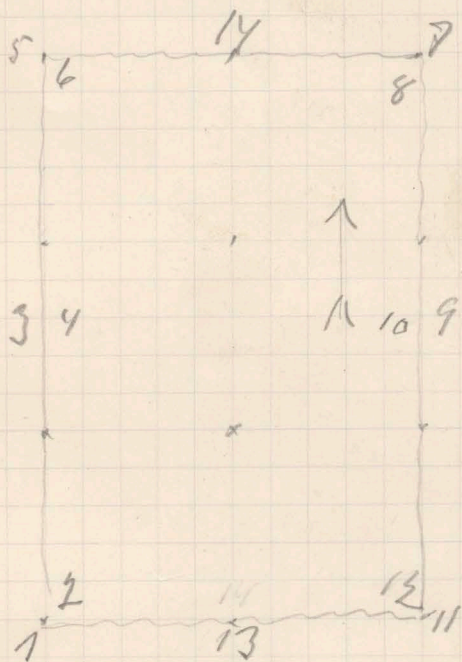
1

2

Ex. 3.

9

uppe ö
nere

GÖTEBORG ~~144~~ / 6

(uppe ö
nere)

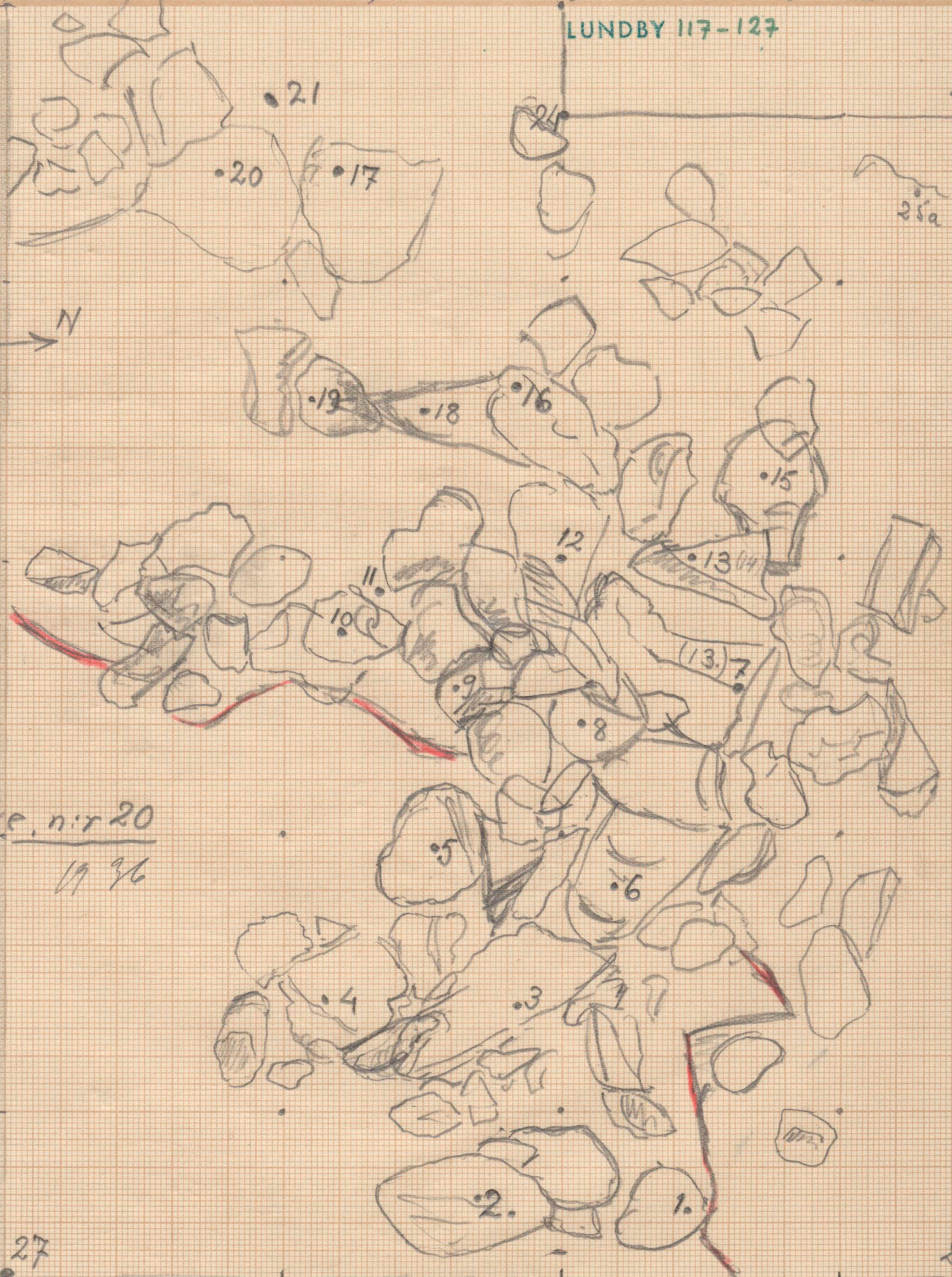
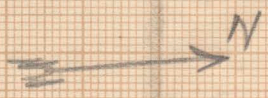
23

1m

15:117-127

Brücke 20 6

LUNDBY 117-127

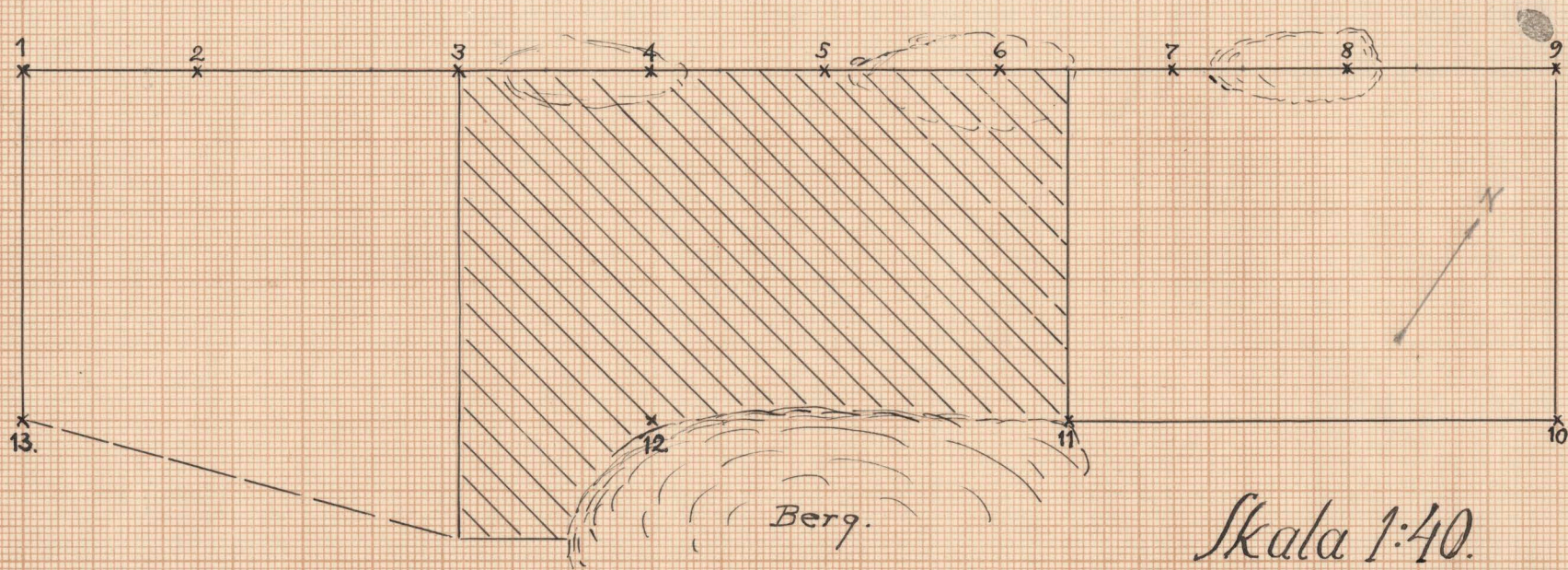

Brücke, nr 20
19 36

27

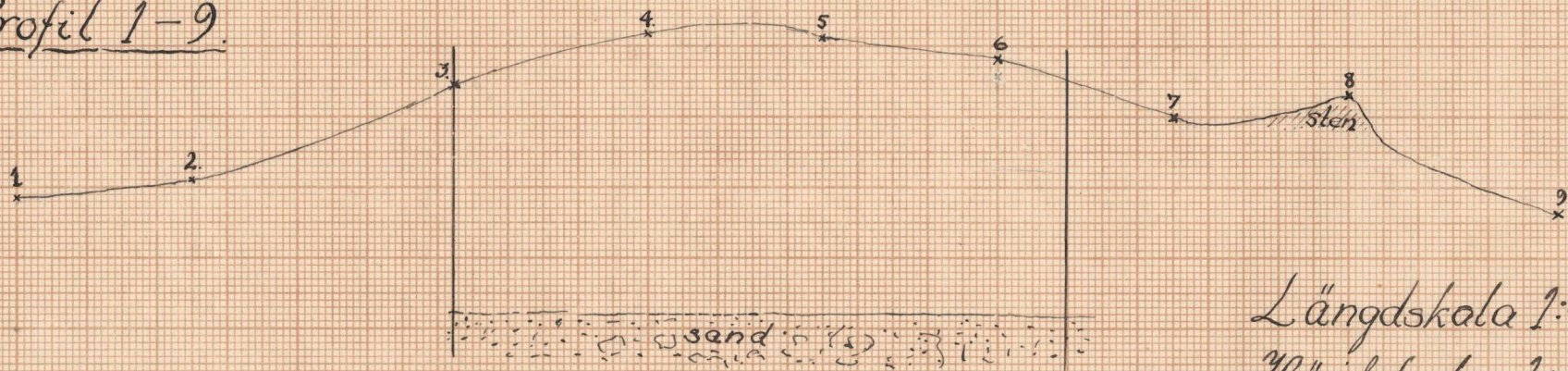
26

Bräcke. Hög 13. ¹³/maj 1937.

Skala 1:40.

Profil 1-9.

Längdskala 1:40.
Höjds skala 1:20.

Brücke. Höj. 1.

18. maj 1937.

GÖTEBORG

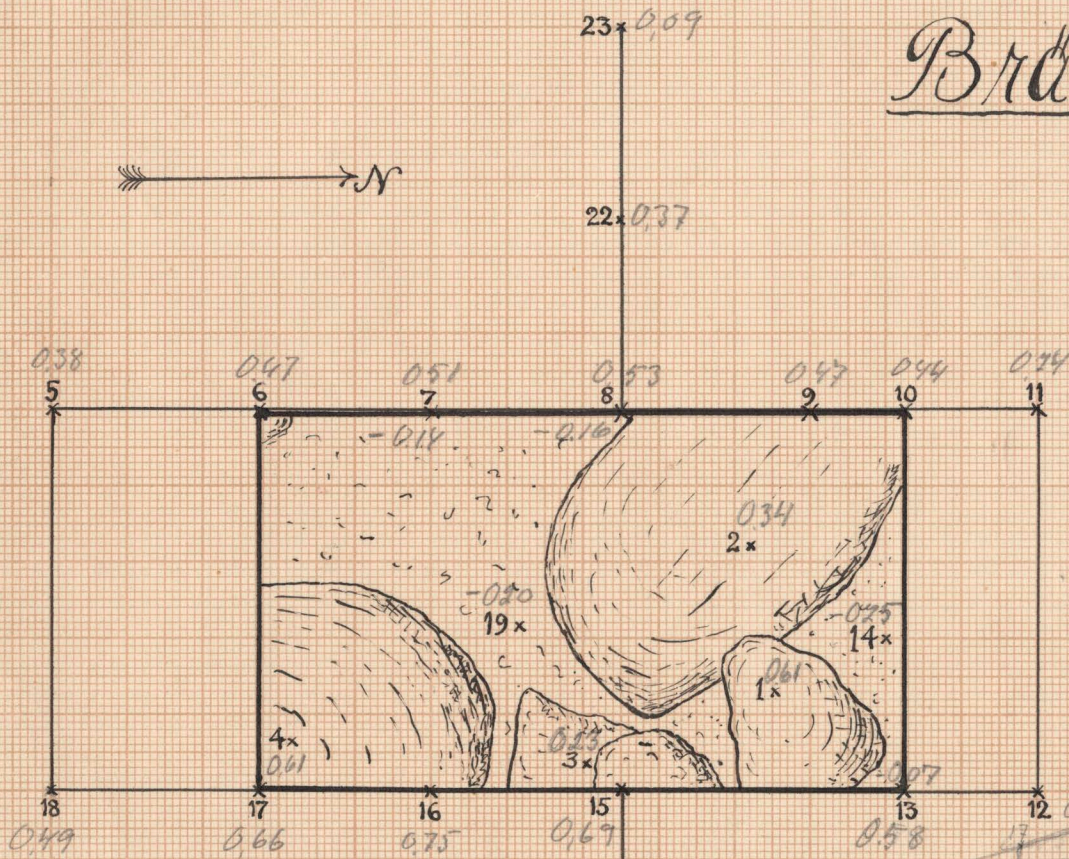
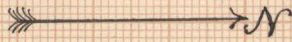
111/6

15:112-127

LUNDBY 112-127

6

N.J. GUMPERTS PAPPERSHANDEL.
GÖTEBORG

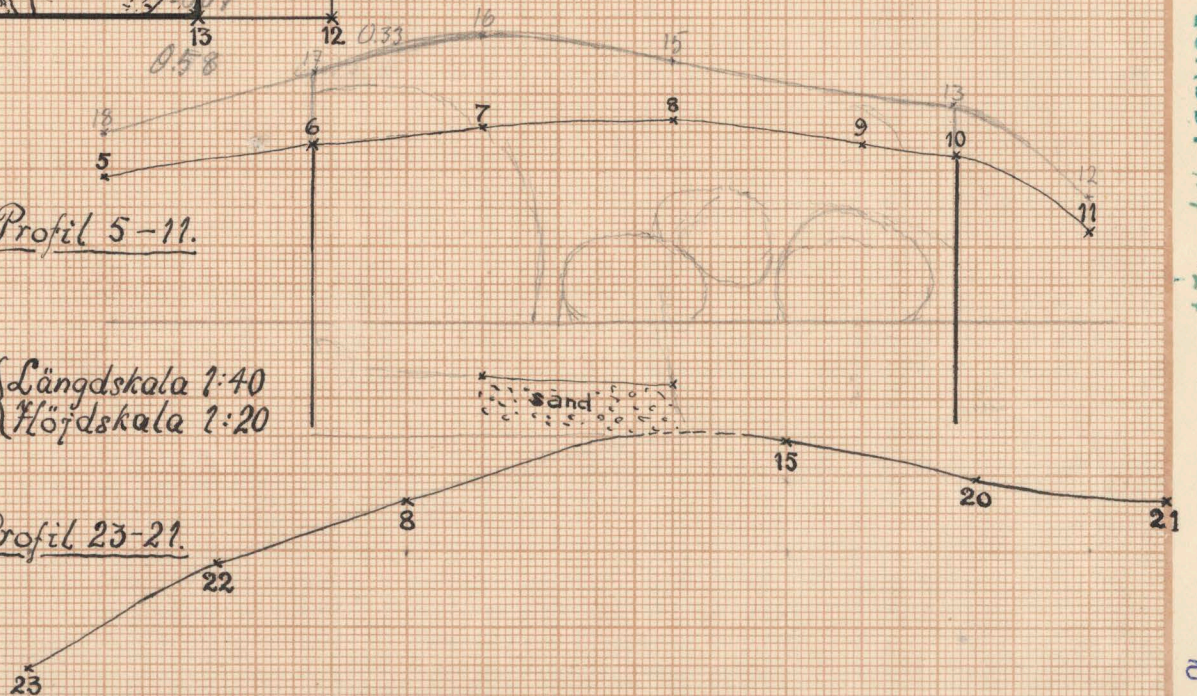

Skala 1:40.

20 0.59 Profil 5-11.

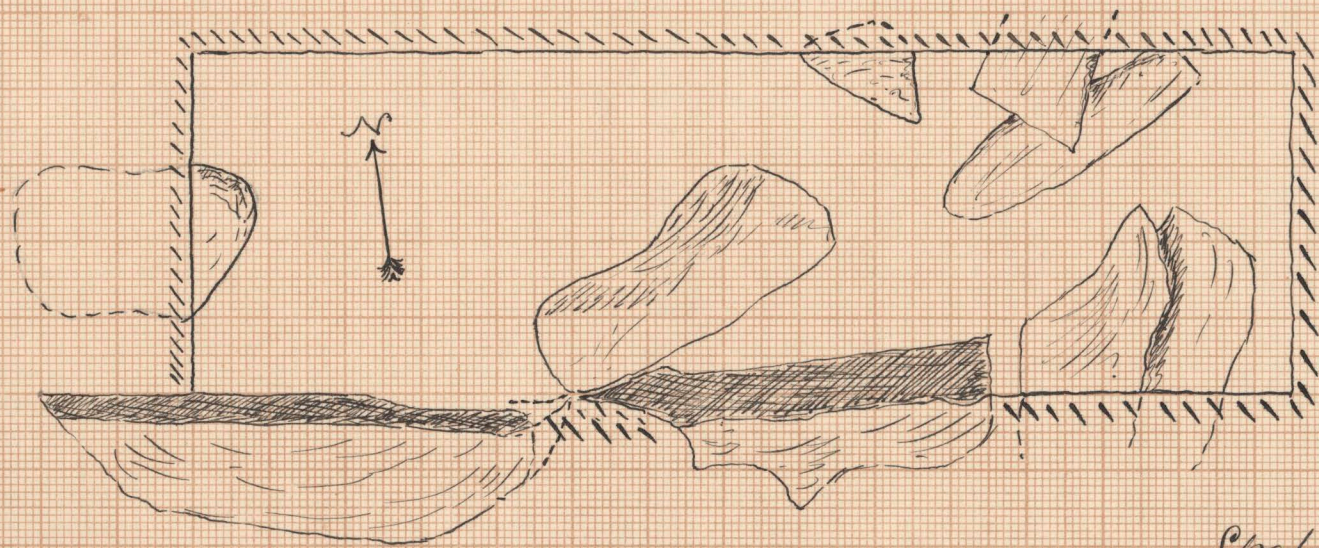
21 0.53 { Längdskala 1:40
Höjdskala 1:20

Profil 23-21.

Bräcke. Hög 23.

- 21 maj 1937.

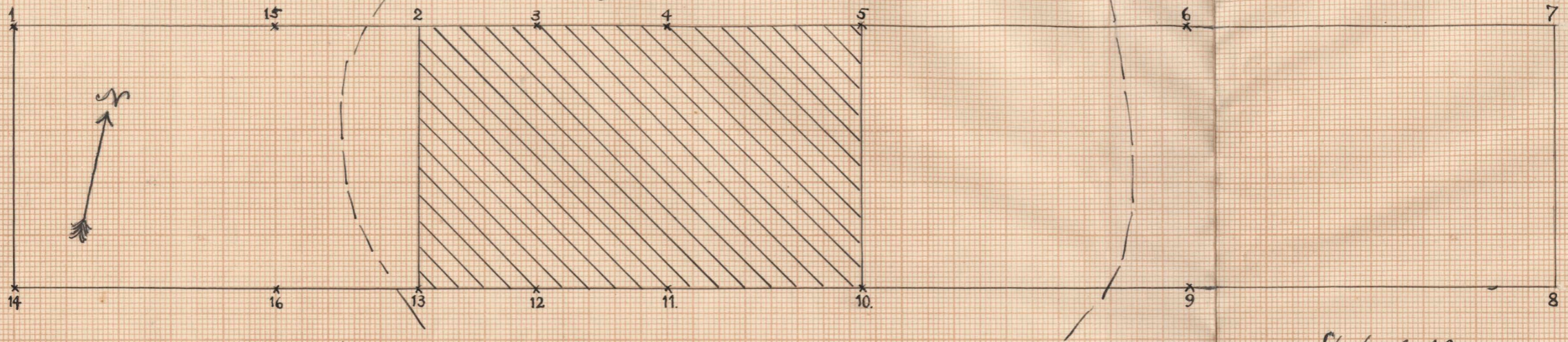

Skala 1:20.

Bräcke

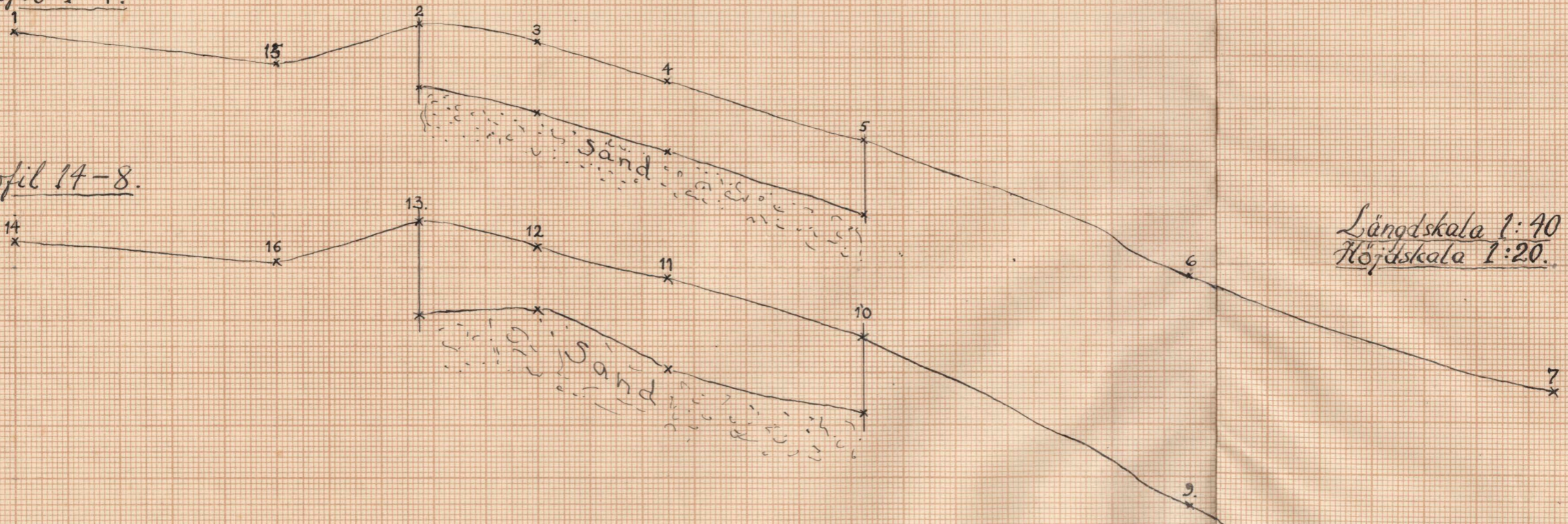
Hög 22.

14-maj 1937.

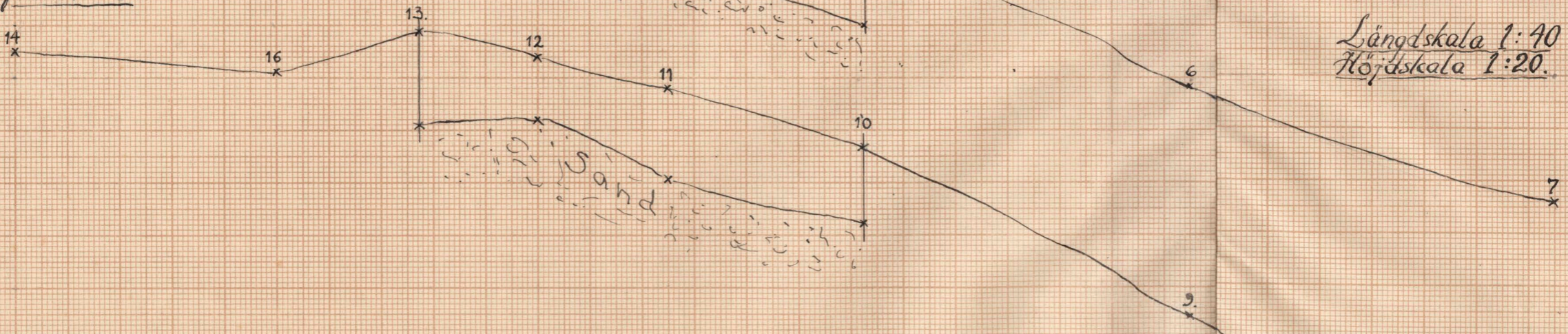
Skala 1:40.

Profil 1-7.

Längdskala 1:40
Höjds skala 1:20.

Profil 14-8.

17 18
14

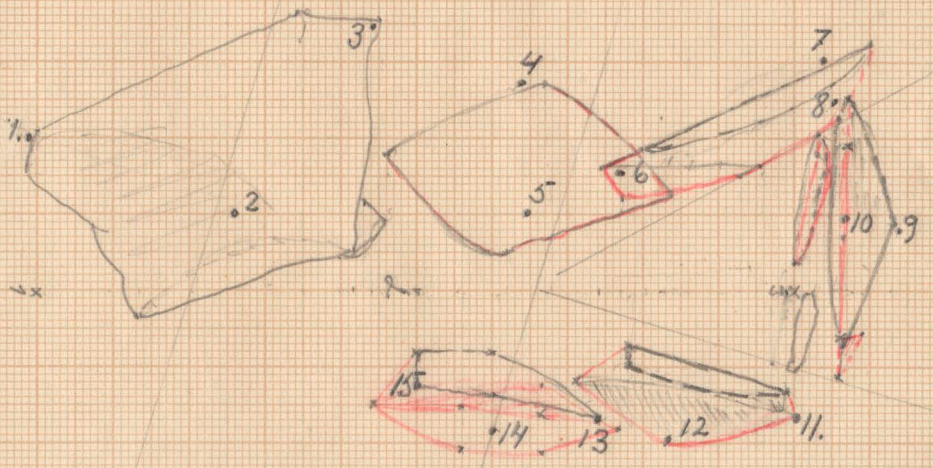
GÖTEBORG

144

15:11Z-127

LUNDBY 117-122

Pläne 515 K 86
Mar 11

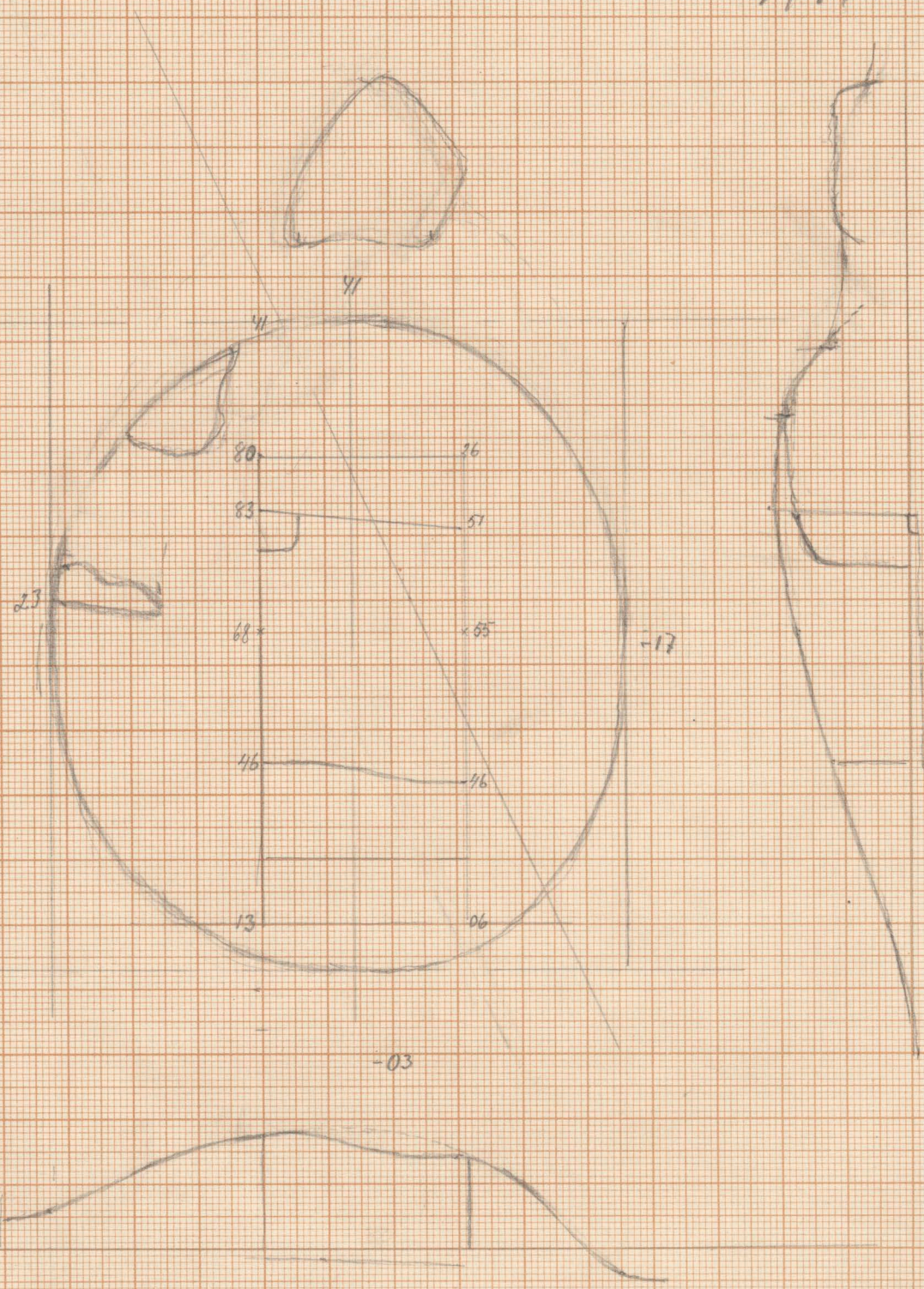

1:20

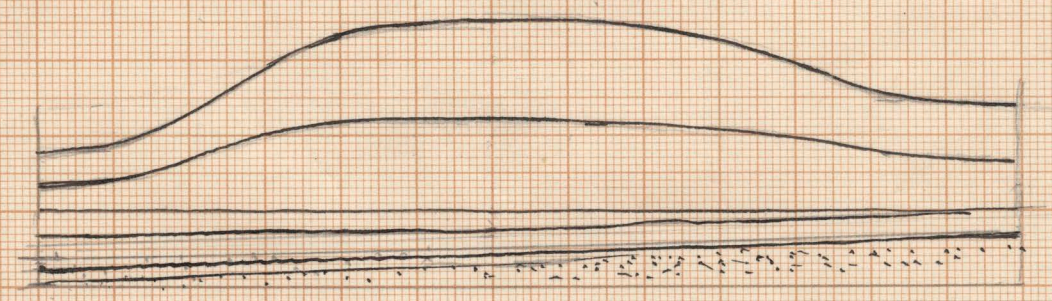
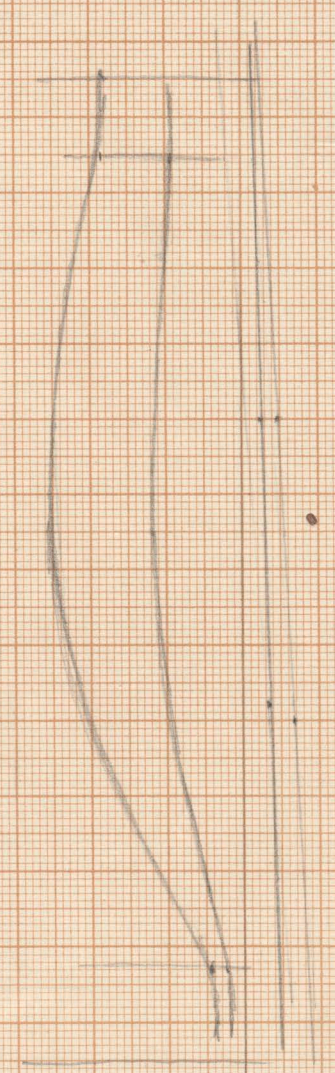
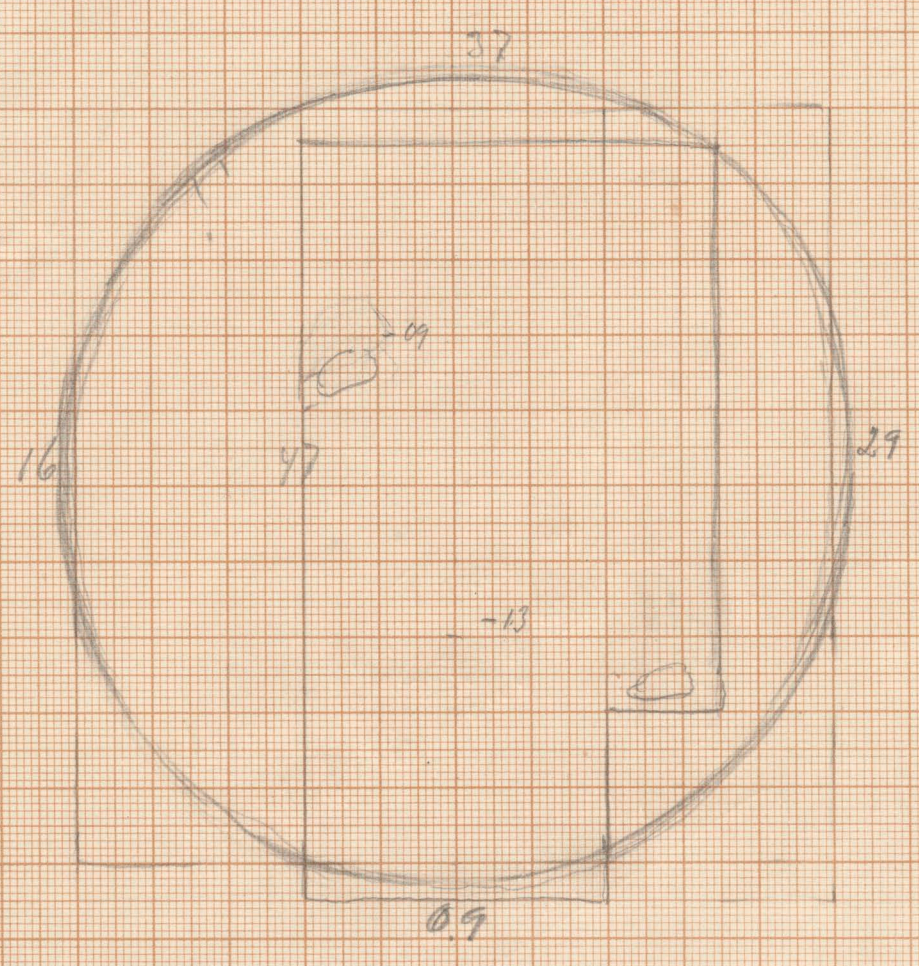
1403 11
1986

6

Bräcke 11/16
1926

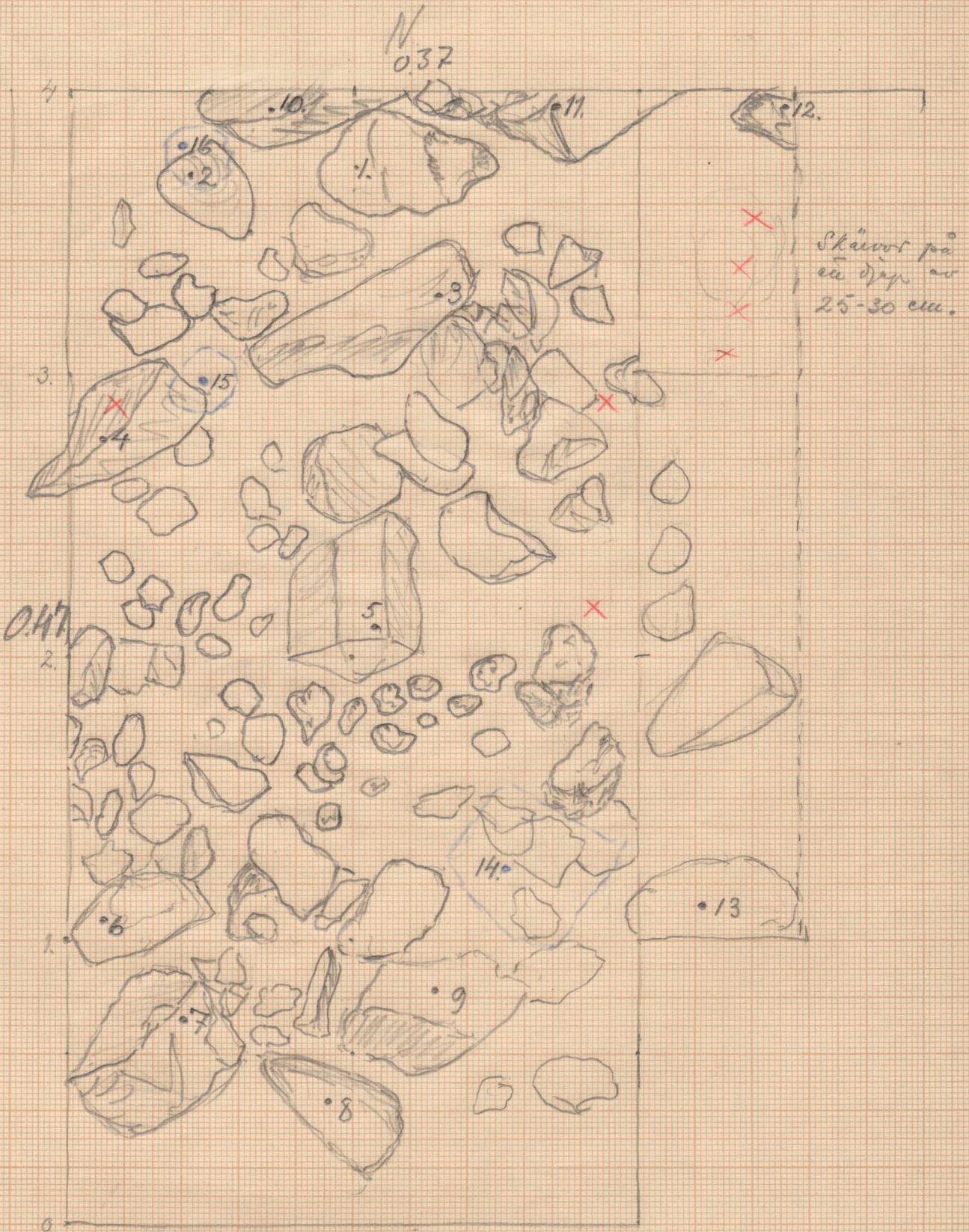

*Brücke
Pfög 12
Höhe 1/20
Längdho 4/40*

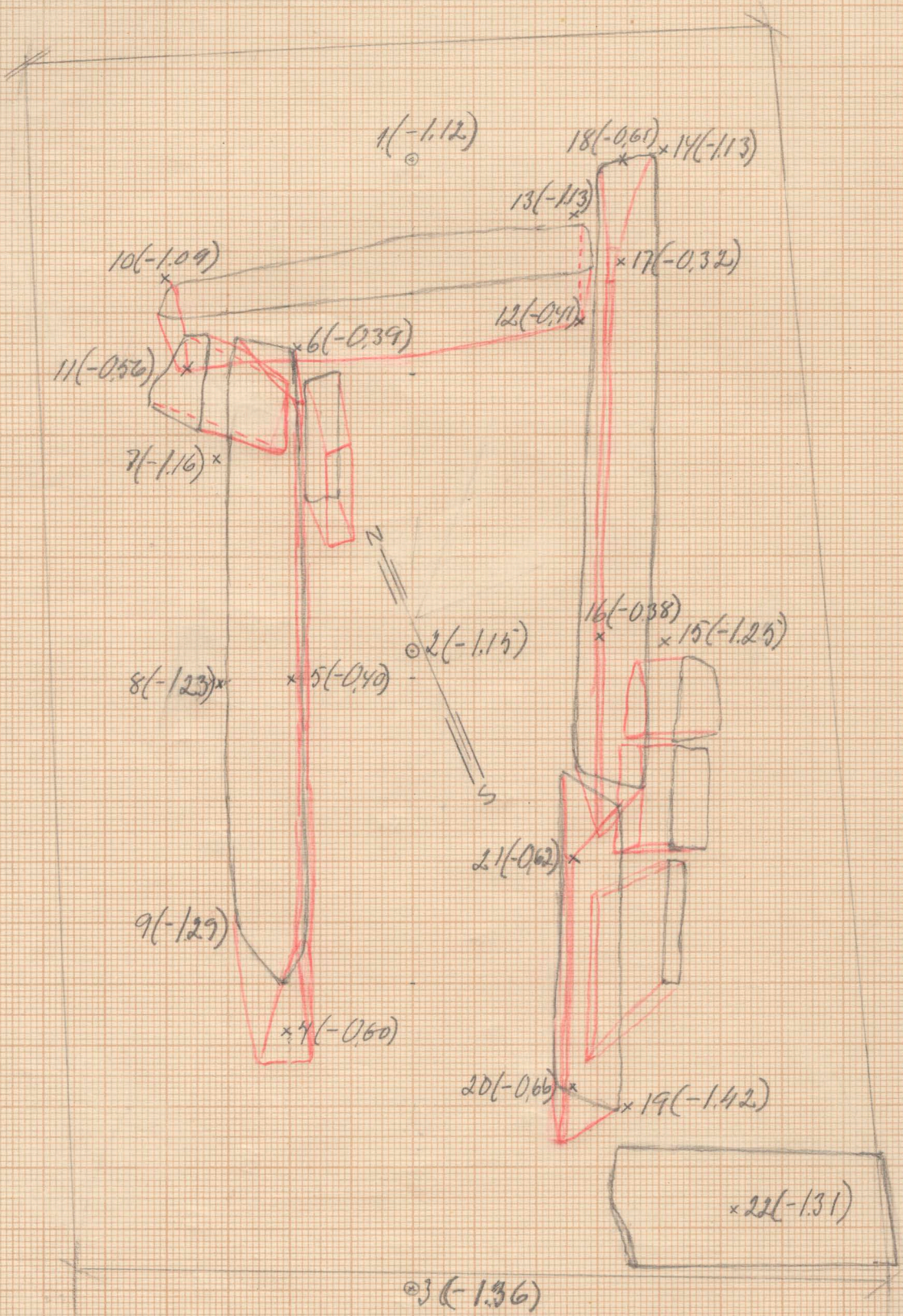
Brüche 6/5

0/6

0.15

110, 10
1936

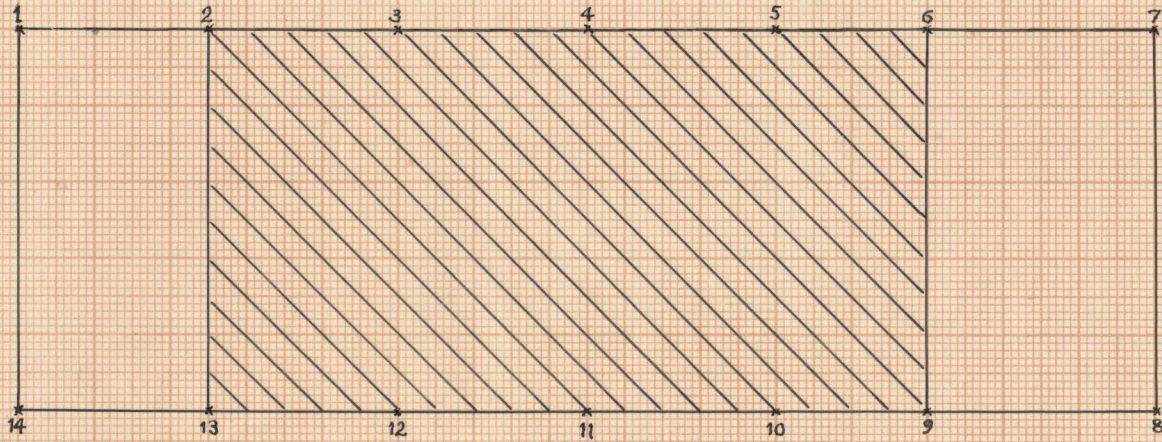

1:20

Bräcke.

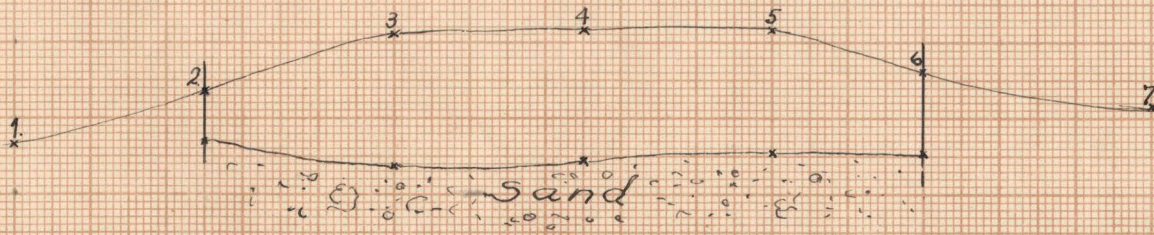
Rög 14.

^{12/} - maj 1937.

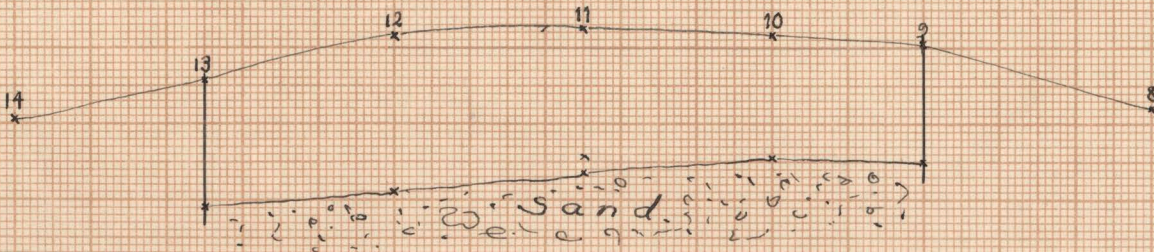
Skala 1:40.

Profil 1-7.

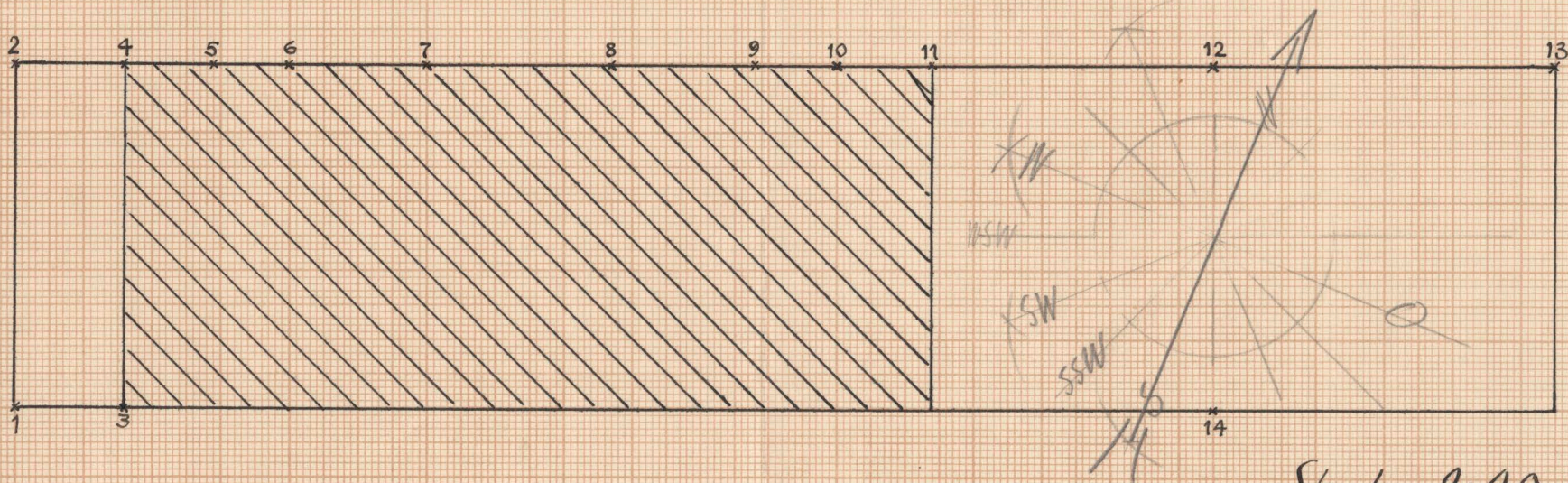
Längdskala 1:40
Höjlskala 1:20.

Profil 14-8.

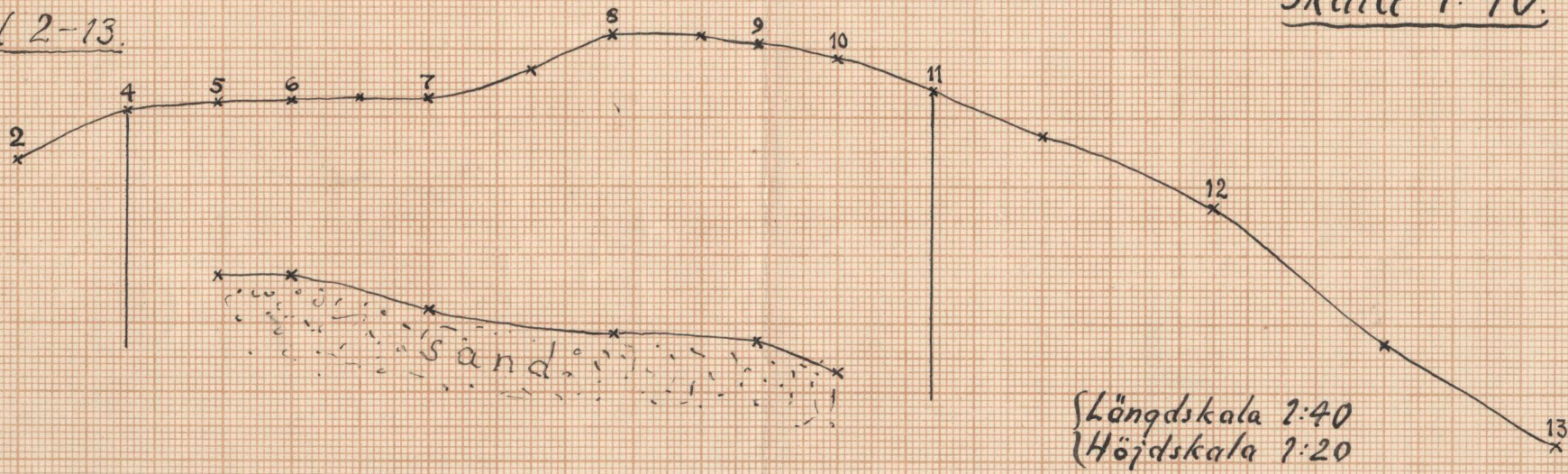
Bräcke. Hög 15.

- 11 maj 1937.

Skala 1:40.

Profil 2-13.

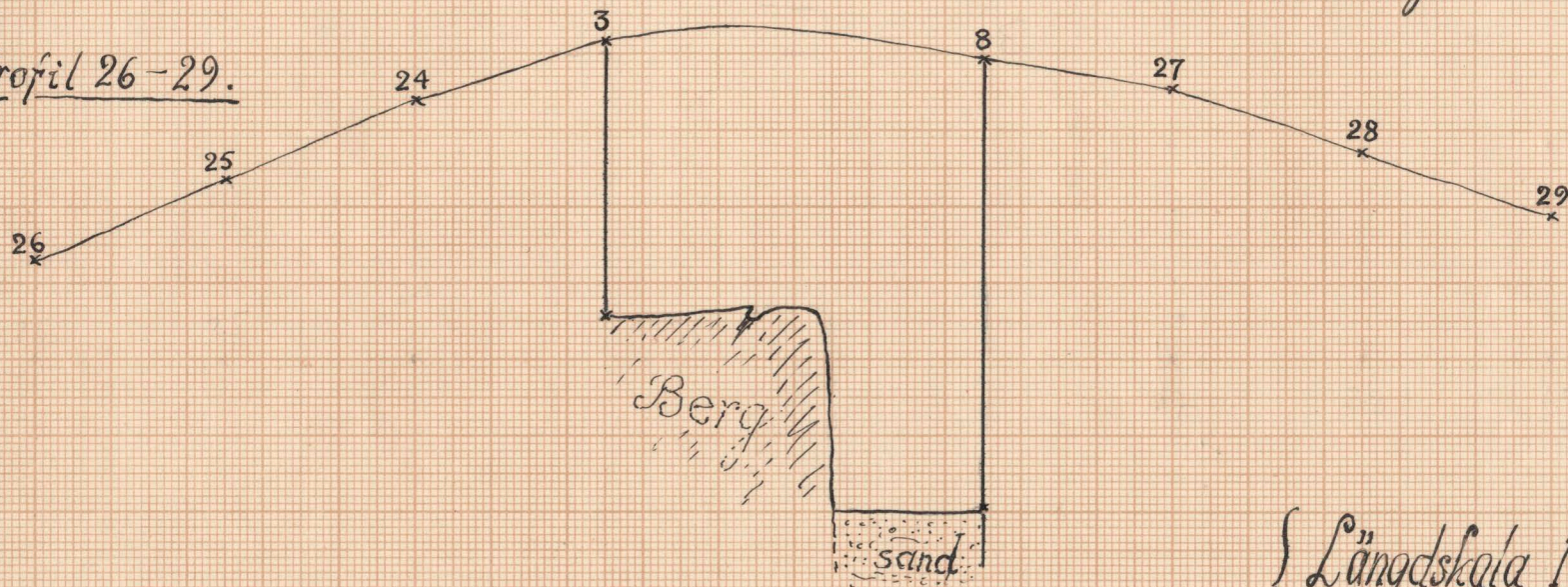

{ Längdskala 1:40
{ Höjdskala 1:20

Bräcke. Hög 2.

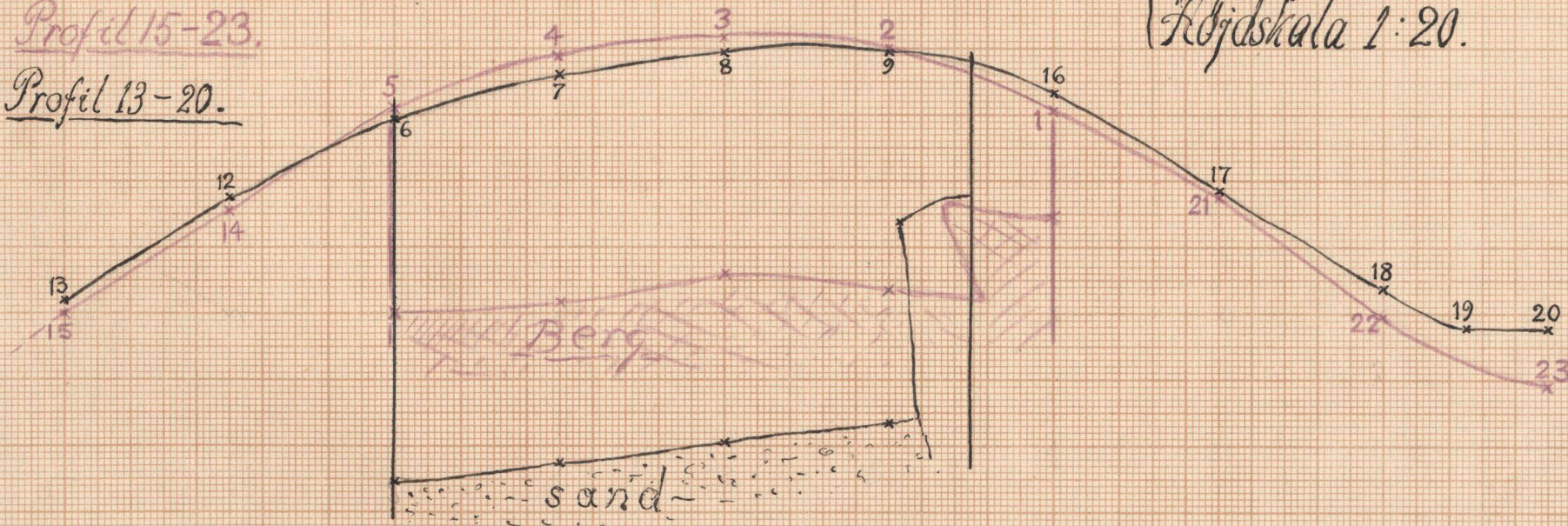
maj 1937.

Profil 26-29.

Profil 15-23.

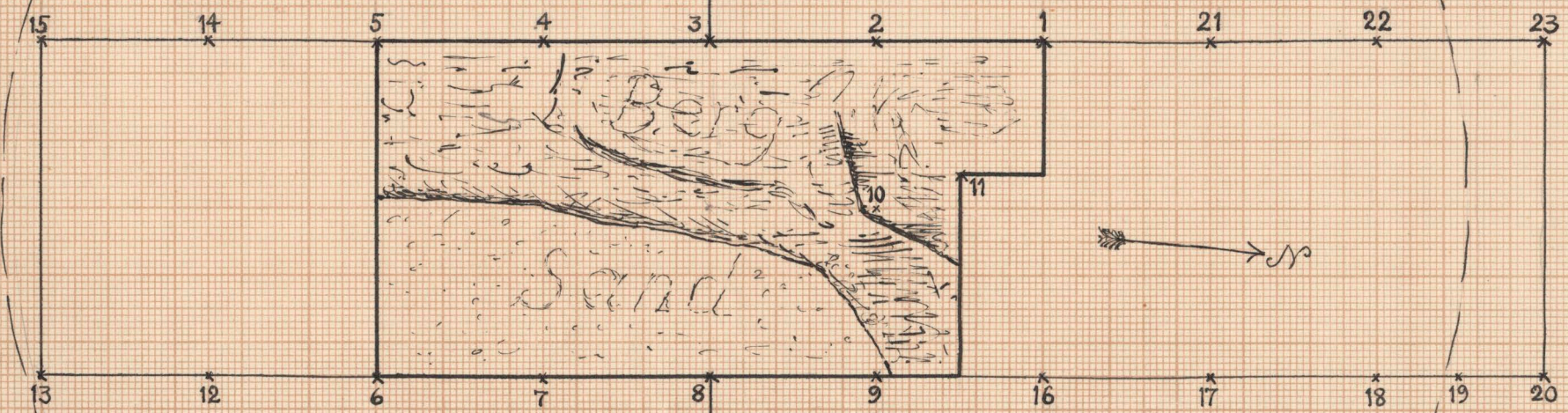
Profil 13-20.

Längdskala 1:40.
Höjdskala 1:20.

Plansch II.

Bräcke. Hög 2. maj 1937.

Skala 1:40.

Plansch I.

N.J. GUMPERTS PAPPERSHANDEL.
GÖTEBORO

Nº 16

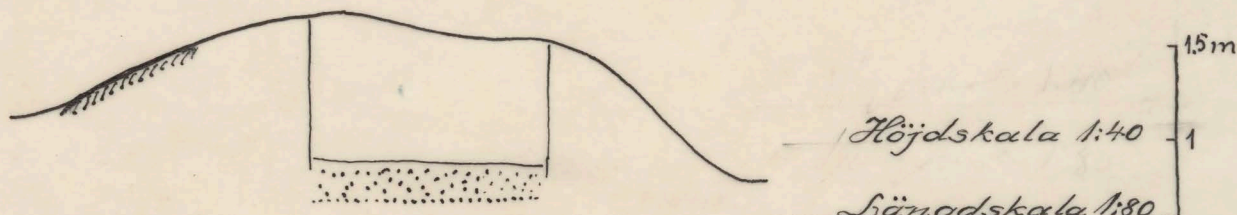
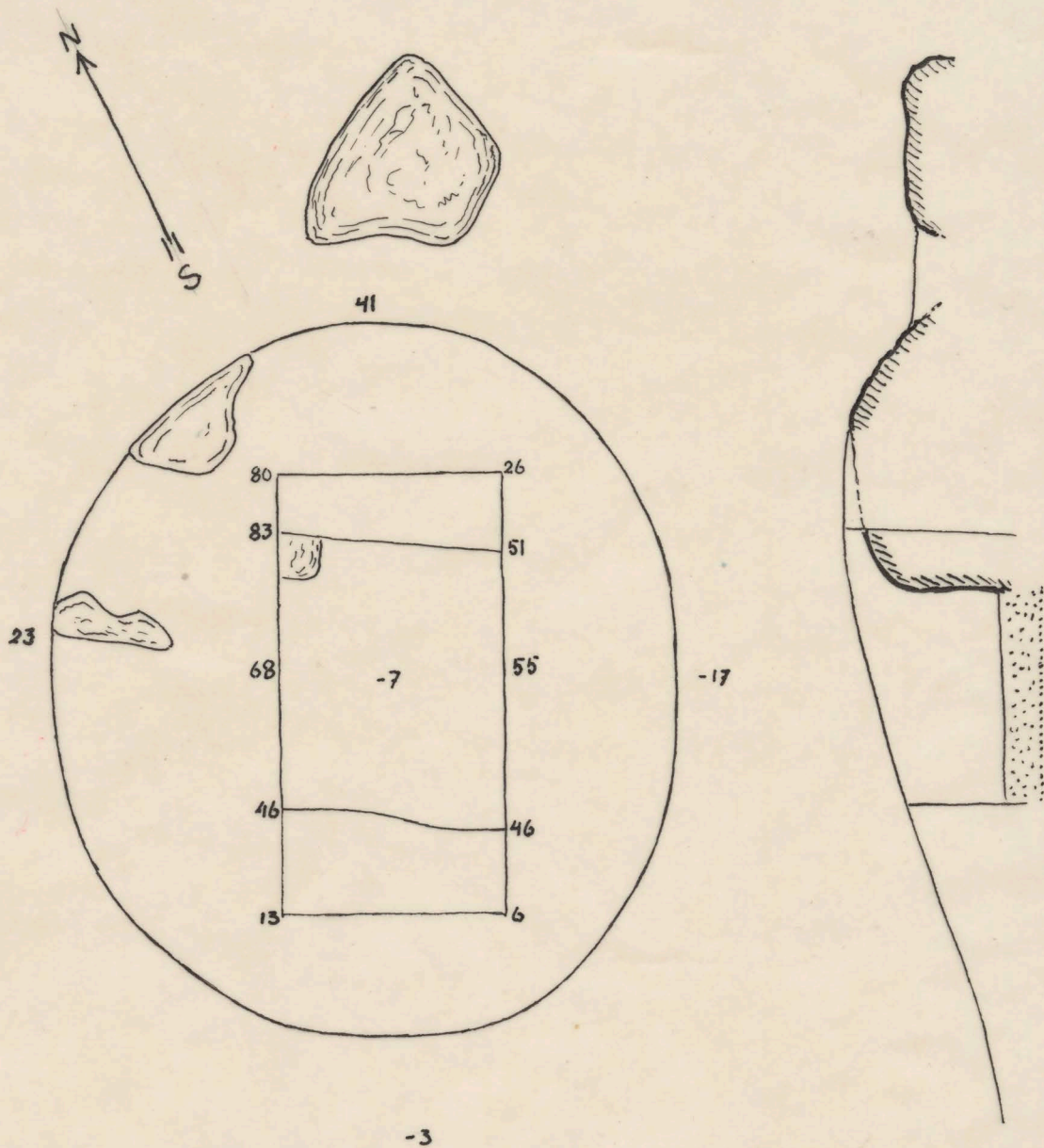
GÖTEBORO

114/6

15:117-127

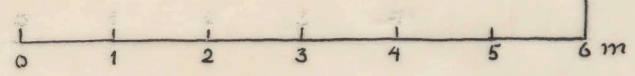
LUNDBY 117-127

6

Höjdskala 1:40

Längdskala 1:80

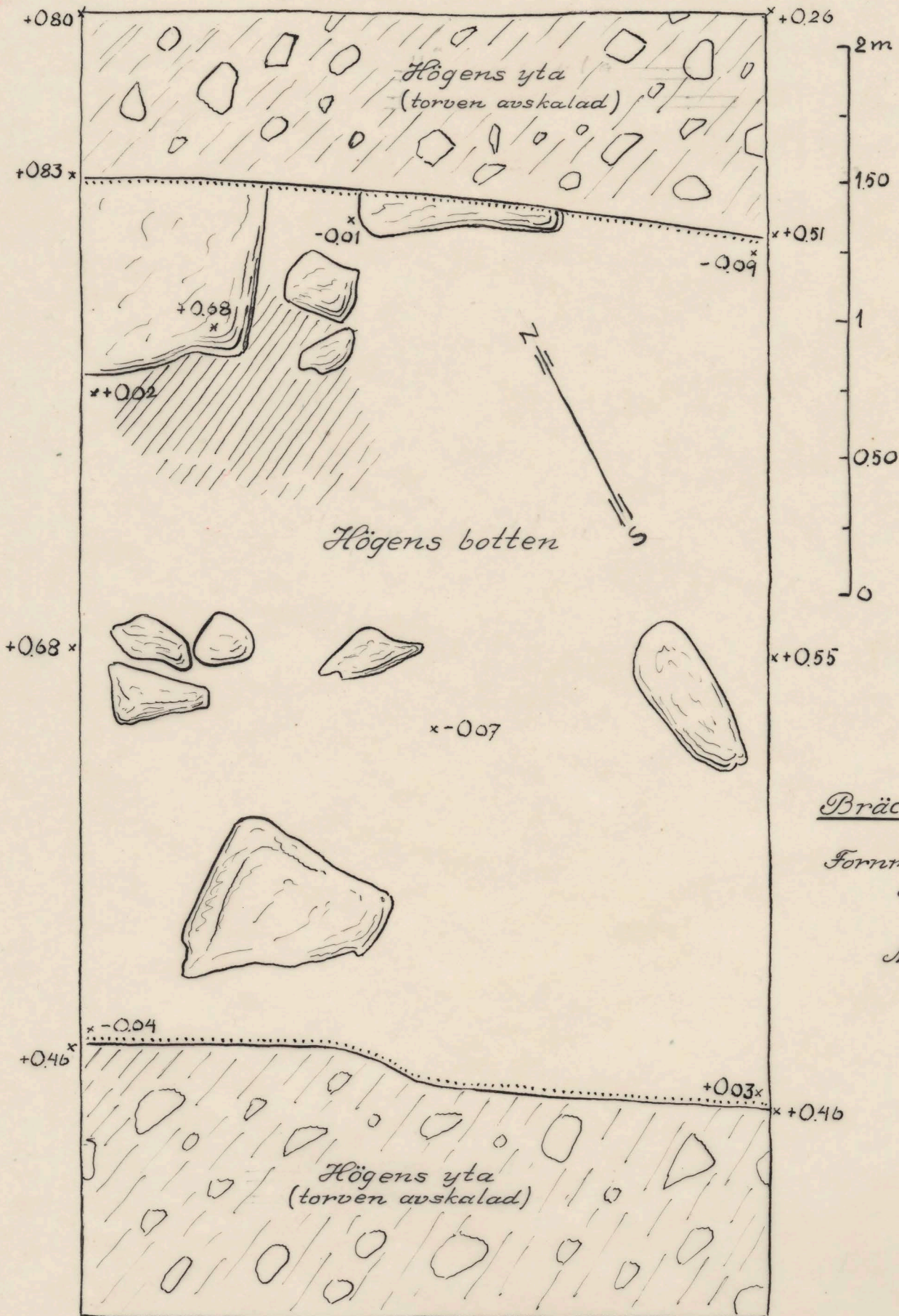
Bräcke, Göteborg.

Fornminnesområde

Hög (16) = 119/1

maj 1936

Nils Niklasson.

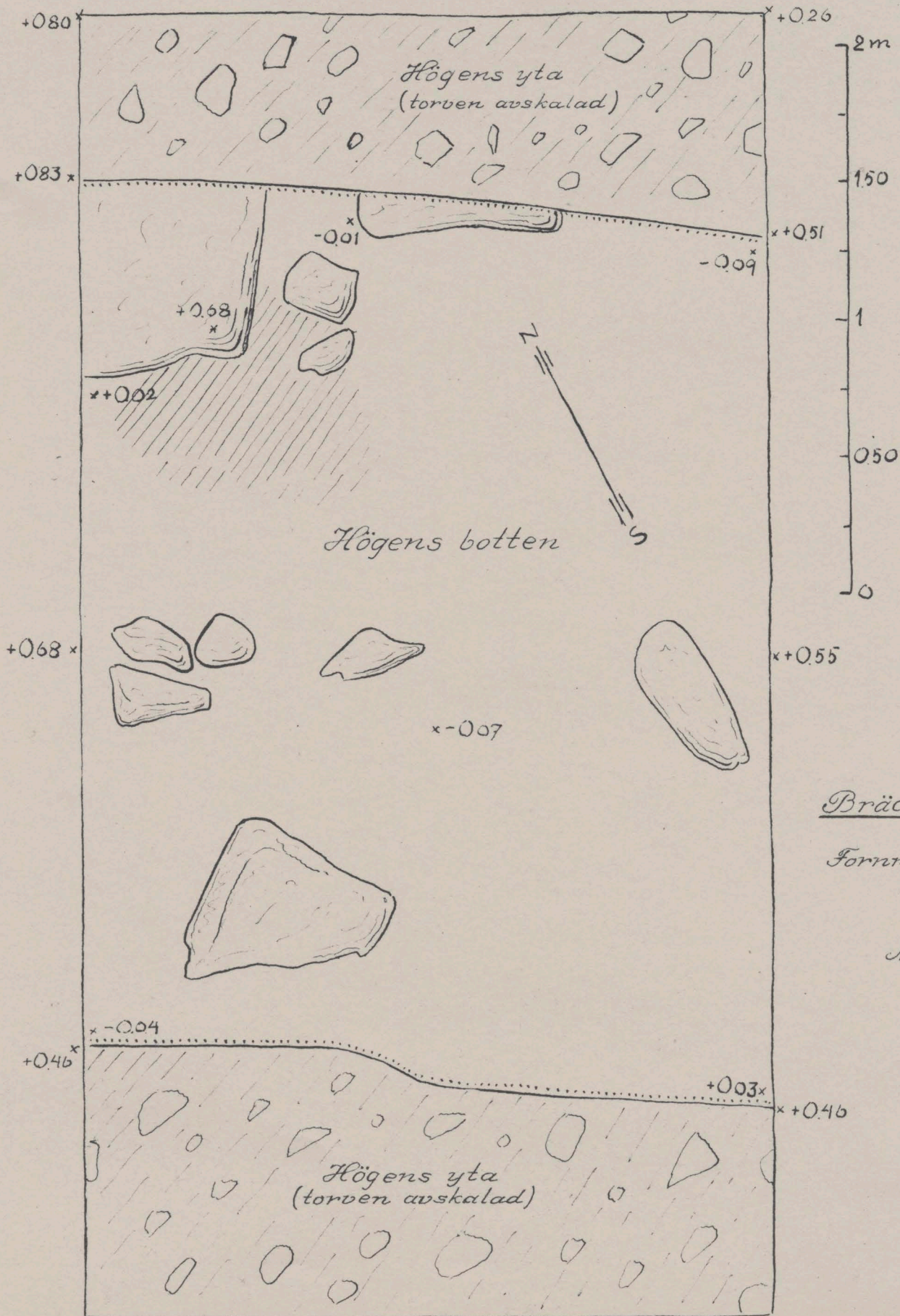
Bräcke, Göteborg.

Fornminnesområde

Hög (16). = 119/1

maj 1936.

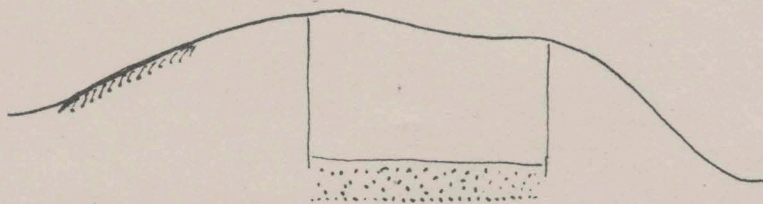
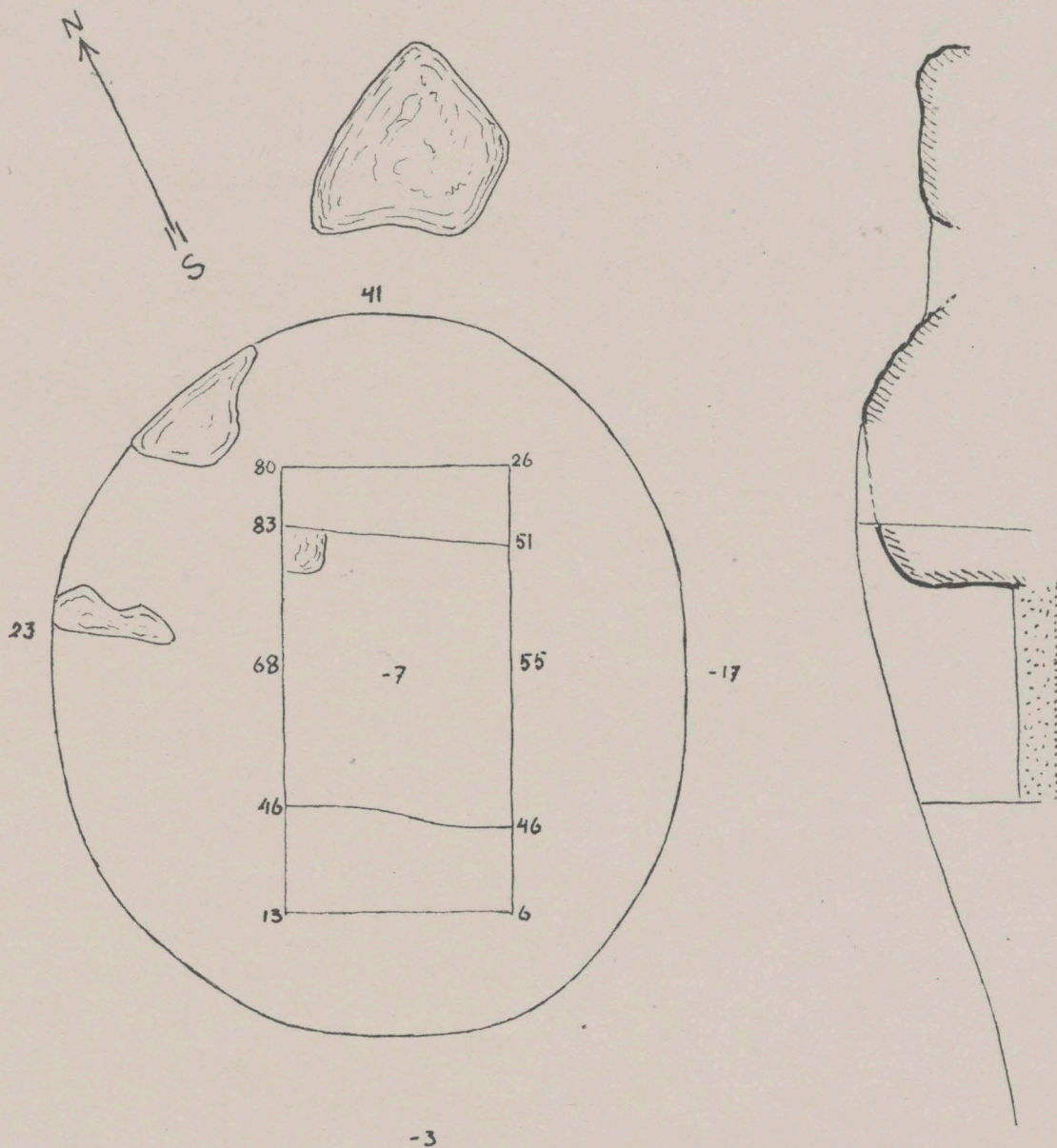
Nils Niklasson.

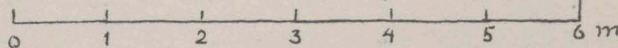
Bräcke, Göteborg.

Fornminnesområde
Hög(16). = 119/1
maj 1936.

Nils Niklasson.

Höjdskala 1:40
Längdskala 1:80

Bräcke, Göteborg.

Fornminnesområde

Hög (16) - 119/1

maj 1936

Nils Niklasson.

59/36

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

GÖTEBORG ~~144/7~~ 15:112/127

LUNDBY 119/1

7

Lundby sockens forminnen n:r 37.

Västergötland.

Göteborgs stad.

Lundby församl.

Bräcke gård.

Fot. 28. Höög (16). D 241 Plåt n:r d. 121.
Bräcke. Göteborg.
Från W. J. Alin foto maj 1917.

Fot. 29. D 242 Plåt n:r 1131.
Bräcke. Göteborg.
Höög (16). Efter undersökningen. Från Ö.S.W.

N. Niklasson foto
maj 1936.

Foto n: r 31. Bräcke, Göteborg.

Hög n: r (16). Utgrävd till
sanden under högen. Framför
stenen en kolfläck, på bilden
markerad genom metallstickor.

N. Niklasson
maj 1936.

Lundby sockens fornminnen n:r 37.

Västergötland.

Göteborgs stad.

Lundby församling.

Bräcke gård.

Fot. 30. Hög (16). Bräcke. Göteborg. Plåt n:r 1132.
D 243
Utlagret avskalad och "röset" blottat.
Från SV.

Fot. 31. Hög (16). Bräcke. Göteborg. Plåt n:r 1133.
D 244
Utgrävd till sanden under lögen. Framför
stenen en kolfläck, på bilden markerad
genom metallstavar.

N. Niklasson foto
maj 1936.

Västergötland.
Göteborgs stad.
Lundby församling.
Bräcke.

119/2

Fot. 48.

Plåt n:o 1255.

Bräcke, Göteborg.
Grög (15). Från S.

D 261

Fot. 49.

D 262

Plåt n:o 1256.

Bräcke, Göteborg.
Grög (15). Grästarven avskalad. Från Ö.S.V.

Brita Svensson foto
maj 1937.

Västergötland.
Göteborgs stad.
Lundby församling.
Bräcke.

119/2

Fot. 50.

D 263

Plåt n:o 1257.

Bräcke. Göteborg.

Hög (15). Under utgrävningen. Gärdesgården
syns över bilden utgör gräns mellan stadsdelens
n. och s. del. Huset h.v. är uppfört på platsen
för domareningen 18. Framför och f. v. om skjutet
synes toppen av hög 16. Från S.

Ake Jönsson foto
maj 1937.

Innehållsförteckning:

OBS! Se även omslaget till ~~144~~ Lundby 117-127 Allmänt

1/ Dnr 517/59: Till RÅ angående skadegörelse

2) 3 ark foto

3) Plan- & profilutr. + kop.

Se inv. nr 83610

517/59

Riksantikvarieämbetet

Storgatan 41

STOCKHOLM Ö

Härmed får Göteborgs arkeologiska museum värdsamt anmäla skadegörelse på hög nr 14 inom fornminnesområdet vid Bräcke, Lundby nr 37, Göteborgs stad. I samband med en den 21 september 1959 företagen provundersökning av kokstenshögen nr 13 inom nämnda område konstaterades att hög nr 14 nyligen totalt borttagits, synbarligen i samband med planering för en fotbollsplan på området. Marken tillhör Göteborgs stad (stadsäga 629-630). Området disponeras bland annat för fritidsverksamhet bland ungdom.

Högens plats markeras nu endast genom en vegetationsfri grusyta 5 x 5 m. Ca 10 m öster härom låg i en bred, oregelbunden vall det material som utgjort högens fyllning, rundade och skarpkantiga stenar samt jord. På ytan har insamlats sex krukskärvor och sju stycken bearbetad flinta. Högen hade tidigare delvis undersökts (se musei rapport av oktober 1940 över Fornminnesområde vid Bräcke i Lundby församling, Göteborg, undersökt 1934-1937).

Ifråga om det inträffade kan preliminärt följande synpunkter framhållas. Skadegörelsen måste ses i belysning av det förhållande att det omfattande, delvis undersökta fornminnesområdet numera är beläget i omedelbar närhet till område med omfattande bostadsbebyggelse. Fornlämningarna är delvis av otydlig karaktär. Från museets sida har man genom

upplysningsverksamhet i olika former sökt sprida kännedomen om områdets karaktär. Bland annat har museet medverkat med artikel, bilder och kartskiss i en katalog, som utgivits av de samhällsnyttiga bostadsföretagen i staden och utdelats till nyinflyttade inom området. Det är emellertid uppenbart att det knappast är görligt att få områdets karaktär av fornminnesområde respekterat. I längden synes ett borttagande av fornlämningarna vara den enda lämpliga utvägen. Innan detta erfordras dock kompletterande undersökningar av ej helt ringa omfattning.

Bildmaterial kommer att insändas senare.

Göteborg den 23 september 1959

På musei vägnar

my
(Carl-Axel Moberg)

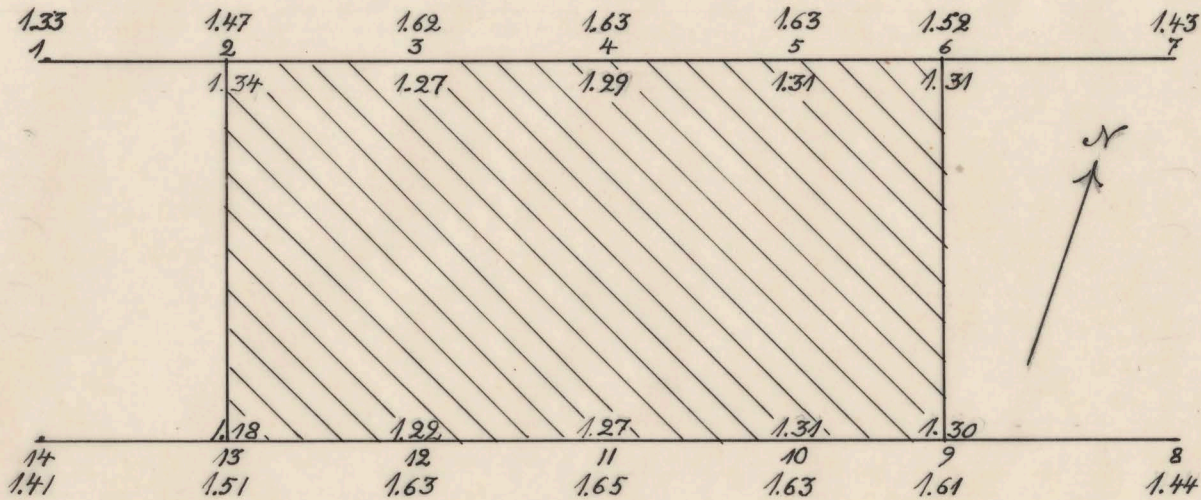
14

GÖTEBORG 144/4

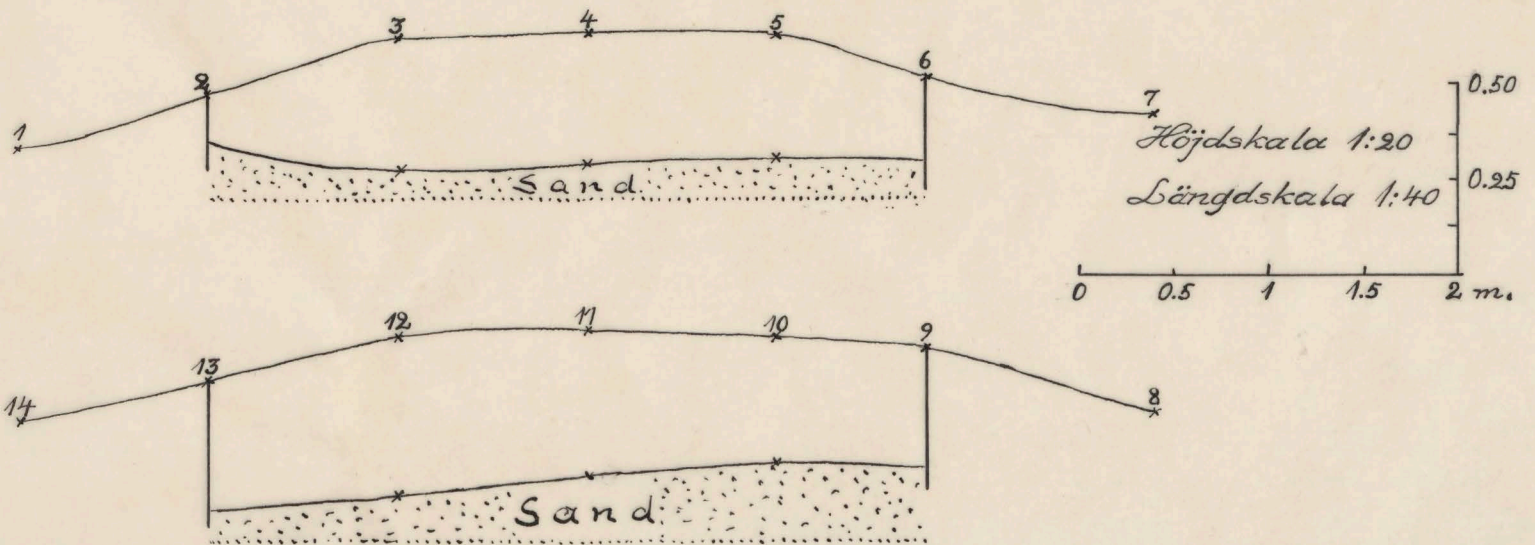
15:117-127

LUNDBY 117-127

4

Bräcke, Göteborg
Fornminnesområde
Hög (14) =
12 maj 1937
Åke Jönsson.

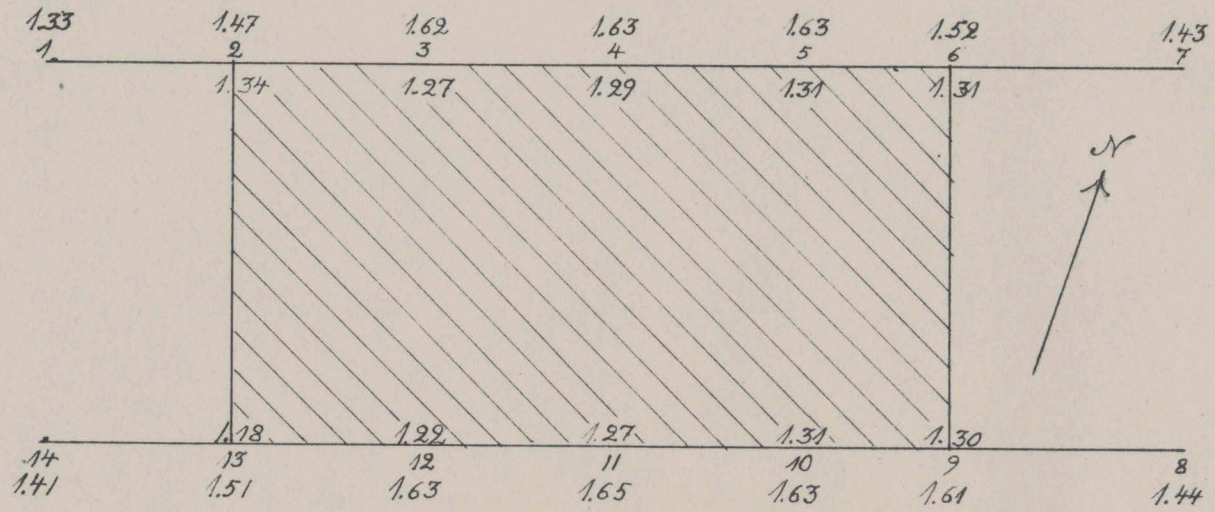
3000 117-127

5

LUNDBY 117-127

15:117-127

GÖTEBORG 144/5

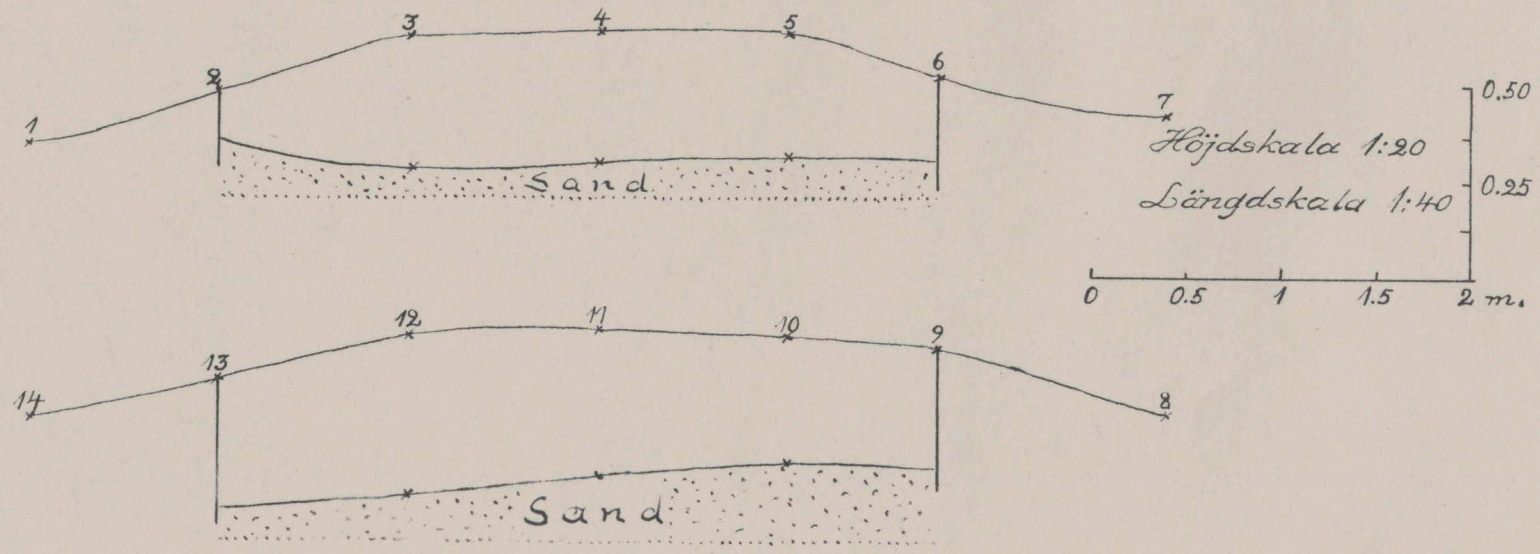

Bräcke, Göteborg

Fornminnesområde
Flög (14)

12 maj 1937

Ake Jönsson.

Västergötland.

Göteborgs stad.

Lundby församling.

Bräcke.

mytt m²

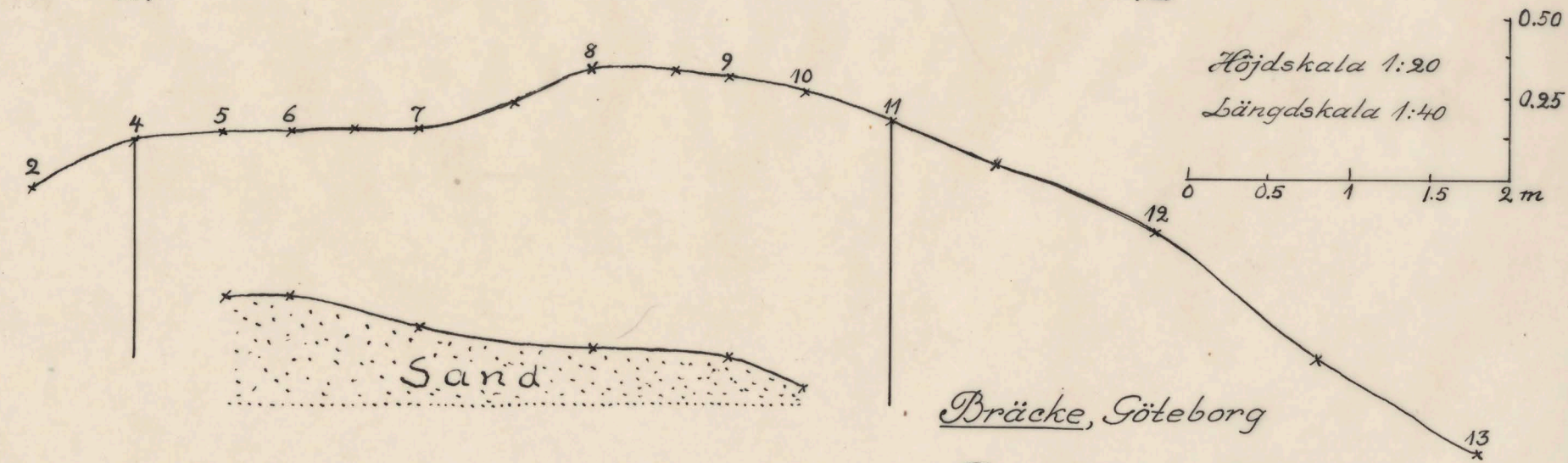
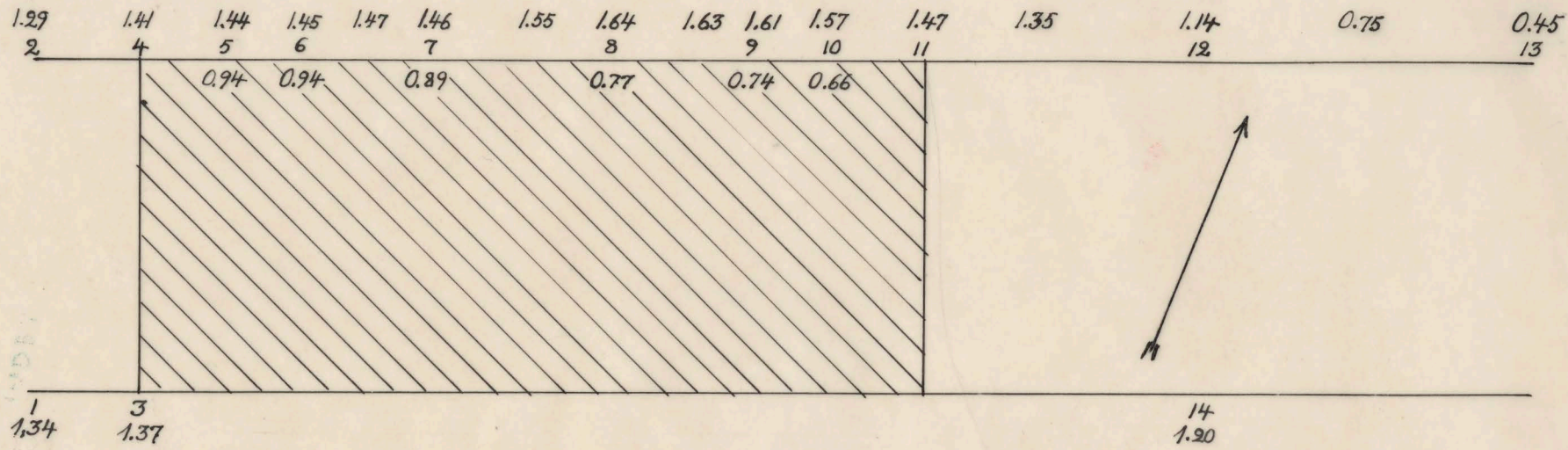
Fot. 46. Höög (14). **D 259** Plåt n:r 1253.
Bräcke. Göteborg.
Från SV.

Fot. 47. **D 260** Plåt n:r 1254.
Höög (14). Bräcke. Göteborg.
Grästorven avskalad och röset frilagt. Från SV.

B. Svensson foto ^{maj} 1937.

LUNDBY (117-127) 119/2

Bräcke, Göteborg

Fornminnesområde
Hög (15). = 119/2

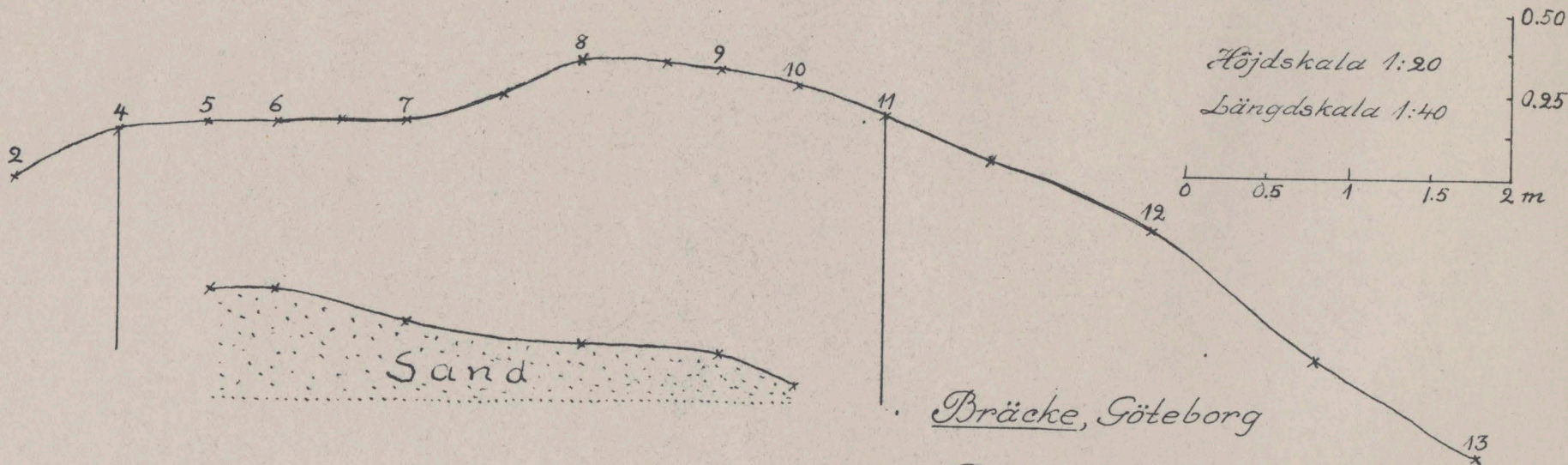
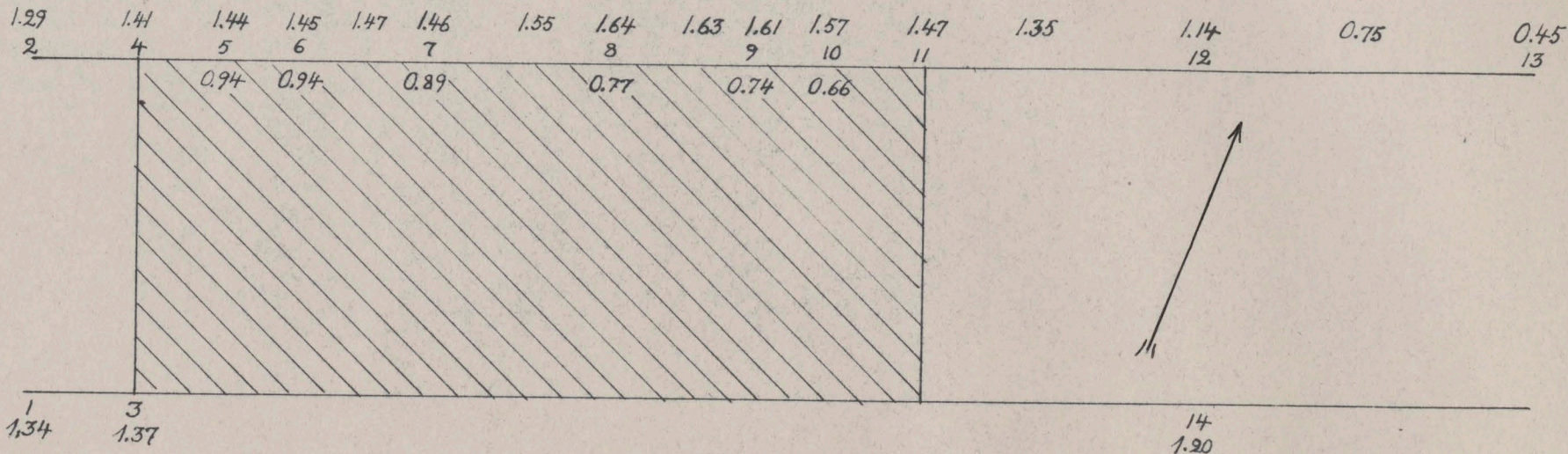
11 maj 1937.
Ake Jönsson.

GÖTEBORG 144/4 15:117-127

5

LUNDBY 119/2

GÖTEBORG 144/5 15-17-127

Bräcke, Göteborg

Fornminnesområde
Hög (15). = 119/2

11 maj 1937.
Ake Jönsson.

144:10/3
 (2 ark)
 (foto angående yllapets)
 144:10/1

Innehållsförteckning:

OBS! Se även omslaget till ~~144~~ 15:117-127 Allmänt

- 1/ ¹¹ ark foto + 1 ark teckning
- 2/ Plan- och profilritn. + kops.

Foto:

neg.nr	3193 a-d	A.Tidland ,	k957	144:10/1
"	-	"	" (2 st)	"
"	-	Museet	(foto angående pilspets)	144:10/1

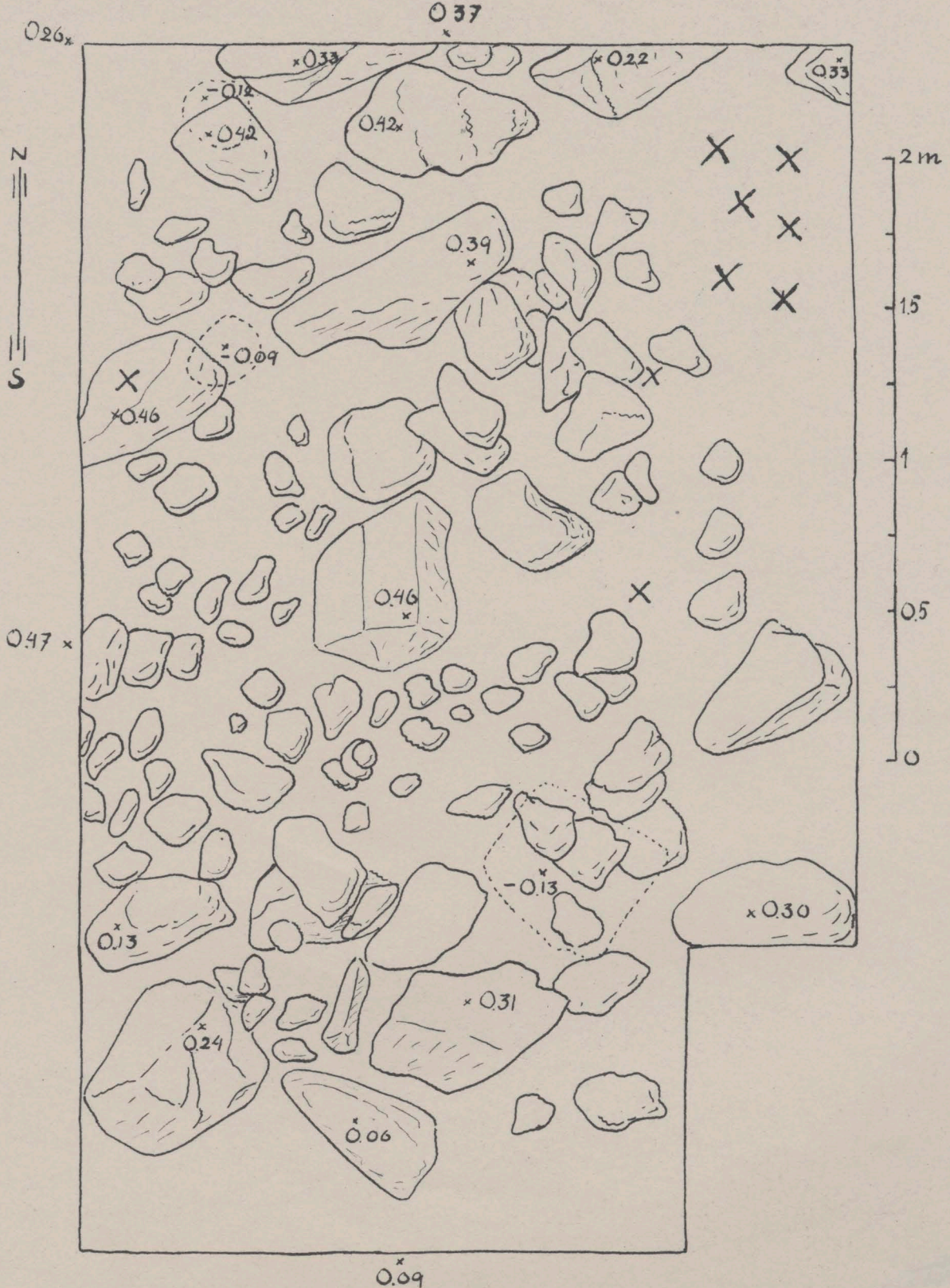
Bräcke, Göteborg

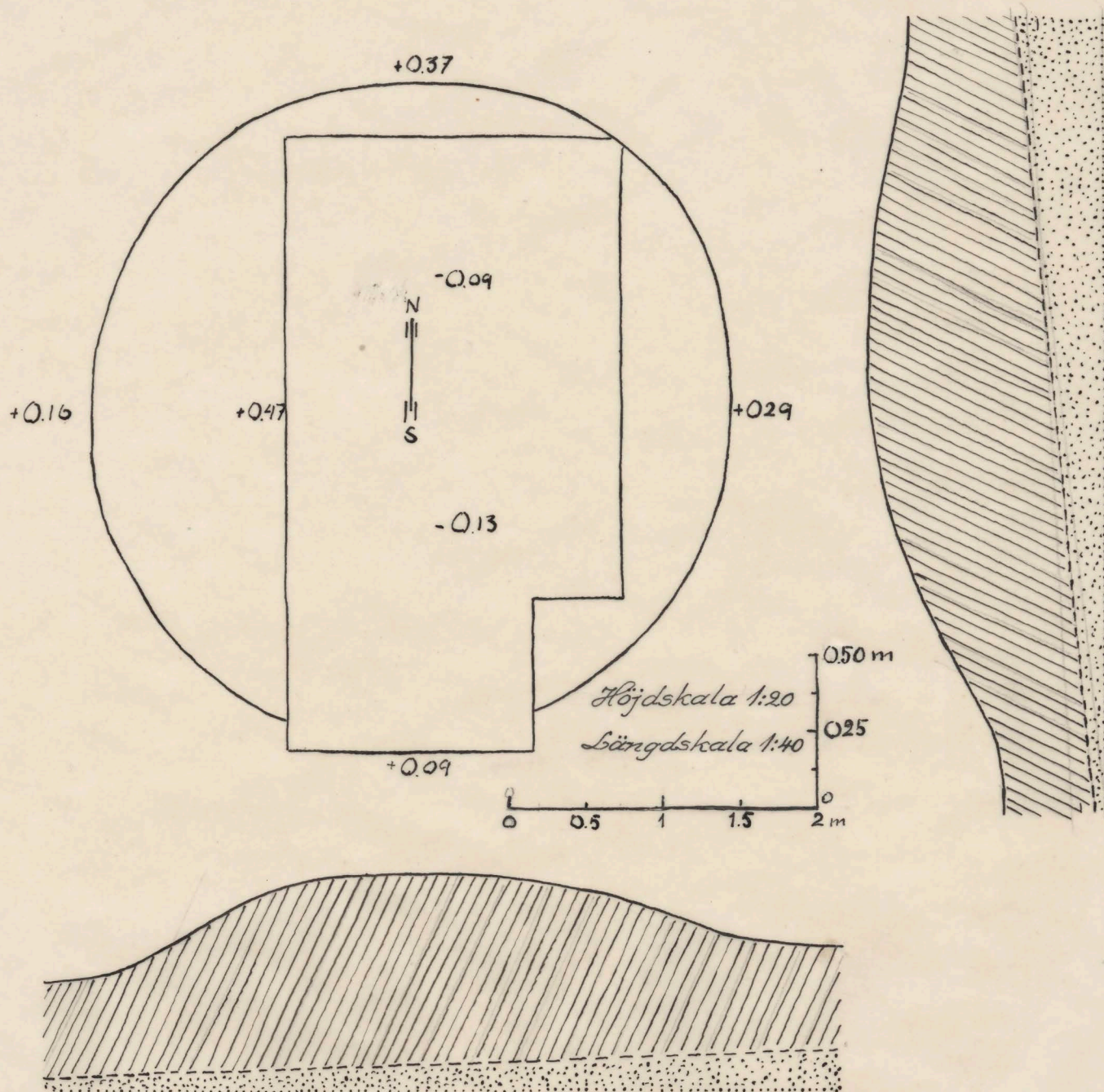
Fornminnesområde

Hög (12) = 120/1

maj 1936.

Nils Niklasson.

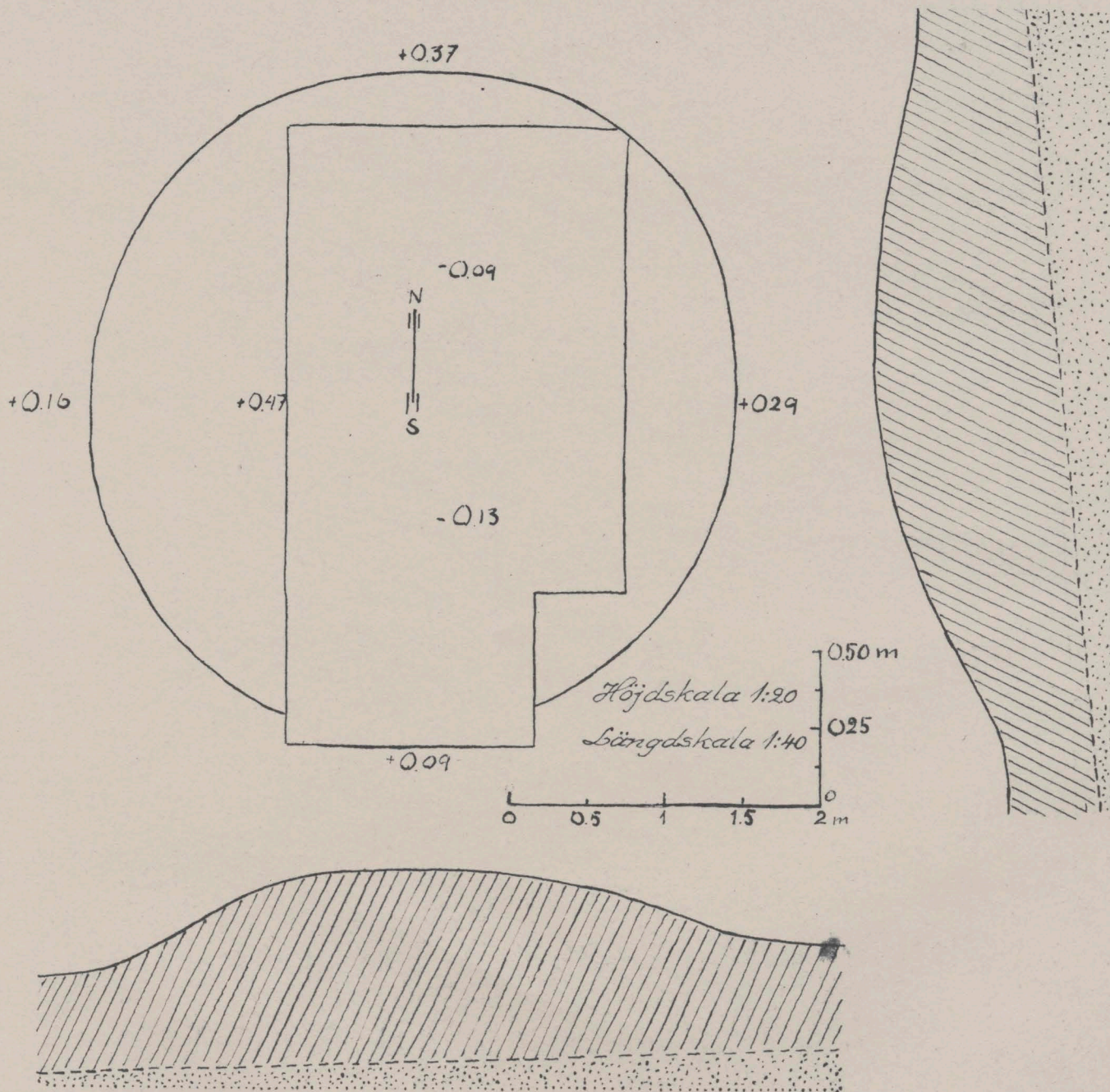
Bräcke Göteborg.

Fornminnesområde

Hög (12) = 120/i

maj 1936.

Nils Niklasson.

Bräcke Göteborg.

Fornminnesområde

Hög (12) = 120/1

maj 1936.

Nils Niklasson.

59/36

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

GÖTEBORG 144/2

15:117-127

LUNDBY 120/1

7

Lundby sockens fornm. n:r 37.

Västergötland.

Travfält.

Göteborgs stad.

Lundby församl.

Bräcke gård.

Fot. 16.

Hög 12,

Plat n:r M28.

Bräcke. Göteborg.

D 228

Hög (12). Före undersökningen. Från SO.

N. Niklasson foto
maj 1936.

Västergötland

Göteborgs stad.

Lundby församl.

Bräcke gård.

Fot. 17. Hög (12). Plåt n:r 1129.
 Bräcke. Göteborg. D 229
 Yttre delen avskalad och stenfylningen
 frilagd. Från S.

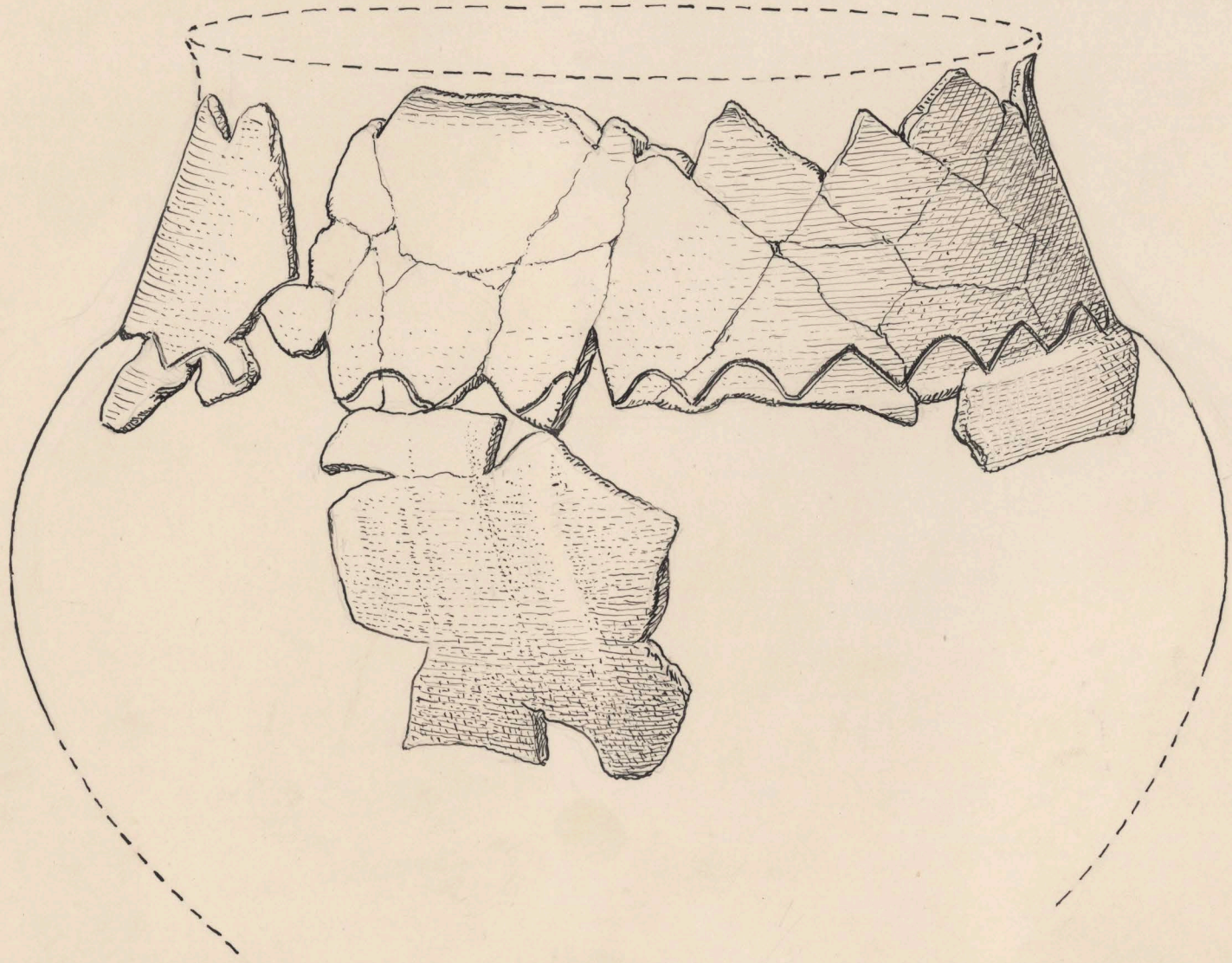

Fot. 18. Hög (12). Plåt n:r 1130.
 Bräcke. Göteborg. D 230
 Bilden visar högens botten efter sten- och
 jordfylningens borttagande. Från SO.

N. Niklasson foto
 maj 1936.

LUNDBY 120/1

Dräcke, Göteborg.
Lundby 37.
Hög 121.

In. n. n. 46714.

1/2.

Dräcke. Göteborg.

Hög (12). Jfr plåt n:r C267.

Inv. n:r 46714.

Ritad av A. Hjelm 1936.

Lundby 37.

Västergötland.
Göteborgs stad.
Lundby församling.
Bräcke.

Foto n: r 19.

Plåt n: r A 343.
D 234

Bräcke. Göteborg.
Hög (12). Bilden visar några av de mest karaktäristiska krukskärvorna. Överst och h. v. av ett stort förädlingskärl, nederst h. h. av ett kärl, ornerat med vågrät båglinje. Storlek c. a 2/3. Göteborgs museum foto 1937.

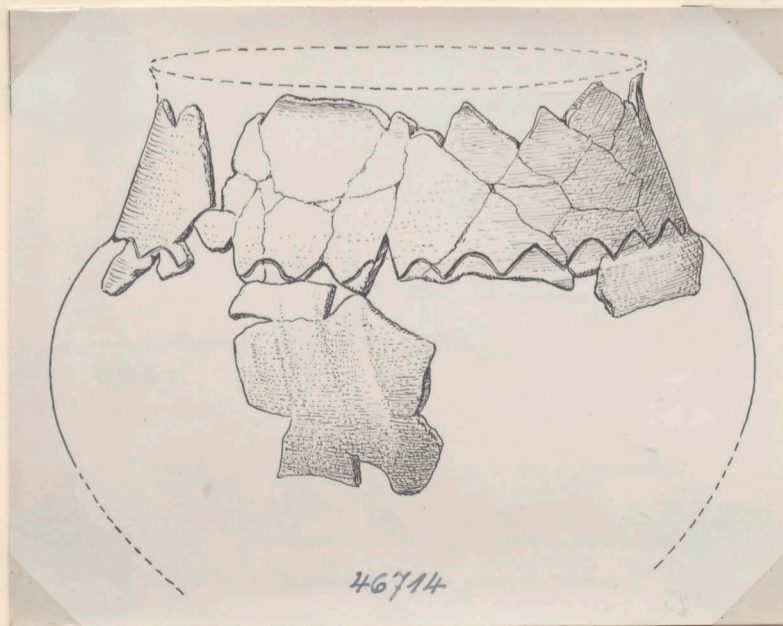

Foto n: r 20. Plåt n: r C 267.

Bräcke. Göteborg. **C 244**

Hög (12). Försök till rekonstruktion av ett kerbärl av några av de i högen funna krukbitarna. Storlek 1/4. (Jfr foto n: r 19).

Göteborgs museum foto 1940.
Efter A. Hjelm.

GÖTEBORG ~~144:10/1~~

~~15:120/2~~

Lundby sns fornminnen nr 37

GÖTEBORGS
ARKEOLOGISKA
MUSEUM

Västergötland.

VI Gravkista.

Göteborg.

LUNDBY 120/2

Lundby församl.

Bräcke.

Film saknas.

Foto A.Tidland, 1957.

GÖTEBORG ~~144:10/1~~ ~~15:120/2~~

Lundby sns fornminnen nr 37 /

GÖTEBORGS
ARKEOLOGISKA
MUSEUM

Västergötland.

VI Gravkista.

Göteborg.

LUNDBY 120/2

Lundby församl.

Bräcke.

A 75 a-d

Film nr a 3193a-d.

Film. catras

Foto A. Tidland, 1957.

Västergötland.

Göteborgs stad.

Lundby församl.

Bräcke gård.

Fot. 7. Hög 10.

Plåt n:r 1100.

Bräcke, Göteborg. D 221
Hällkista (10). Bilden visar gravens ut-
seende före undersökningen. Från NV.

Foto N. Niklasson maj 1936.

Fot. 8. Hög 10.

Plåt n:r 1120.

Bräcke, Göteborg. D 222
Hällkista (10). Bilden visar graven delvis
framgrävd. Från ÖV.

Foto N. Niklasson maj 1936.

59/36

Lundby sockens formn. n:r 37.

Västergötland.

Göteborgs stad.

Lundby församl.

Bräcke gård.

Fot. 9. Höj 10. Bräcke. Göteborg. Plåt n:r 1121.
Hällkista (10). Graven helt framgrävd. D 219
Från SV.

Fot. 10. Höj 10. Bräcke. Göteborg. Plåt n:r 1122.
Hällkista (10). Graven helt framgrävd. D 220
Från SV.

N. Niklasson foto
maj 1936.

59/36

Lundby sockens fornm. nr 37.

Västergötland.

Göteborgs stad.

Lundby församl.

Bräcke gård.

Fot. 11. Höj 10.

Plåt n: r 1123.

D 223

Bräcke. Göteborg.

Hällkista (10). Bilden visar östra sidans
stölstenar. Från S.

Fot. 12. Höj 10.

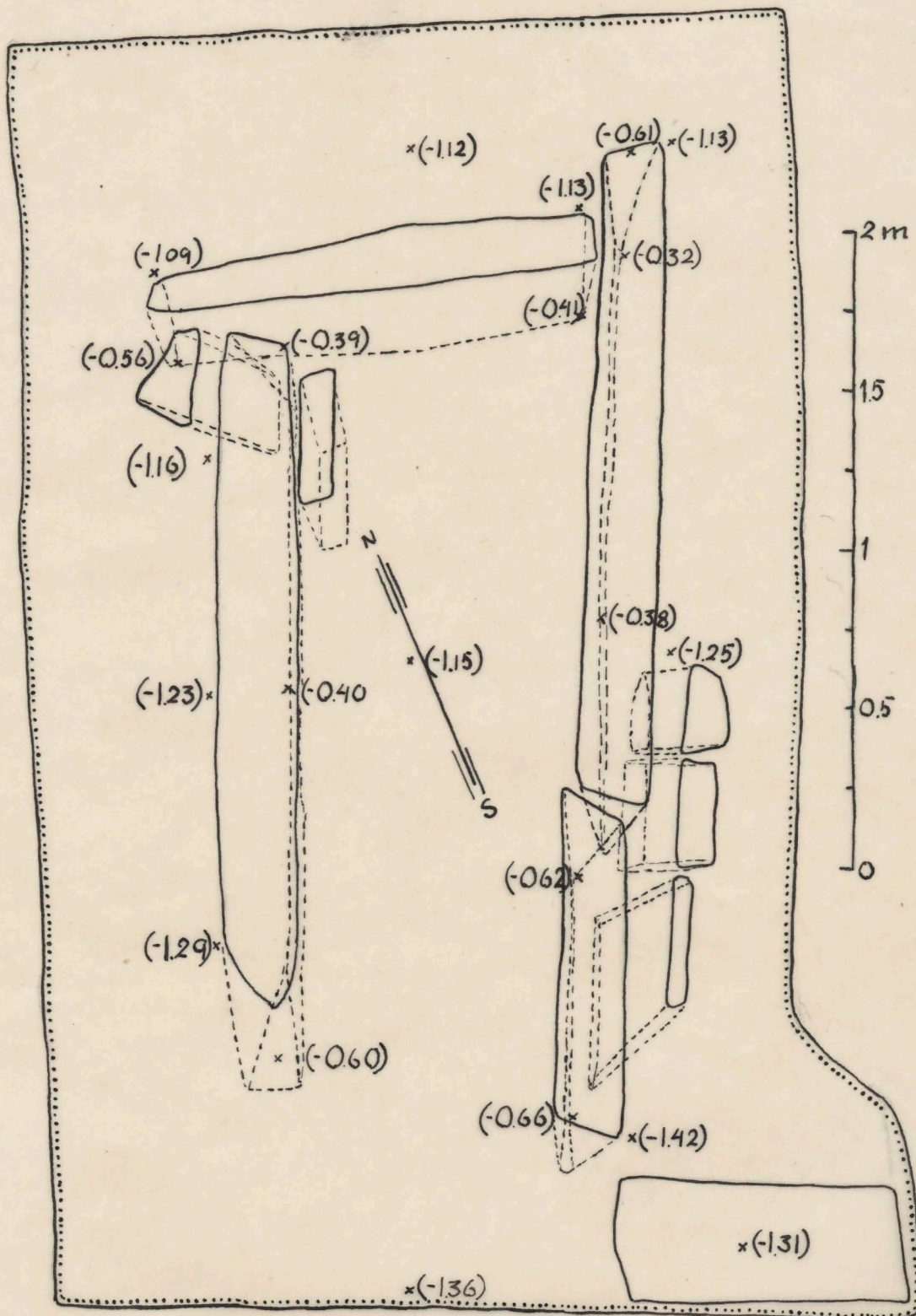
Plåt n: r 1124.

D 224

Bräcke. Göteborg.

Hällkista (10). Bilden visar kistan och
högen efter undersökningen. Från SV.

N. Niklasson foto
maj 1936.

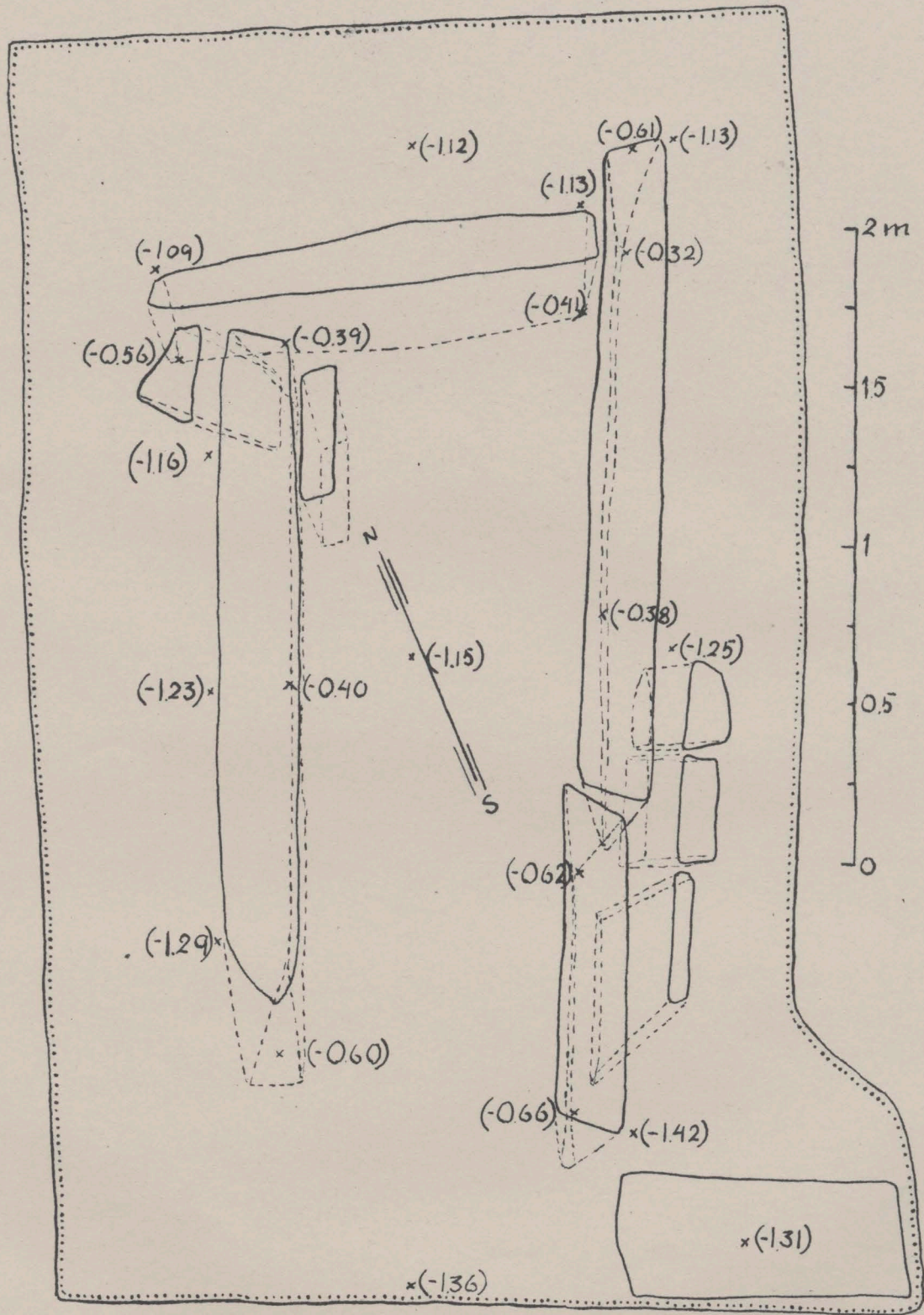
Bräcke, Göteborg.

Fornminnesområde.

Hällkista (10). = 120/2

maj 1936.

Nils Niklasson

Bräcke, Göteborg.

Fornminnesområde.

Hällkista (10). -120/2

maj 1936.

Nils Niklasson

Västergötland.

Göteborgs stad.

Lundby församl.

Bräcke gård.

Fot. 13. Hög M. Plåt n:r 1125.
 Bräcke, Göteborg. D 225
 Hällkista (M). Framgrävd från NW.

Fot. 14. Hög M. Plåt n:r 1126.
 Bräcke, Göteborg. D 226
 Hällkista (M). Framgrävd från NW.

N. Niklasson foto
 maj 1936.

59/36

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

GÖTEBORG

~~144~~ / ~~7~~

~~15-117-127~~

LUNDBY 120/2

7

Lundby sockens fornm. n:r 37.

Västergötland.

Göteborgs stad.

Lundby församl.

Bräcke gård.

Fot. 15.

~~Stög M.~~

Plåt n:r 1427.

Bräcke. Göteborg.

2227

Hällkista (M). Framgrävd. Från NW.

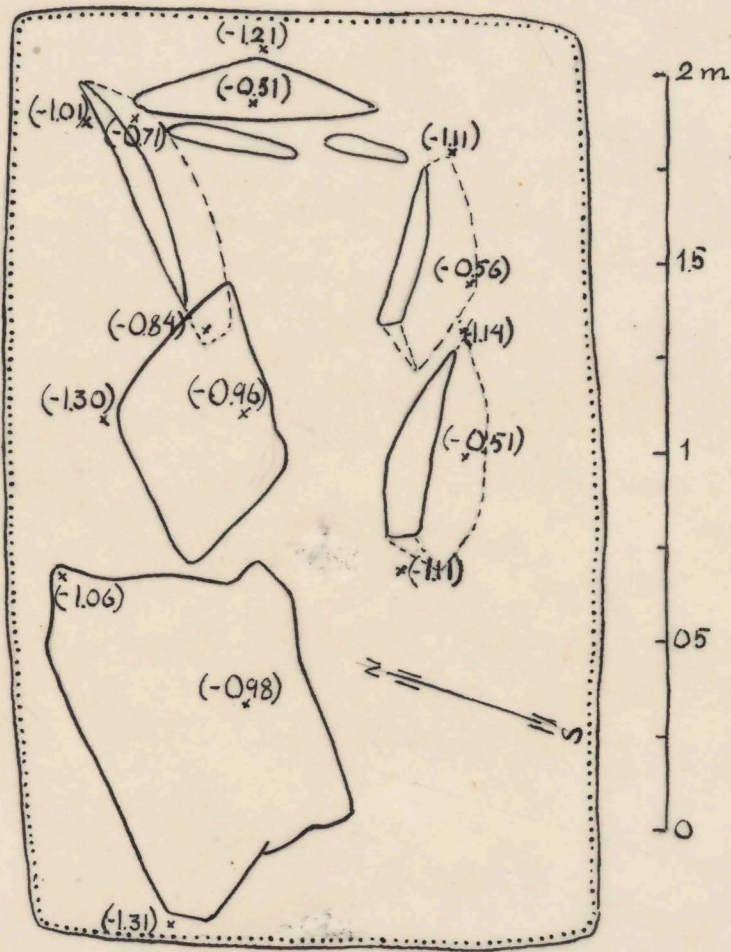
N. Niklasson foto
maj 1936.

Bräcke, Göteborg

Fornminnesområde
Hällkista (M) - 120/2

maj 1936
Nils Niklasson.

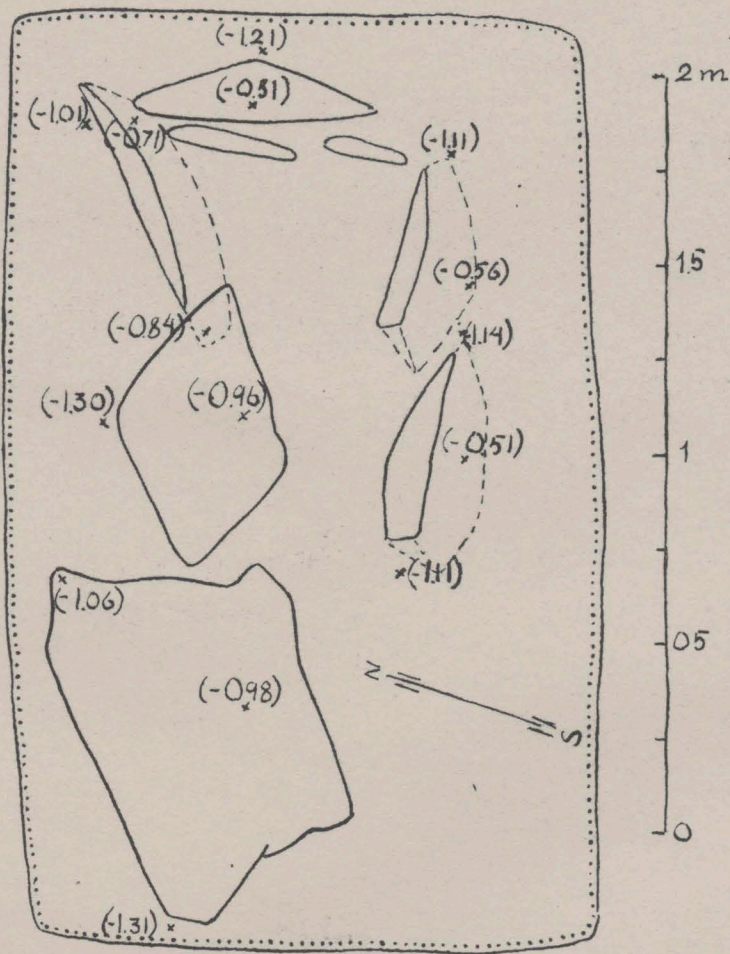
x(-0.26)
Bäggkanten norr om
graven, Punkten ej
exakt angiven.

Bräcke, Göteborg

Fornminnesområde
Hällkista (11) = 120/2

maj 1936
Nils Niklasson.

x(-0.26)

Dägkanten norr om
graven, Punkten ej
exakt angiven.

GÖTEBORG ~~144-10/~~

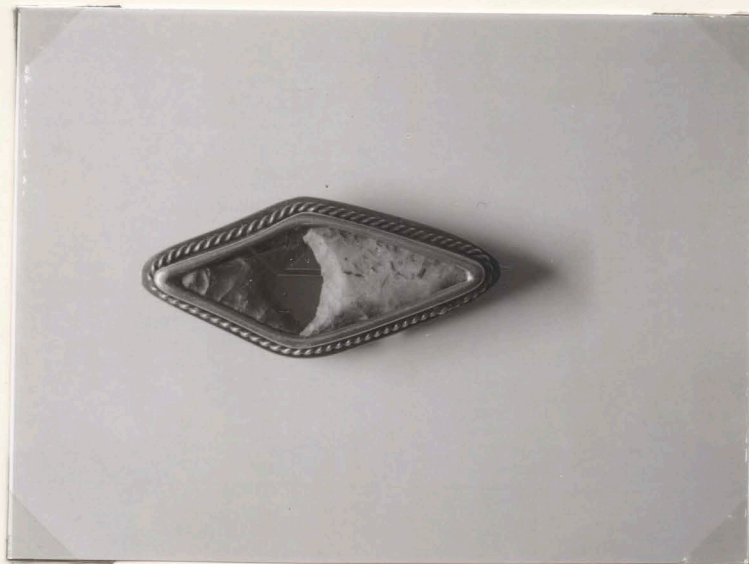
~~15-120~~

LUNDBY 120/2/

Göteborg

Bräcke

BILD (6)

Svart pilspets f. i hällkistan vid Bräcke (i den nu öppnade hk).

Ljus pilspets f. på platsen för Bräckeskolans gymnastiksal.

Tillhör John Bunyan Johansson.

Dubblett